

ΤΟ ΑΡΙΣΤΕΙΟΝ
 ΤΗΣ
ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ,
 ἢ
ΠΕΙΚΩΝΤΗΣΔΑΝΗΣ.

ΚΩΜΩΔΙΑ ΕΙΣ ΔΥΟ ΠΡΑΞΕΙΣ
 ΜΕΤΑΦΡΑΣΘΕΙΣΑ ΕΚ ΤΟΥ ΓΑΛΛΙΚΟΥ.

.....

ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΣΑΛΒΑΤΩΡ ΡΟΖΑΣ, ὁ περίφημος Ἴταλός ζωγράφος.
 ΒΕΡΝΑΡΔΟΣ ΡΑΒΙΕΝΝΑΣ, νέος χειρουργός τῆς Φλωρεντίας.
 ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΛΜΑΡΙΣ, πρόεδρος τῆς τοῦ ἀγίου Καρόλου Ἀκαδημίας τῆς ζωγραφικῆς.
 ΛΑΥΡΑ, κόρη ὄρφανή, ἐπιτροπενομένη ὑπ' αὐτοῦ.
 Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ, — ΖΩΓΡΑΦΟΙ. — ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΙ. — ΘΕΑΤΑΙ.

Ἡ Σκηνὴ ἐν Φλωρεντίας, περὶ τὰ μέσα τῆς δεκάτης ἐβδόμης ἑκατονταετηρίδος.

ΠΡΑΞΙΣ ΠΡΩΤΗ.

ΤΟ ΖΩΓΡΑΦΕΙΟΝ ΤΟΥ ΣΑΛΒΑΤΩΡ ΡΟΖΑ.

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ.

ΣΑΛΒΑΤΩΡ ΡΟΖΑΣ. ΒΕΡΝΑΡΔΟΣ ΡΑΒΙΕΝΝΑΣ, εἰσέρχεται εἰς τὸ ζωγραφεῖον· ὁ δὲ Σαλβατώρ Ρόζας, ἄμα ἰδὼν αὐτόν, ἀφίρει τὴν ἐργασίαν του καὶ προσελθὼν σφίγγει τὴν χεῖρά του.

Σ α λ β α τ ῶ ρ.

Καλῶς ἤλθες, ἰατρέμου. Χάρις εἰς ἐσέ, ἰδοὺ ἐγὼ ἐργαζόμενος, καθὼς βλέπεις.

Ρ α β ι ἔ ν ν α ς.

Σὲ εἶχα παρκαλέσει νὰ ἡσυχάσης ἀκόμη μερικὰς ἡμέρας· ἀλλὰ καταλαμβάνω ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ μὲ ὑπακούσῃς· ὁ ἔρωσ τῆς τέχνης. . .

Σ α λ β α τ ῶ ρ.

Σὲ βεβαιῶ, ἰατρέ, ὅτι εἶμαι ὄλως διόλου καλὰ καὶ συγχώρησέ με νὰ τὸ ἐπαλάβω, χρεωστῶ τὴν ὑγίαν μου εἰς ἐσέ, εἰς τὴν χειρουργικὴν ἐπιτηδειότητά σου, εἰς τὰς φιλικὰς περιποιήσεις σου· πρὸς ἀδελφὸν δὲν ἤθελες δεῖξει περισσοτέραν προσοχὴν καὶ ἐπιμέλειαν. Τῇ ἀληθείᾳ, δὲν ἤξεύρω πῶς νὰ σὲ ἐκφράσω τὴν εὐγνωμοσύνην μου. Συλλογίσου τῶντι τὴν θέσιν εἰς τὴν ὁποίαν εὐρέθην· φθάνω ἐδῶ ξένος, φυγὰς καὶ, ὡς ἂν δὲν ἤρκει τοῦτο, πίπτω ἀπὸ τὸν ἵππον καὶ θραύω τὸν βραχίονά μου· ἀντὶ δὲ νὰ μείνω ἐγκαταλελειμμένος εἰς τὸν δρόμον, ἔρημος καὶ ἀθεράπευτος, ἡ καλὴ μου τύχη μὲ ρίπτει εἰς χεῖρας τοῦ χαριεστέρου, τοῦ

ἀφιλοκερδαστέρου, τοῦ ἐπιτηδειότερου ἱατροῦ τῆς
Τουσκάνης, ὅστις ἀναλαμβάνει νὰ γίνῃ σωτὴρ καὶ φί-
λος μου ἢ πολυτάραχος ζωὴ τὴν ὁποῖον διάγω, ἱα-
τρέ μου, δὲν μὲ συνείθισεν εἰς τοιαύτας ἀποζημιώσεις.

Ρ α β ι ἔ ν ν α ς .

Ἐξεπλήρωσα τὸ χρέος μου πρὸς ἄνδρα ἔνδοξον.

Σ α λ β α τ ὠ ρ .

Δὲν ἀρκεῖ λοιπὸν ὅτι μ' ἐθεράπευσας, ἀλλὰ μὲ
ἐγκωμιάζεις προσέτι. Εἰπέ με τώρα, ἱατρε, ὡς τίνα μὲ
θαυμάζεις; Πρόσεξε καλὰ μὴ διακινδυνεύσῃς τὴν ὑ-
πάλληλόν σου, ἐπικινῶν ἄνθρωπον, μετερχόμενον ἀλλη-
λοδιαδόχως καὶ συγχρόνως μάλιστα πολλὰ ἐπαγγέλ-
ματα, ποιητὴν, μουσικόν, ὑποκριτὴν, στρατιώτην,
συναωμίτην, καὶ ληστὴν, ὡς λέγουσιν ἀγαθοὶ τινες
φίλοι

Ρ α β ι ἔ ν ν α ς .

Τὸ κατ' ἐμὲ θαυμάζω μάλιστα τὸν μέγαν ζω-
γράφον.

Σ α λ β α τ ὠ ρ .

Φκίνεται, ὅτι δὲν εἶσαι ὁμότεχνος.

Ρ α β ι ἔ ν ν α ς .

Ἐ Πῶς λέγεις τοῦτο;

Σ α λ β α τ ὠ ρ .

Ἄ! ἱατρε μου, ζωγράφος ὢν, ἤθελες πράξει ὅ,τι
πράττουσιν οἱ ὁμότεχνοί μου; ἤθελες ὁμολογήσῃς, ὅτι
ἔχω ὅλα τὰ προτερήματα, ἐκτὸς ἐκείνου δι' ὃ ἡ μνή-
μη μου θέλει ἴσως διασωθῆ μετὰ θάνατον. Ἄκουσε
ὄλους τοὺς ἀντιζήλου; μου θέλουν σὲ εἰπεῖ, ὅτι στι-
χουργῶ ἀρκετὰ ἐπιτηδείως, ἀρκεῖ νὰ μὴ τοὺς ἐκέντη-
σῃ εἰς τὰς σατύρας μου ὅτι εἶμαι ὑποκριτὴς ἐξαιρε-
τος, ἀρκεῖ νὰ μὴ ἐνέπαιξῃ τὰς ἀδυναμίας των ὅτι
αὐτῶ ὄχι ἀδελφίω; ὅτι ἠγωνίσθην γενναϊότατα ἐν Νεα-
πόλει μετὰ τοῦ ὑπερμάχου τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας
Μαζζανιέλλου, κλπ. κλπ. ἀλλ' ὅτι εἶναι δυστύχημα
νὰ μὲν κατὰ τὸν ζωγράφον.

Ρ α β ι ἔ ν ν α ς .

Καὶ ὅμως; τίς ἐξ αὐτῶν κατάρθωσέ τι τὸ δυνάμε-
νον νὰ παραβληθῆ πρὸς ἓν καὶ μόνον τῶν ἀριστουργη-
μάτων σου;

Σ α λ β α τ ὠ ρ .

Σὲ λέγω πάλιν, φίλτατε Βαρνάρδε, δὲν εἶσαι ζω-
γράφος.

Ρ α β ι ἔ ν ν α ς .

Ἐ Τίς οἶδε;

Σ α λ β α τ ὠ ρ .

Πῶς! εἶναι δυνατόν! . . . τόσο χειρότερα.

Ρ α β ι ἔ ν ν α ς .

Ἐ Διατὶ τάχα;

Σ α λ β α τ ὠ ρ .

Διότι ἐπεθύμουν ἡ φίλιὰ μας νὰ διαρκέσῃ πολὺ.

Ρ α β ι ἔ ν ν α ς .

Δὲν ἐννοῶ τί λέγεις.

Σ α λ β α τ ὠ ρ .

Παίξεις βέβαια, Ἐ δὲν εἶναι ἀληθές; Ἄλλ' ἂν τῶ-

ὄντι εἶσαι ζωγράφος, μὴ μὲ δείξῃς ποτὲ κἀνὲν προῖόν
τῆς γραφίδος σου.

Ρ α β ι ἔ ν ν α ς .

Ἄλλ' ἐγὼ ἠρχόμην μάλιστα νὰ σὲ παρακλέσω νὰ
μὲ εἴπῃς τὴν γνώμην σου περὶ μιᾶς εἰκόνας τὴν ὁποῖαν
πρὸ μικροῦ ἐτελείωσα.

Σ α λ β α τ ὠ ρ .

Δὲν θέλω σὲ εἰπεῖ τὴν γνώμην μου· μένωμεν φί-
λοι, Βαρνάρδε. Ἐχω τὴν δυστυχίαν νὰ λέγω πάντοτε
τὴν ἀλήθειαν.

Ρ α β ι ἔ ν ν α ς .

Καὶ ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν ζητῶ νὰ μὲ εἴπῃς· οὐδὲ θέλω
ὀργισθῆ, ὅσῳ σκληρὰ καὶ ἂν ᾖναι.

Σ α λ β α τ ὠ ρ .

Ἔ! τώρα σὲ πιστεύω· οὕτως ὁμιλοῦν ὄλοι οἱ φι-
λότεχνοί· φίλε μου, Ἐ διατὶ ἐρχεσαι νὰ προκαλέσῃς τὴν
εὐκρινεῖάν μου καὶ νὰ καταστρέψῃς τὰ πλάσματα
τῆς φαντασίας σου; Εὐχαριστήσου εἰς τὰ ἐγκώμια τῶν
οἰκείων· δεῖξῃ τὰς εἰκόνας σου εἰς τὸν πατέρα σου,
εἰς τὴν μητέρα σου, εἰς τὴν ἀδελφὴν σου, εἰς τὴν ἐ-
ρωμένην σου· ἔσο ἐξοχος ζωγράφος παρὰ τῆ ἐστίᾳ σου,
καὶ ἐξακολουθεῖ ὢν, ὡς πρὸς τὸ κοινόν, ὡς καὶ πρὸς
ἐμὲ, οὐδὲν ἄλλο ἢ ἐξοχος χειρουργός.

Ρ α β ι ἔ ν ν α ς .

Πρόκειται περὶ τῆς τύχης μου· πρόκειται νὰ στεί-
λω τὴν εἰκόνα μου εἰς τὸ ζωγραφικὸν διαγώνισμα.

Σ α λ β α τ ὠ ρ .

Εἰς τὸ ζωγραφικὸν διαγώνισμα! ἱατρε μου, ἀνά-
γκη νὰ σὲ ἀποτρέψω ἀπὸ τὴν μωρίαν αὐτήν· ἔστω
λοιπὸν φέρεμε τὴν εἰκόνα σου, ἐνόσῳ εἶναι καιρὸς
ἀκόμη νὰ σωθῇς.

Ρ α β ι ἔ ν ν α ς .

Τρέχω νὰ σὲ τὴν φέρω.

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

ΣΑΛΒΑΤΩΡ ΡΟΖΑΣ, ΒΕΡΝΑΡΔΟΣ ΡΑΒΙΕΝΝΑΣ.

ΚΑΛΜΑΡΙΣ.

Κ ἄ λ μ α ρ ι ς, ὑπαροῦγων τὴν θύραν καὶ εἰ-
σάγων δι' αὐτῆς μόνην τὴν κεφαλὴν.

Μὲ συγχωρεῖτε· ἐδῶ κατοικεῖ ὁ περίφημος Σαλ-
βατῶρ Ρόζας;

Σ α λ β α τ ὠ ρ, προβαίνων πρὸς τὴν θύραν.

Ἐδῶ μάλιστα· ἐγὼ εἶμαι ὁ Σαλβατῶρ Ρόζας, πρό-
θυμος εἰς τὰς προσταγὰς σας· Ἐπρὸς τίνα ἔχω τὴν τι-
μὴν νὰ ὁμιλῶ;

Κ ἄ λ μ α ρ ι ς.

Ἐονομάζομαι Ἄνδρέας Κάλμαρις καὶ εἶμαι πρό-
εδρος τῆς Ἀκαδημίας τοῦ ἁγίου Καρόλου.

Σ α λ β α τ ὠ ρ .

Πρόεδρος τῆς Ἀκαδημίας! τιμὴ μεγάλη δι' ἐμὲ ἡ
ἐπίσκεψίς σας, κύριέ μου! . . . Κατὰ τί δύναμαι νὰ χρη-
σιμεύσω εἰς τὴν ἀκαδημίαν καὶ εἰς τὸν πρόεδρόν της;

Κ ἄ λ μ α ρ ι ς.

Μετὰ δέμηνον ἐν τῇ πόλει ἡμῶν διατριβὴν σας,

ἴσως θεωρήσετε, ὅτι ἐνεφανίσθην εἰς ὑμᾶς ἐξώρας ὅπως οὖν, κύριε Σαλβατώρ· ἀλλὰ μὲ ἐβεβαίωσας, ὅτι δὲν ἐδέχεσθε.

Σ α λ β α τ ὠ ρ .

Ἦσὼν ἀπὸ τοῦ ἵππου καὶ πληγωθεὶς, ἠναγκάσθη νὰ μείνω ἐπὶ πολὺν χρόνον δέσμιος εἰς τὴν κλίνην μου· καὶ ἰδοὺ ὁ δεσμοφύλαξ ἢ μᾶλλον ὁ ἐλευθερωτής μου (δεικνύων τὸν Βερνάρδον Ῥαβιένναν).

ΚΑΛΜΑΡΙΣ, σφόδρα ταραττομένος ἰδὼν τὸν Ραβιένναν.

Ἄ! ὦ μεις εἰσθε, ἰατροί. . . εἰλίπατε Βερνάρδε; ΡΑΒΙΕΝΝΑΣ, τεθρονημένος ἐπίσης ὡς οὖσθν. Εὐπειθέστατος, δούλος σας, Κύριε Κάλμαρι. Ναι, ἐγὼ ἔλαβον τὴν τιμὴν νὰ θεραπεύσω τὸν κύριον Σαλβατώρ. (πρὸς τὸν Σαλβατῶρ). Ὑγίαινε, ἐνδοξὲ Σαλβατῶρ· μὴ λητμονῆς τὰς παραγγελίας μου. (Ἰδίᾳ πρὸς τὸν αὐτὸν) Σὲ παρακαλῶ νὰ μὴ εἰπῆς τι εἰς τὸν ἄνθρωπον αὐτὸν περὶ τῆς ὀμιλίας μας (ἀπέρχεται).

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ.

ΣΑΒΑΤΩΡ ΡΟΖΑΣ. ΚΑΛΜΑΡΙΣ.

Κ α λ μ α ρ ι ς .

Ἔγνωρίζετε αὐτὸν τὸν Ῥαβιένναν;

Σ α λ β α τ ὠ ρ .

Εἶναι ὁ χειρουργὸς ὅστις μὲ ἀπέδωκε τὴν χρῆσιν τοῦ βραχιονίου μου.

Κ α λ μ α ρ ι ς .

Ἄμα παύσετε τοῦ νὰ ἔχετε ἀνάγκη αὐτοῦ, θέλετε πράξει καλῶς, πιστεύσατέ με, νὰ τὸν πληρώσετε καὶ νὰ μὴ τὸν δεχθῆτε πλέον· εἶναι ἐκ τῶν παυούργων ἐκείνων ἀνθρώπων, οἵτινες, ἀπαξ παρεισθύσαντες εἰς τὴν οἰκίαν σας, κατορθῶνουν νὰ δεσπώσωσιν ἐν αὐτῇ, ἂν τοὺς ἀφήσετε. . . .

Σ α λ β α τ ὠ ρ , διακόπτων αὐτόν.

Αἴθετε τὴν καλωσύνην νὰ καθήσετε, κύριέ μου, καὶ εἰπέτε με τί ἐπιθυμεῖτε. Ἢ ἤθετε ἴσως ν' ἀγοράσετε κάμμίαν εἰκόνα μου;

Κ α λ μ α ρ ι ς .

Ἰσως.

Σ α λ β α τ ὠ ρ , παροξυνθεὶς.

Ἰσως . . . Ὅπως ἀγαπάτε!

Κ α λ μ α ρ ι ς .

Ἐννοῶ, ὅτι τρῦτο ἐξαρτᾶται ἀπὸ ὑμᾶς.

Σ α λ β α τ ὠ ρ .

Ἢξεύρετε, κύριέ μου, ὅτι ὁ θέλων ν' ἀγοράσῃ τὰς εἰκόνας μου πρέπει νὰ πληρώσῃ τὴν τιμὴν τὴν ὁποίαν ζητῶ· συγκατάβασιν δὲν δέχομαι.

Κ α λ μ α ρ ι ς .

Δὲν ἔχω σκοπὸν νὰ ζητήσω ἀπὸ ὑμᾶς συγκατάβασιν τινα ὡς πρὸς τὴν τιμὴν.

Σ α λ β α τ ὠ ρ .

Τότε ἡ ὑπόθεσίς σας ἐτελείωσεν.

Κ α λ μ α ρ ι ς .

Ἰσως πάλιν . . . ὅταν κάθετε τὰς συμφωνίας μου.

Σ α λ β α τ ὠ ρ

Σᾶς ἐννοῶ, κύριέ μου. Θέλετε νὰ μὲ πληρώσετε εἰς προθεσμίας μακρὰς. Κατὰ δυστυχίαν, τὸ βαλάντιόν μου εἶναι κενόν· ἠναγκάσθη νὰ φύγω ἀπὸ τὴν Ῥώμην, ὅπου κατώρθωσας νὰ ἐρεθίσωσι τὸν πάπαν κατ' ἐμοῦ, χωρὶς νὰ λάβω καιρὸν νὰ ἐπισκεφθῶ τοὺς χρεώστας μου· μὴ μὲ ἐπέσθασα νὰ βάλω εἰς τὴν θήκην τῆς καὶ νὰ ἐπάρω μὲζὶ μου μίαν εἰκόνα, τὴν ὁποίαν δὲν δύναμαι νὰ παραχωρήσω εἰμὴ ἐπὶ μετρητοῖς.

Κ α λ μ α ρ ι ς .

Κ' ἐγὼ ἐννοῶ νὰ τὴν ἀγοράσω ἐπὶ μετρητοῖς. Ἢ εἰδείξατε τὴν εἰκόνα αὐτὴν εἰς κανένα ἄλλον τεχνίτην τῆς πόλεώς μας;

Σ α λ β α τ ὠ ρ .

Εἰς κανένα. Ἀρκεταὶ ἐπικρίσεις γίνονται περὶ τῶν ἔργων μου ἀπὸ ἐξέλωσι τοῦ ζωγράφου μου, ὥστε φροντίζω νὰ μὴ κακολογηθῶσιν ἐκ προοιμίου.

Κ α λ μ α ρ ι ς .

Φρονιμώτατον τοῦτο, καὶ σᾶς ἐγκρίνω καθ' ὅλοκληρίαν.

Σ α λ β α τ ὠ ρ .

Ἐπὶ τὸ προκείμενον λοιπὸν, κύριε πρόεδρε.

Κ α λ μ α ρ ι ς .

Ἢξεύρετε ὅτι αὐριον ἢ τῆς ζωγραφικῆς Ἀκαδημία μας διανέμει τὰ βραβεῖα αὐτῆς.

Σ α λ β α τ ὠ ρ .

Ναι τὸ ἡξέυρω· πεντακόσια τάλληρα εἰς τὸ ἄριστον τῶν ἔργων, διακόσια εἰς τὸ δευτερεῖον.

Κ α λ μ α ρ ι ς .

Ἢγετε σκοπὸν νὰ συναγωνισθῆτε;

Σ α λ β α τ ὠ ρ .

Πρῶτον, ἐλπίζω νὰ λάβω περισσότερα τῶν ἑπτακόσιων τάλληρων διὰ τὴν μίαν καὶ μόνην εἰκόνα τὴν ὁποίαν εἰμπορῶ νὰ στείλω εἰς τὸν συναγωνισμόν· καὶ, δεύτερον, ἐπειδὴ ἔχω ἀκόμη ἰκανὴν χρεῖαν τῆς ὑπολήψεώς μου, δὲν συμφέρει νὰ τὴν ἐκθέσω εἰς τὸν ἐλάχιστον κίνδυνον.

Κ α λ μ α ρ ι ς .

Ἢγκρίνω καὶ πάλιν τὸν σκοπὸν σας, καὶ ἀποφασίζω ἤδη ν' ἀγοράσω τὴν εἰκόνα σας, . . . ἂν ὅμως δέχεσθε νὰ μὲ τὴν παραχωρήσετε δι' εἴκοσι χιλιάδασταλλήρων!

Σ α λ β α τ ὠ ρ .

Δι' εἴκοσι χιλιάδας τάλληρων! . . . λάβετε τὴν αἰέσως, κύριέ μου, καὶ σᾶς ἐξομολογοῦμαι, ὅτι οὐδὲμία τῶν εἰκόνων μου μὲ ἔφερε τοσοῦτον πλοῦν· ἀλλὰ δὲν τὴν εἶδατε ἀκόμη . . .

Κ α λ μ α ρ ι ς .

Δὲν ἔχω ἀνάγκη νὰ τὴν ἰδῶ εἰμὴ ὅταν τὴν πληρώσω, ἂν εἴμεθα σύμφωνοι.

Σ α λ β α τ ὠ ρ .

Ἢλλὰ εἴμεθα πληρέστατα, κύριε πρόεδρε.

Κ α λ μ α ρ ι ς .

Μὴν τρέχετε, παρακαλῶ ἐννοῶ νὰ ἀγοράσω μετὰ τῆς εἰκόνας καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ λέγω, ὅτι ἐγὼ ἐζωγράφισα αὐτήν.

Σ α λ β α τ ώ ρ .

Παίζετε βεβαίως, κύριέ μου! . . . μήπως δὲν
σᾶς ἀρκοῦν τὰ προτερήματά σας;

Κ ά λ μ α ρ ι ς .

Ναι, ἔχω προτερήματά τινα, ἀναμφιβόλως, καὶ με-
ταξὺ τῶν ἄλλων, δύναμαι νὰ κρίνω ἀσφαλῶς ὅπως οὖν
περὶ ζωγραφικῆς ἤξεύρω νὰ διακρίνω τὴν καλὴν ἀπὸ
τὴν κακὴν εἰκόνα. Ἄλλοτε μάλιστα καὶ μετεχειρί-
σθην τὴν γραφίδα μου. Κατ' εὐτυχίαν ἐνόησα μετ'
ὀλίγον, ὅτι εἰμπορῶ νὰ γίνω ἄριστος κριτὴς, ἄριστος
ἐκτιμητὴς, φιλοτέχνης διακεκριμένος, ἀλλ' ὅτι ἡ
φύσις δὲν μὲ ἔδωκε τὴν μεγαλοφυΐαν, δι' ἧς καὶ μί-
νης δύναται τις νὰ γίνῃ ἀριστοτέχνης.

Σ α λ β α τ ώ ρ , ἰδίᾳ .

Ἄ! φίλτατε Βερνάρδε μου! τί κρίμα νὰ μὴ συλ-
λογίζεσαι καὶ σὺ τόσον ὀρθῶς. (Γεγωνυῖα τῆ φωνῆ).
Ἄλλὰ τότε, κύριέ μου, ἰδιαιτὶ ἔχετε τὴν ματαιότητα
νὰ ἐπιζητήτε σήμερον τὴν δόξαν αὐτὴν, τὴν ὁποίαν
τοσοῦτον φρονίμως ποιοῦντες ἐπαύσατε διώκοντες;
Μὲ συγχωρεῖτε διὰ τὸ θάρρος μου, μὲ φαίνεσθε ὅμως
ἀνακόλουθος.

Κ ά λ μ α ρ ι ς .

Κύριε Σαλβατώρ, ἐξῶ.

Σ α λ β α τ ώ ρ .

Ἐ Τὸν τίτλον τοῦ ζωγράφου;

Κ ά λ μ α ρ ι ς .

ἌΟχι, ὀρφανὴν κέρην ἐπιτροπευομένην παρ' ἐμοῦ.

Σ α λ β α τ ώ ρ .

Ἄλλη ἀνοιά, διὰ τὰς ὑπολεύκους τρίχας σας.

Κ ά λ μ α ρ ι ς .

Σύμφημι ἀλλ' ἀκούσατε ὅλην τὴν ἐξομολόγησίν
μου. Ὁ πατὴρ τῆς Λαύρας ἦτο ἔτι μᾶλλον ἐνθου-
σιωδέστερον ἐμοῦ προσηλωμένος εἰς τὴν τέχνην τοῦ
Ραφαήλ καὶ τοῦ Μιχαήλ Ἀγγέλου. Ἐν τῇ διαθήκῃ
του, δι' ἧς μὲ διώρισεν ἐπίτροπον τῆς θυγατρὸς του,
διέταξεν, ὅτι αὐτὴ δὲν θέλει λάβει σύζυγον εἰμὴ ζω-
γράφου, καὶ ζωγράφου βραβευθέντα ὑπὸ τῆς ἀκαδη-
μίας μας. ἔρχομαι λοιπὸν νὰ ἀγοράσω ἀπὸ ὑμᾶς
συγχρόνως τὴν δόξαν καὶ τὴν εὐτυχίαν μου.

Σ α λ β α τ ώ ρ .

Ἐ Καὶ ἡ κόρη ἐκείνη σᾶς ἀγαπᾷ βεβαίως;

Κ ά λ μ α ρ ι ς .

Ἐμὰι βέβαιος ὅτι δὲν ἀγαπᾷ ἄλλον, καὶ τοῦτο
μὲ ἀρκεῖ ἐφρόντισα νὰ μὴ βλέπῃ κανένα.

Σ α λ β α τ ώ ρ .

Ἐ Καὶ ἂν κατὰ τύχην ἡ εἰκὼν μου δὲν βραβευθῇ;

Κ ά λ μ α ρ ι ς .

Ἄνατίθημι τὸ πᾶν εἰς τὴν εὐσυνειδησίαν σας.
ἡ συμφωνία μας θέλει εἶναι ἀκυρος, ὑποθέτω.

Σ α λ β α τ ώ ρ , ἰδίᾳ .

Ἐγὼ λοιπὸν πρόκειται νὰ τρέξω ὄλους τοὺς κινδύ-
νους· μεγάλη γενναϊότης! Νὰ ἰδῶμεν. (Γεγωνυῖα τῆ
φωνῆ) Κύριέ μου, δέχομαι τὴν συμφωνίαν· εἰμπο-

ρεῖτε νὰ φέρετε τὰ χρήματα, κ' ἐγὼ ἐν τούτοις ἐκβά-
λω τὴν εἰκόνα ἀπὸ τὴν θήκην τῆς.

Κ ά λ μ α ρ ι ς .

Ἐντὸς ἡμισεῖας ὥρας, ἐπανέρχομαι. (ἀπέρχεται).

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ.

ΣΑΛΒΑΤΩΡ ΡΟΖΑΣ, μόρος.

Ἄ! κύριε πρόεδρε, γνωρίζετε τὴν ζωγραφικὴν!
Ἄλλὰ πόσον κακῶς γνωρίζετε τὴν φιλαυτίαν τῶν
ζωγράφων! . . . Πῶς! ἐπιφυλάττεσθε νὰ λύσετε
τὴν συμφωνίαν, ἐὰν τὸ ἔργον μου δὲν βραβευθῇ! καὶ
ὑποθέτετε ὅτι θέλω οὕτως ἐκτεθῆ δωρεὰν εἰς τὴν κρι-
τικὴν μωρῶν τινῶν ἀνθρώπων ἢ εἰς τὸν φθόνον τῶν
τεχνιτῶν ἐκείνων, οἵτινες εὐχαρίστως στεφانوῦσι τὴν
μετριότητα, διὰ νὰ ἀδικήσωσι καὶ νὰ ἐκφυλίσωσι
τὴν ἀληθῆ εὐφυΐαν! . . . Ὁμολογῶ ὅτι ἐφέθητε
ἐπιτηδείως· εἴκοσι χιλιάδες; ταλλήρων εἶναι μέγας
πειρασμὸς διὰ τὸν Σαλβατώρ, φυγάδα ὄντα καὶ ἔχοντα
κεῖνόν τὸ βαλάντιον· ἀλλὰ προτιμῶ νὰ ἀποθάνω τῆς
πένης . . . Διπλασία ταύτης ποσότης δὲν ἤθελε
μὲ παραμυθῆσαι διὰ τὴν ὕβριν, ἥτις εἰμπορεῖ νὰ
πρὸς τριβῆ εἰς τὴν εἰκόνα μου . . . Ἐδὲν θέλω
ἀρὰ γε εὖρεи τρόπον νὰ διαπαιδαγωγῶ ἐντίμως τὸν
ἀγαθὸν αὐτὸν πρόεδρον, ἐπιφυλαττόμενος νὰ τὸν ἀ-
ποδώσω τὰ χρήματά του, ἐὰν ἡ συμφωνία δὲν τὸν
χρησιμεύσῃ; Ἐφόντι, σήμερον δὲν ἔχω χρεῖαν εἰμὴ
δανείου. Ἄ! ἀκούω τὸν Ραβιένναν ἐρχόμενον μὲ τὸ
κρίστούργημά του . . . Αὐτὸς, ἴσως διευκολύνει
τὴν ὑπόθεσίν μου.

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ.

ΣΑΛΒΑΤΩΡ ΡΟΖΑΣ, ΒΕΡΝΑΡΔΟΣ ΡΑΒΙΕΝΝΑΣ,
κατόπιρ τοῦ ὀπολοῦ ἔρχεται ἄνθρωπος φέρων εἰ-
κόνα, ὑπὸ μεγάλης ὀθόνης περιτετυλιγμένην, ἢ
ἀποτίθεται πλησίον τῆς ὑποβάθρας.

Ἐ Ρ α β ι έ ν ν α ς , πρὸς τὸν φέροντα τὴν εἰκόνα
ἄνθρωπον.

Ἄφες ἐδῶ τὸ φορτίον σου. (Ὁ ἄνθρωπος ἐξέρχεται.
Πρὸς τὸν Σαλβατώρ.) Ἐ ἤξεύρετε τί σᾶς ἔφερα;

Σ α λ β α τ ώ ρ .

Ναι, ἰατρε μου· ἀλλὰ πρὶν τὸ ἰδῶ, εἰπέ με τί ἔ-
καμες εἰς τὸν γέροντα πρόεδρον τῆς ἀκαδημίας τοῦ ἁ-
γίου Καρόλου· δὲν φαίνεται νὰ ἦναι φίλος σου.

Ἐ Ρ α β ι έ ν ν α ς .

Ἐβλίσσω ὅτι ἐφύλαξας τὸ μυστικόν μου· ὁ κύριος
Κάλμαρις εἶναι ὁ δράκων μίας νέας Ἐσπερίδος. Ἐ
παρ' αὐτοῦ ἐπιτροπευομένη Λαῦρα εἶναι ἡ ὠραιότερα
κόρη τῆς Φλωρεντίας.

Σ α λ β α τ ώ ρ .

Ἐ τὴν γνωρίζεις; Μὲ εἶπεν, ὅτι κατώρθωσεν ἕως τό-
ρα νὰ μὴ τὴν ἰδῆ κανεὶς.

Ἐ Ρ α β ι έ ν ν α ς .

Ἐπρὸ ἐνός ἔτους τὴν βλέπω καθ' ἑκάστην σχεδόν.

Σ α λ β α τ ώ ρ.

Ἔσυναίνεσι αὐτοῦ;

Ῥ α β ι έ ν ν α ς.

Ἐλπίζω ὅτι οὔτε κἀν τὸ ὑποπτεύει. Πρὸ δεκαοκτώ μηνῶν ὁ ζηλότυπος γέρον με ἐκάλεσε διὰ τὰ τὸν φλεβοτομήσω. Τότε πρώτην φοράν εἶδον τὴν κόρην ἐκείνην εἰσελθοῦσαν εἰς τὸ δωμάτιόν του. Ἐπιπλαγείς ὑπὸ τῆς ἀμμιήτου αὐτῆς καλλονῆς, δὲν ἦδυνάμην ν' ἀποτρέψω τοὺς ὀφθαλμούς ἀπὸ τῆν οὐράνιον ὀπτασίαν, ἀλλ' ἤδη ὁ Κάλμαρις τὴν ἔλαγε με φωνὴν αὐστηράν. « Ἀπελθε ἀπὸ ἐδῶ· κίσεις δὲν σὲ ἐζήτησεν. » Ἐξελθούσης δὲ αὐτῆς, στρέψας τὸν λόγον πρὸς ἐμέ· « Κύριε χειρουργέ, με εἶπε, ὡς εἶμαι πολλὰ ὑπόχρεως, ἀλλὰ ἐλπίζω νὰ μὴ λάβω πλέον χρεῖαν τοῦ νυστηρίου σας, θεῖα χάριτι. » Ἀπῆλθον, ἀλλ' ἀπεφάσισα νὰ κινήσω πάντα λίθον διὰ νὰ ἰδῶ πάλιν τὴν ὡραίαν Λαῦραν. Ἐν τούτοις, ὅσας καὶ ἂν ἐπενδούν προφάσεις διὰ νὰ πλητιάσω τὸν κηδεμόνα της, ἀπειρούμην πάντοτε· μάτην περιπλανώμην κύκλω τῆς οἰκίας, οἱ ὀφθαλμοί μου δὲν ἀπῆντων εἰμὴ τὰ ὄμματα τοῦ Ἄργου ἐκείνου, τὰ ὅποια με κατεσκόπευον καὶ με ἐνέπαιζον.

Σ α λ β α τ ώ ρ.

Δὲν ἀπορῶ ἤδη διατὶ σὲ φοβεῖται.

Ῥ α β ι έ ν ν α ς.

Ἡ τύχη τελευταῖον μ' ἐδοήθησε. Μίαν ἡμέραν εἶχον μείνει ὑπὲρ τὴν συνήθη ὥραν καὶ μόνος εἰς τὴν πινακοθήκην τῆς Ἀκαδημίας, θεωρῶν τὰς εἰκόνας τῶν ἀριστοτεχνῶν, καὶ ἐλεεινολογῶν τὸν Ῥαφαήλ, διότι δὲν ἐγνώρισεν καλλονὴν ὁμοίαν ἐκείνης, ἥτις με ἐνέπνευσε τὸν ἔρωτά μου, ὅτε ὁ Κάλμαρις, παρειακῶς ἐπέπνευσε μετὰ προσοχῆς τὴν φαλακρὰν αὐτοῦ κεφαλήν διὰ θύρας ἡμιανεφωγμένης, καὶ γνωρίσας με· « κλείλην διὰ θύρας ἡμιανεφωγμένης, τὴν πινακοθήκην, ἡ ὥρα σας, εἶπε με δυσχερέτικαι, τὴν πινακοθήκην, ἡ ὥρα σας, εἶπε με βήμα βραδύ, πεπεισμένος, παρήλθεν. » Ἀπῆλθον δὲν ἦτο μακρὰν, καὶ μόλις ἐπάτησα τὸ ἔτι ἡ Λαῦρα δὲν ἦτο μακρὰν, καὶ μόλις ἐπάτησα τὸ κατώφλιον τῆς θύρας, ἤκουσα τρόντι φωνὴν γλυκαίναν ἀναμιγνυομένην εἰς τὴν βραγχώδη φωνὴν τοῦ πολιοτρίχου γεροντίου. Ἀμέτωπος ἔκαμν τὸ σχεδίον μου περὶ τοῦ πρακτέου· ἐδελέεσα τὸν θυρωρὸν, ὅστις ὑπεσχέθη νὰ με δέχεται εἰς τὴν πινακοθήκην κατὰ πάσαν ὥραν καὶ νὰ με ἀφήνῃ εἰς αὐτὴν ὅσον θέλω. Ἐπρεπεν ἤδη νὰ εὔρω τρόπον νὰ κρύπτωμαι αὐτόθι καὶ ὁ τρόπος εὐρέθη· εἰς τὸν μέγαν τῆς πινακοθήκης πρόδομον ὑπάρχουσι δύο σκηκεὶ περιέχοντες τὰ κηρόπλαστα εἰδῶλα δύο μεγάλων τεχνιτῶν, περιβεβλημένα τὰ ἱμάτια τῆς εποχῆς καθ' ἣν οὗτοι ἔζων καὶ ὑπὸ παραπετάσματος ἀπὸ τὸν κονιορτὸν προσφυλαττόμενα. Διὰ τῆς συνδρομῆς τοῦ θυρωροῦ, μετέβησα τὸν γέροντα Σιμαβύαν, ἐφόρεσα τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἔβαλα καὶ αὐτὸν τὸν λευκὸν πώγωνά του καὶ ἀνέβην ἐπὶ τοῦ θάβρου του.

Σ α λ β α τ ώ ρ.

Τὸ πρᾶγμα ἀποβαίνει περιέργων· λέγε.

Ῥ α β ι έ ν ν α ς.

Μόλις ἤμην πρὸ ἡμισείας ὥρας εἰς τὴν θέσιν μου,

καὶ ἰδοὺ ἐρχεται ὁ φίλος πρόεδρος, ρίπτει τὸ ἔταστικὸν αὐτοῦ βλέμμα, ἐξέρχεται καὶ ἐπανάρχεται . . . ὑποθέτετε με ποῖον . . . με τὴν Λαῦραν, τὴν ὁποίαν ἀξίει εἰς αὐτὸν ἐκείνον τὸν πρόδομον καὶ ἔπειτα μεταβαίνει εἰς τὰς ὑποθέσεις του. Ἡ καρδία μου ἐπαλλε . . . τὰ γόνατά μου ἔτρεμον . . . οἱ ὀφθαλμοί τῆς Λαῦρας διευθύνθησαν κατὰ τύχην πρὸς τὸν σκηκόν μου· τότε ἀνέτυχε τὸ παραπέτασμα καὶ ὁ γέρον Σιμαβύας προσέβησεν εἰς τὰ γόνατα τῆς ἐκτεπληγμένης νέας. Κατ' εὐτυχίαν κατώρθωσα νὰ πρῶνω τὸν πρῶτον αὐτὸν τρόπον της, καὶ τὸ στρατήγημα τοῦ ἔρωτός μου ἐβῆ ἐπὶ τέλος εἰς αὐτὴν ὄχι ἄχαρι. Δὲν εἶχον δυνήθῃ νὰ τὴν ἰδῶ πλέον ἀπὸ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἡ πρώτη συνέντευξις μας τοιοῦτον παρώργισε τὸν κηδεμόνα της· ἀλλ' ἡ περιδεὴς αἰχμάλωτος τοῦ Κάλμαρι εἶχε παρατηρήσει τὰς περὶ τὴν ἀκαδημίαν περιπλανήσεις μου. Ἐνὶ λόγῳ, μ' ἐπιπροφώρησεν ὅτι τὴν αὐτὴν ὥραν ἐκίστη; ἡμέρας ὁ Κάλμαρις τὴν ἔκλειεν εἰς τὸν πρόδομον αὐτόν· διότι ἦτο ἠναγκασμένος νὰ δέχεται τότε εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ τοὺς ἀκαδημικούς καὶ τοὺς ἄλλους τεχνίτας. Ἡ δὲ Λαῦρα διεσκέδαζε τὰς ὥρας ἐκείνας ἀντιγράφουσα εἰκόνας· διότι ἀγαπᾷ τὴν τέχνην καὶ δὲν ζωγραφίζει κακῶς.

Σ α λ β α τ ώ ρ.

Καὶ λοιπὸν ἐπὶ ἓν ἔτος συνεργάζεσαι μαζίτης· ἴδωμεν τελευταῖον τὸ περίηρον αὐτὸ ἀριστοῦργημα.

Ῥ α β ι έ ν ν α ς, ἐπιθέτων τὴν εἰκόνα του ἐπὶ τοῦ υποβάθρου τοῦ Σαλβατόρ καὶ ἀποκαλύπτων αὐτήν. Φίλιππε Σαλβατόρ, αὐτὴ με κατέπεισεν ὅτι εἰμπορῶ νὰ γίνω καὶ ζωγράφος· ἀλλ' ἀγνοεῖ εἰσέτι τὴν προῖδον μου, καὶ πρὶν τὴν δεῖξω τὴν εἰκόνα μου, πρὶν στείλω αὐτὴν εἰς τὸ διαγώνισμα, ἐπεθύμουν νὰ με εἰπῆς ἐάν δὲν ἦναι ὄλως αὐτῆς ἀναξία.

Σ α λ β α τ ώ ρ, θεωρῶν τὴν εἰκόνα με πολλὴν ἀπορίαν.

Πῶς! ἐσὺ, ὁ Βερνάρδος Ῥαβιέννας, ἐζωγράφισας τὴν εἰκόνα ταύτην;

Ῥ α β ι έ ν ν α ς.

Ναί, ἔνδοξέ μου τεχνίτα!

Σ α λ β α τ ώ ρ.

Ἐσὺ κατεσκεύασας τοὺς ὠραίους αὐτοὺς τύπους, ἐν οἷς τοιοῦτον ἐπιτηδεῖως συνδυάζεται ἡ χάρις τῆς γυναικὸς καὶ τῆς θεαίνης ἡ χάρις; Ἐσὺ εἰκόνισας τοὺς ὀφθαλμούς αὐτοὺς, τῶν ὁποίων τὸ μειδιάμα ἐκφράζει συγχρόνως τὸν ἔρωτα καὶ τὴν αἰδῶ· τὰ ὑπὸ θεῖου μειδιάματος ἡμιανεφωγμένα τὰ ἄλλα χεῖλη; τὴν Δανιὴν αὐτὴν, ἥτις ἤθελε καταστήσει τὸν ἀνθρωπὸν ἐθνικὸν, ἐάν συγχρόνως δὲν προέκειτο νὰ καταστήσῃ αὐτὸν ἀντίζηλον τοῦ Διός; . . . Ἄ! Βερνάρδε μου, ἐσὺ εἶσαι ἀριστοτέχνης.

Ῥ α β ι έ ν ν α ς.

Ὅμιλεῖς σπουδάζων;

Σ α λ β α τ ώ ρ.

Ἐλα, μὴν ὑποκρίνεσαι τὸν μετριόφρονά· τοιαύτη εὐφυΐα ἔχει βεβαίως τὴν συνείδησιν τῆς ἀξίας τῆς. Ναί, Ῥαβιέννε μου, μέγας εἶσαι τεχνίτης.

Ραβιέννας.

Φίλε μου! ἂν ηὐδοκίμησα, τὸ κατόρθωμά ὀφείλεται εἰς τὸν ἔρωτα. Ἔχεις πρὸ ὀφθαλμῶν τὴν εἰκόνα τῆς Λαύρας; ὅπως εἶμαι εὐτυχῆς ἂν δὲν μὲ κολακεύης!

Σαλβατώρ.

Νὰ σὲ κολακεύσω! . . . Πιστεύσέ με, Βερνάρδε, ὅτι ἡ Δανάη αὕτη ἤθελε μὲ προξενήσει τιμὴν ἀπαιτῶ μάλιστα ἀπὸ τὴν φιλίαν σου, νὰ μ' ἐπιτρέψῃς νὰ θεωρηθῶ ἐπὶ μίαν ὥραν ἐγὼ ὡς ζωγραφίσκας αὐτὴν.

Ραβιέννας.

Μὲ κάμνεις νὰ ὑπερηφανεύωμαι; ἀλλὰ, ἵποιος εἶναι ὁ σκοπός σου;

Σαλβατώρ.

Ὁὰ τὸ ἰδίῃς, Βερνάρδε; ἀλλ' ἐνθυμοῦ, ὅτι ἐπὶ μίαν ὥραν δὲν εἶσαι εἰμὴ ἐπιτήδειος χειρουργός, ἐγὼ δὲ εἶμαι ὁ ποιήσκας τὴν Δανάην.

Ραβιέννας.

Μέχρι τοῦδε οὐδεὶς ἄλλος γνωρίζει τὸ μυστικόν μου.

Σαλβατώρ.

Τόσω καλῆτερα! Ἄκουσε, κάποιος ἔρχεται. Ἐμβα εἰς τὸ παρακείμενον δωμάτιον καὶ μείνε ἐκεῖ ἕως οὗ τελειώσω τὴν συνέντευξίν μου μὲ ἄνθρωπον, ὅστις δὲν πρέπει πλέον νὰ σὲ ἰδῇ ἐδῶ.

(Ὁ Ραβιέννας εἰσέρχεται εἰς τὸ δωμάτιον).

ΣΚΗΝΗ ΕΒΔΟΜΗ.

ΣΑΛΒΑΤΩΡ. ΚΑΛΜΑΡΙΣ, εἰσέρχεται γέρον γέρον καὶ πλήρες βαλάντιον.

Κάλμαρις.

Ἴδού αἱ εἴκοσι χιλιάδες ταλλήρων. (Ὁ Σαλβατώρ προσελθὼν εἰς τὴν θύραν, κλείει αὐτὴν μυστηριωδῶς).
: Δικτὶ κλείετε τὴν θύραν;

Σαλβατώρ.

Μὲ φαίνεται ὅτι ἡ ὑπόθεσις τὴν ὁποίαν θὰ τελειώσωμεν εἶναι καλὸν νὰ μὴν ἔχη μάρτυρας.

Κάλμαρις.

Ἔχετε δίκαιον.

Σαλβατώρ,

δεικνύων αὐτῷ τὴν Λαύραν τοῦ Ραβιέννα.

Ἴδού ἡ εἰκὼν σας.

Κάλμαρις.

: Τί βλέπω; τί θαῦμα εἶναι αὐτὸ, κύριε Σαλβατώρ;

Σαλβατώρ.

Εἶναι τὸ πολυθρύλλητον ἐκεῖνο τῆς μυθολογίας θαῦμα; ὁ Ζεὺς καταπίπτων ἐν εἰδει χρυσοῦ βροχῆς εἰς τοὺς κόλπους τῆς Δανάης.

Κάλμαρις.

ὦ! Βλέπω ποῖον εἶναι τὸ ἀντικείμενον τῆς εἰκόνας ταύτης, καὶ δὲν εἶναι τοῦτο τὸ ὁποῖον μὲ ἐκπλήττει, ἀλλ' ἡ παράδοξις ὁμοιότης τῆς Δανάης μὲ τὴν Λαύραν μου. Ἦως καὶ ποῦ εἶδατε αὐτὴν, κύριε Σαλβατώρ;

Σαλβατώρ.

Σὰς ὁμνῶ, ὅτι δὲν νομίζω νὰ ἀπήνητα αὐτὴ ποτέ.

Κάλμαρις.

Καὶ πῶς! εἶναι λοιπὸν τοῦτο γέννημα καθαρὸν τῆς φαντασίας σας! τῇ ἀληθείᾳ, ἔπρεπε νὰ ἔχω πεποιθήσῃ τοιαύτην, ὅτι οὐδ' ὑμεῖς, οὐδ' ἄλλος ἐκ τῶν τεχνιτῶν μας εἶδέ ποτε τὴν Λαύραν, διὰ νὰ πιστεύσω εἰς τοὺς λόγους σας! . . . Κύριε Σαλβατώρ, καλῶς ἐποίησα εἰπὼν εἰς ὑμᾶς τί προσφέρω διὰ τὸ ἀριστούργημά σας, πρὶν μὲ τὸ δεῖξετε; ἂν τὸ ἔβλεπα προηγουμένως, ἤηλον σὰς δώσει ὅτι ἔχω καὶ δὲν ἔχω διὰ νὰ τὸ ἀποκτήσω. Ἄλλ' ἤδη εἶναι ἐδικόν μου;

Σαλβατώρ.

Ἐδικόν σας, ἀντὶ τῶν εἴκοσι χιλιάδων ταλλήρων. Βλέπω εὐχαρίστως, ὅτι ὁ ἐξοχώτατος κύριος Ζεὺς εἶναι εὐχαριστικμένος ἀπὸ τὴν Δανάην του.

Κάλμαρις.

Δότε με τὴν ἄδειαν νὰ τὴν ἐπάρω.

Σαλβατώρ.

Μὲ τὰ σωστά σας; ἂν σὰς ἔβλεπον ἐξερχόμενον ἀπὸ τοῦ ζωγραφείου μου μετὰ τῆς εἰκόνας ταύτης. . . Ὅχι, τὴν στέλλω λαβραῖως, ὡς ἔργον ἀνώουμον.

Κάλμαρις.

Ἔχετε καὶ πάλιν δίκαιον. Σὰς ἀπίνω τὰς εἴκοσι χιλιάδας τῶν ταλλήρων; ἀλλὰ λάβετε τὴν καλωσύνην νὰ ὑπογράψετε τὸ μικρὸν τοῦτο ἔγγραφον, ἀναπληροῦντες τὰ κενὰ αὐτοῦ μέρη.

Σαλβατώρ.

Προθύμως, ἀφοῦ τὸ ἀναγνώσω. (Ἰδίᾳ). Πάντα ἐπρονόησεν. (Ἀναγινώσκει). Ὁ ὑπογρανόμενος, Σαλβατώρ Ρόζας, παραιτοῦμαι τοῦ δικαίωματος τοῦ νὰ ἀναγνωρίσω ἑμαυτὸν ὡς ποιήσαντα τὴν εἰκόνα τὴν παριστώσαν . . . τὴν Δανάην . . . ὑποχρεούμενος, ἂν ἀπαιτήσω ποτέ αὐτὴν, νὰ ἀποδώσω προηγουμένως εἰς τὸν κύριον Ἀνδρέαν Κάλμαριν τὴν ποσότητα τῶν εἴκοσι χιλιάδων ταλλήρων, τὴν ὁποίαν ἔλαβον παρ' αὐτοῦ ὡς ἀντίτιμον τῆς εἰρημένῃς ὑπὲρ αὐτοῦ παρατήσεώς μου. . . Δὲν ἔχω κάμμίαν δυσκολίαν νὰ ὑπογράψω τοῦτο, φίλτατε πρόεδρε (ὑπογράφει).

Κάλμαρις, ἀφοῦ ἐκύτταξε πάλιν τὴν εἰκόνα.

Παράδοξον τῇ ἀληθείᾳ . . . Ἄλλ' ὄχι! ἡ Λαύρα ἔχει τῶντι ἰδανικὸν κάλλος . . . Χαίρετε, ἐνδοξε συνάδελφε; εἶμαι βέβαιος περὶ τοῦ βραβείου . . .

Σαλβατώρ.

: Εἶθε εἰς τῶν δικαστῶν;

Κάλμαρις.

Ἦπάγω νὰ ἐξαίρεθῶ, χωρὶς νὰ εἶπω διατί.

Σαλβατώρ.

Χαίρετε, ἐνδοξε συνάδελφε.

(Ὁ Κάλμαρις ἀπέρχεται)

ΣΚΗΝΗ ΟΓΔΩΘΗ.

ΣΑΛΒΑΤΩΡ. ΡΑΒΙΕΝΝΑΣ, έξερχόμενος τῶν δωματίου, ὅπου ἤκουσε τὰ πάντα.

Ρ α β ι ε ν ν α ς.

Ἰ Τί ἔκαμες, Σαλβατώρ ;

Σ α λ β α τ ῶ ρ.

Ἐπώλησα τὴν εἰκόνα σου, καὶ εἰς τιμὴν ἀνωτέραν πάσης ἄλλης ἐδίκης μου. Ἰ Δὲν μ' ἐγκατέστησας κύριον αὐτῆς ; Ἰ Ἀλλ' ἐγὼ μόνος παρητήθην τοῦ δικαίωματος τῆς ἐπ' αὐτῆς ιδιοκτησίας, σὺ δὲ θέλεις τὴν ἀπαιτήσαι, ἅμα βραβευθῆ. Καὶ θέλει βραβευθῆ, σὲ τὸ ὑπόσχουμαι. Τὸ κατ' ἐμὲ, ἀδιάφορον ποῖος ἦτο ὁ σκοπός μου πρὶν ἰδῶ τὴν εἰκόνα ταύτην, τώρα δὲν θέλω βεβαίως τοῖ μῆσαι νὰ συναγωνισθῶ. Ἰ Ἀκουσέ με, ἰδοὺ τί ἔχεις νὰ κάμῃς. Σήμερον ἡ Δανάη σου ὑποβάλλεται εἰς τὴν ἀκαδημίαν αὐριον παραδίδεις εἰς τὸν γραμματέα τὴν ἐνσφράγιστον σημειώσιν, ἐν ἣ θέλεις γράψῃ τὸ ὄνομά σου καὶ χαρακτηρίσαι τὴν εἰκόνα σου. Ὁ Κάλμαρις θέλει πράξει τὸ αὐτὸ, ἀλλ' ὅταν ὁ γραμματεὺς ἀνοίξῃ τὰς δύο σημειώσεις, πρόσσελθε καὶ διαμαρτυρήσου κατὰ τοῦ ψεύδους, τοῦ θελοντος νὰ σπετερισθῇ τὴν προσήκουσάν σοι δόξαν. Ἰ Ἐγὼ θὰ εἶμαι ἐκεῖ καὶ θέλω ἐξηγήσαι τὰ πάντα, καττισχύνων τὸν κολοῖον αὐτόν, ὅστις ἀξίει νὰ στολισθῇ με ζένα πτερά.

Ρ α β ι ε ν ν α ς.

Ἰ Ἀλλ' ὁ Κάλμαρις εἶναι ὁ κηδεμὼν τῆς Λαύρας· θὰ γίνῃ θανάσιμος ἐλθρός μου. . . Ἰ Ἀ! ἂν νύχαριστεῖτο νὰ λάβῃ τὴν δόξαν μου καὶ νὰ με δώσῃ τὴν κόρην ἐκείνην.

Σ α λ β α τ ῶ ρ.

Ἰ Ἀ! φίλε μου, δὲν εἶσαι ἀξίος τοῦ ἀριστουργήματος τὸ ὅποιον ἐποίησας, ὁ ἀληθὴς τεχνίτης ἤθελε δώσαι εἴκοσι Λαύρας ἀντὶ μιᾶς τοιαύτης Δανάης! . . . Ἰ Ἀλλ' ἠσύχασε· κήδεταί θεὸς τῶν ἐραστῶν, καὶ ἐλπίζω νὰ εὕρω τρόπον τοῦ νὰ σὲ ἀποδώσω συγχρόνως καὶ τὸ πρωτότυπον καὶ τὴν εἰκόνα.

(Τὸ παραπέτασμα πίπτει)

Τέλος τῆς πρώτης πράξεως.

ΠΡΑΞΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Τὸ θέατρον εἰκονίζει τὸν πρόδομον τῆς Ἀκαδημίας τῆς ζωγραφικῆς. Ἐν τῷ μέσῳ, μέγα παραπέτασμα λωρίζει τὸν πρόδομον αὐτόν ἀπὸ τῆς κινυκοθήκης. Δεξιᾷ, ὑπάρχει πύλη ἄγρουσα εἰς τὴν εἰκόνα τοῦ προέδρου· ἐν δὲ τῷ τοίχῳ, σκολοὶ δύο διὰ παραπέτασματος κεκαλυμμένοι· ἐξ αὐτῶν ἐπὶ μὲν τοῦ δεξιοῦ ἀναγιγνώσκεται, γράμμασι κεφαλαίοις, τὸ ὄνομα ΣΙΜΑΒΥΑΣ, ἐπὶ δὲ τοῦ ἀριστεροῦ τὸ ὄνομα ΛΕΟΝΑΡΔΟΣ ΒΙΓΚΙΟΣ.

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ.

ΛΑΥΡΑ, ΡΑΒΙΕΝΝΑΣ, φέρων τὸν ἱματισμὸν τοῦ Σιμαβίου, ἐκτὸς τοῦ πάγονος.

Ρ α β ι ε ν ν α ς.

Πῶς! Λαύρα. Ἰ Καὶ ἠγνώεις τὸν ὄρον τοῦτον τῆς διαθήκης τοῦ πατρός σου ;

Λ α ὕ ρ α.

Ἰ Ὁ κηδεμὼν μου σήμερον τὸ πρωτὶ με ὠμίλησε περὶ αὐτοῦ πρώτην φορὰν.

Ρ α β ι ε ν ν α ς.

Ἰ Καὶ ἔχει σκοπὸν νὰ σὲ δώσῃ εἰς τὸν ζωγράφον, ὅστις θέλει στ. φανωθῇ ὑπὸ τῆς ἀκαδημίας ;

Λ α ὕ ρ α.

Μὲ τὸ ὑπέδειξε.

Ρ α β ι ε ν ν α ς.

Ἰ Καὶ ἐδέχθης τὸν ἄγνωστον τοῦτον σύζυγον ;

Λ α ὕ ρ α.

Ἰ Ὑπάρχει ὄρος τοῦ ὁποίου ἐπεφυλάχθην νὰ κάμω χρήσιν.

Ρ α β ι ε ν ν α ς.

Ἰ Ποῖος ὄρος ;

Λ α ὕ ρ α.

Ἰ Ἡ διαθήκη προσθέτει, ὅτι ὁ ἄγνωστος αὐτός σύζυγος πρέπει νὰ ἦναι ἀρεστός εἰς ἐμὲ καὶ νὰ λάβῃ τὴν συναίνεσιν τοῦ κηδεμόνος μου.

Ρ α β ι ε ν ν α ς.

Φαίνεται ὅτι ἡ συναίνεσις αὐτοῦ ἐλήφθη ἐκ προομιου.

Λ α ὕ ρ α.

Τοῦτο δὲν εἰμ. πορῶ νὰ ἐννοήσω. Ἰ Πῶς εἰμ. πορεῖ νὰ γνωρίζῃ ποῖον θέλει στεφανώσῃ ἡ Ἀκαδημία ; ἢ μάλλον, πῶς αἰφνης παρήτησεν αὐτὸς τὸν ἴδιον σκοπὸν του, τὸν ὅποιον ἐκατάλαβα ἀπὸ τὴν ἀπίστευτον ζηλοτυπίαν του ; Παρετήρησα πονηρίαν τινὰ εἰς τὸ μετὰ διάμα του . . . Ὅ,τι καὶ ἂν τρέχῃ, Βερνάρδε, εἶμαι βεβαία, ὅτι ἀπὸ τὸν σημερινὸν διαγωνισμὸν δὲν θέλω λάβει σύζυγον.

Ρ α β ι ε ν ν α ς.

Ἰ Εἶσαι βεβαία ;

Λ α ὕ ρ α.

Ἰ Θέλεις νὰ τὸ ἐπαναλάβω, Βερνάρδε ; Ναι, εἶμαι βεβαία, διότι ἐκείνος ὅστις κατώρθωσεν νὰ δεσμεύσῃ τὴν καρδίαν μου δὲν εἰμ. πορεῖ νὰ εἶπῃ ἀκόμη ὡς ὁ Κορρήγιος, Κ' ἐγὼ εἶμαι ζωγράφος !

Ρ α β ι ε ν ν α ς.

Ἰ Ἀγαπητὴ Λαύρα ! ἴσως τὸ εἶπῃ ποτέ.

Λ α ὕ ρ α.

Ναι, Βερνάρδε· καὶ πρόσσεξε καλὰ εἰς τὸν διαγωνισμὸν τοῦ προσεχοῦς ἔτους.

Ρ α β ι ε ν ν α ς, ἰδίᾳ.

Δὲν τολμῶ νὰ τὴν διακοινώσω τὴν ἐλπίδα μου. (Γεγωννίζει τῇ φωνῇ.) Νομίζω, ὅτι ἀκούω θόρυβον πρὸς

τοῦτο τὸ μέρος (δεικνύει τὴν πρὸς δεξιάν θύραν).

Λ α ὤ ρ α.

Κρύψου. (Ὁ Ῥαβιέννας ἀσπάζεται τὴν δεξιάν τῆς καὶ τρέχει πρὸς τὸ μέρος τοῦ σηκοῦ τοῦ Σιμαβίου, ἀφίνων τὸ γένειόν του κατὰ γῆς.)

Ῥ α β ι ἐ ν ν α ς.

Ἄ! τὸ γένειόν μου! (ἐπανέρχεται διὰ νὰ τὸ ἐπάρῃ καὶ ἀφίνει πάλιν τὸ ἥμισυ. Τὴν στιγμήν δὲ καθ' ἣν παρατηρεῖ τοῦτο καὶ θέλει νὰ ἐπανεέλθῃ πάλιν, ἀνοίγεται ἡ θύρα, ὥστε μόλις προφθάνει νὰ κρυβῆ ὀπίσθεν τοῦ παραπετάσματος τοῦ σηκοῦ).

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

ΡΑΒΙΕΝΝΑΣ, ἐν τῷ σηκῷ. ΛΑΥΡΑ. ΚΑΛΜΑΡΙΣ, εἰσέρχεται μετὰ πολλῆς τῆς ἐπιτηδεύσεως ἐνδεθυμέρος.

Κ α λ μ α ρ ι ς, πρὸς τὴν Λαύρα. ἀρπάσασαν με βίαι τὸ ἥμισυ γένειοι τοῦ Σιμαβίου.
: Τί εἶναι τοῦτο;

Λ α ὤ ρ α, τεταραγμένη.

Τίποτε· ἠθέλησα νὰ παίξω καὶ ἔσυρα τὸ γένειον τοῦ Λεονάρδου Βιγλίου, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἔμειναν εἰς χεῖράς μου αὐταὶ αἱ τρίχες.

Κ α λ μ α ρ ι ς.

: Τὸ γένειον τοῦ Λεονάρδου, εἶπες; Ἴδωμεν. (Ἄνοίγει τὸ παραπέτασμα τοῦ σηκοῦ τοῦ Λεονάρδου.)
Εἶναι ἀκέραιον ἔτι εἰς τὸν πώγωνά του,

Λ α ὤ ρ α.

Εἶναι λοιπὸν τοῦ ἄλλου.

Κ α λ μ α ρ ι ς.

: Τὸ γένειον τοῦ Σιμαβίου; (ἀνοίγει τὸ παραπέτασμα τοῦ ἑτέρου σηκοῦ, ὅπου ἴσταται ἀκίνητος ὁ Ῥαβιέννας μετὰ τὸ ἥμισυ γένειόν του). Ναι, ἔχεις δίκιον. Δός μου, πονηρῆ, τὰς τρίχας ἐκεῖνας διὰ νὰ ἀποδώσω εἰς τὸν σεβαστὸν αὐτὸν πώγωνά τὸ κόσμημα τὸ ὁποῖον ἀφῆρες ἀπὸ αὐτοῦ.

Λ α ὤ ρ α, ἥτις, προσποιουμένη ὅτι δὲν προσέχει, διέλυσε τὰς τρίχας τὰς ὁποίας ἐκράτει καὶ ἐσκόρπισεν αὐτὰς εἰς τὸ ἔδαφος.

Ἄ! θεέ μου, ἰτί ἔκαμα; Πῶς θέλετε τώρα τὰς βάλει εἰς τὴν θέσιν των;

Κ α λ μ α ρ ι ς.

Πονηρῆ, οὕτω φέρεσαι πρὸς τὰς λευκὰς τρίχας; Τίς ἤξεύρει τὸ χρῶμα τῆς κόμης τοῦ συζύγου, τὸν ὁποῖον θέλει σε δώσει ὁ σημερινὸς διαγωνισμός;

Λ α ὤ ρ α.

: Γνωρίζετε ἅπαντας τοὺς διαγωνιζομένους;

Κ α λ μ α ρ ι ς, με ὕφος μυστηριαῶδες.

Ὅχι· ἀλλὰ νομίζω, ὅτι ἐμάντευσα ἓνα ἔχροντα πολλὰς πιθανότητας νίκης.

Λ α ὤ ρ α.

Ὅστις ὁμῶς εἶναι ἤδη ἔγκαμος.

Κ α λ μ α ρ ι ς.

Τότε παραπέμπομεν τὸν γάμον σου εἰς τὸ ἐρχόμενον ἔτος.

Λ α ὤ ρ α.

Δὲν βιάζομαι.

Κ α λ μ α ρ ι ς, ἰδίᾳ.

Ἴτως ἔπρεπε νὰ τὴν ἐκμυστηρευθῶ. Ἄλλ' ὄχι, ἄς τὴν ἀφήσωμεν νὰ ἐκπλαγῆ διὰ τὸ ἀπροσδόκητον τοῦ συμβάντος καὶ νὰ ἐκθαμβωθῆ ἀπὸ τὸν θρίαμβόν μου. (Γεγωνιῶ τῇ φωνῇ.) Λαύρα, σήμερον πρέπει νὰ στολισθῆς ὀλίγον, καὶ εἶν' ἐξώρως πλέον!

Λ α ὤ ρ α.

Πῶς! ἴμ' ἐπιτρέπετε νὰ παρευρεθῶ εἰς τὴν στέψιν τοῦ μέλλοντος νὰ βραβευθῆ;

Κ α λ μ α ρ ι ς.

Μ' ἐρωτᾷς ἂν τὸ ἐπιτρέπω! τὸ ἐπιθυμῶ, καὶ, ἂν ἦναι χρεῖα, τὸ διατάσσω. Ἄς ὑπάγωμεν λοιπὸν ἐντάχει εἰς τὰ ἴδια, διότι τὸ πλῆθος μετ' ὀλίγον ἀρχίζει νὰ συρρέῃ καὶ ἀκούω ἤδη ἀνοιγομένην τὴν πινακοθήκην.

(Ἐξέρχονται ἀφοῦ ὁ Κάλμαρις ἐκύτταξε καλὰ τριγύρω του.)

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ.

ΡΑΒΙΕΝΝΑΣ, μόνος. Καταβαίνει μετὰ προσοχῆς ἀπὸ τοῦ σηκοῦ του.

Πρέπει νὰ σπεύσω. (Ἔίεται ἐν βλέμμα διὰ τοῦ μεγάλου παραπετάσματος, τοῦ διαχωρίζοντος τὸν πρόδρομον ἀπὸ τὴν πινακοθήκην.) Ἄ! θεέ μου, εἶν' ἐξώρως πλέον, ἤρχισεν νὰ ἔρχεται κόσμος. Δὲν εἰμπορῶ νὰ παρυσιασθῶ μετὰ τὸ παράδοξον αὐτὸ ἔνδυμα. Κάποιος ἔρχεται, ἄς ἐπανεέλθω εἰς τὴν κρύπτην μου. (Ἄναβαίνει πάλιν εἰς τὸ βᾶθρον του καὶ σύρει τὸ παραπέτασμα.)

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ.

ΡΑΒΙΕΝΝΑΣ. ΣΑΛΒΑΤΩΡ, εἰσελθὼν διὰ τοῦ παραπετάσματος καὶ κυττάζων τριγύρω.

Σ α λ β α τ ῶ ρ.

Πρέπει νὰ ἦναι ἐδῶ· ὁ θυρωρὸς με εἶπεν, ὅτι δὲν ἐπανεῆλθεν εἰς τὸν οἰκίσκον του. (Ἄνοίγει τὸ παραπέτασμα τοῦ σηκοῦ τοῦ Σιμαβίου.) Βερνάρδε!

Ῥ α β ι ἐ ν ν α ς, πάντοτε ἐπὶ τοῦ βᾶθρου.

: Ἐσὺ εἶσαι, Σαλβατώρ;

Σ α λ β α τ ῶ ρ.

: Τί κάμνεις ἐδῶ;

Ῥ α β ι ἐ ν ν α ς.

Τὴν στιγμήν καθ' ἣν ἠθελον νὰ ἐξέλθω, ὁ πρόεδρος ἦλθεν αὐτοπροσώπως νὰ ζητήσῃ τὴν Λαύραν, καὶ ἐνόμισα, ὅτι δὲν ἔ' ἀναχωρήσῃ πλέον. Τώρα, πῶς νὰ φύγω ἀπὸ ἐδῶ;

Σ α λ β α τ ῶ ρ.

Ἄνάγκη ἐν τούτοις νὰ ἀφήσῃ τὴν κρύπτην ταύτην

καὶ τὸν παρατράγωδον αὐτὸν ἱματισμὸν, διὰ νὰ ἔλθῃς
ἀπαιτήσας τὴν Δανάην.

Ρ α β ι ἔ ν ν α ς .

Ἔδωκα ἰδιοχείρως εἰς τὸν γραμματέα τῆς ἀκαδη-
μίας τὴν ἐνσφράγιστον σημείωσίν μου.

Σ α λ β α τ ῶ ρ .

Καλά! ἀλλ' ὁ Κάλμαρις ἔπραξε βεβαίως τὸ αὐτό
καὶ ἂν δὲν ἦσαι παρὼν, ὅταν οἱ διαιτηταὶ θέλουν ἀ-
ποφασίσαι περὶ ὑμῶν, τίς θέλει ἀντεῖπει εἰς τὸν
Κάλμαριν; ἂν πάλιν ἔλθῃς οὕτω μετημφιεσμένος, θὰ
σε ὑπολάβουν ὡς φρενοβλαπῆ. . . Καὶ ἰδοὺ ἀκούω
ἄνθρωπὸν τινα ἐρχόμενον πρὸς τὴν θύραν ταύτην. . .

Ρ α β ι ἔ ν ν α ς .

Ἦναί ἡ θύρα τοῦ καταλύματος τοῦ προέδρου.

Σ α λ β α τ ῶ ρ .

Ἔμβα πάλιν εἰς τὸν σηκὸν σου. (Τὸν σπρώχνει εἰς
αὐτὸν καὶ κλείει τὸ παραπέτασμα).

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ.

ΡΑΒΙΕΝΝΑΣ ἐν τῷ σηκῷ. ΣΑΛΒΑΤΩΡ.

ΚΑΛΜΑΡΙΣ.

Σ α λ β α τ ῶ ρ .

Α! κύριε πρόεδρε, πόσον λάμπει τὸ μέτωπόν
σου ἡδῆ.

Κ α λ μ α ρ ι ς .

Φαίνομαι εὐτυχῆς, διότι εἶμαι.

Σ α λ β α τ ῶ ρ .

Ἐλικρινῶς; δὲν ἔχετε κάμμίαν ἀνησυχίαν;

Κ α λ μ α ρ ι ς .

Τὴν ἐλαχίστην. Εἶδον πρὸ ὀλίγου ὄλας τὰς εἰκό-
νας τοῦ διαγωνίσματος.

Σ α λ β α τ ῶ ρ .

Ἦως! ἄνθρωπος διατελέσας δι' ὅλης τῆς ζωῆς του
κριτῆς, τεχνίτης δὲ μὴ ὦν εἰμὴ πρὸ μιᾶς μόνης ἡμέ-
ρας, δὲν πιστεύει πλέον εἰς τὴν ραδιουργίαν καὶ λη-
σιμονεῖ πρὸς αὐτὴν κατισχύει τῆς ἀληθοῦς ἰκανό-
τητας!

Κ α λ μ α ρ ι ς .

Ἡ Δανάη μου εἶναι τοσοῦτον ἀνωτέρα ὄλων τῶν
εἰκόνων! Ἄλλ' ὅμως, καθὼς λέγετε, δὲν ἐλησμόνησα
ὅτι ὑπῆρξα καὶ κριτῆς, καὶ, διὰ νὰ προλάβω πᾶν
ἐνδεχόμενον, δὲν θέλω παραδώσει τὴν ἐνσφράγιστον
σημείωσίν μου εἰμὴ τὴν τελευταίαν στιγμὴν ἂν
τόχη καὶ δὲν βραβευθῇ ἡ ἡμετέρα εἰκὼν, μένομεν
ἄγνωστοι. . .

Σ α λ β α τ ῶ ρ .

Καὶ ἡ δυστυχῆς Δανάη μας θέλει ὑπάγει νὰ κρύ-
ψῃ τὴν ἐντροπήν της εἰς τὸ ἐργαστήριόν μου.

Κ α λ μ α ρ ι ς .

Ἄλλ' ἔχι' δὲ εἶναι δυνατὸν οἱ ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ
συνάδελφοί μου νὰ τολμήσωσι νὰ στέψωσιν εἰκόνα
ἄλλην παρὰ τὴν Δανάην μου. Ἴσως διεθέσαστε ἤδη
τὰς 20,000 τῶν ταλλήρων;

Σ α λ β α τ ῶ ρ .

Εἶχον χρεῖα τινά, τὰ ὅποια δὲν μὲ ἄφινον ἰσχυρίαν.

Κ α λ μ α ρ ι ς , ἰδίᾳ .

Τί νὰ γίνῃ; μὲ τὸ εἶχε προσιπεῖ. (Γεγωνυῖα τῆ
φωνῆ.) Σὰς λέγω ὅμως πάλιν, ὅτι εἶναι ἀδύνατον
νὰ μὴ βραβευθῇ ἡ Δανάη μου.

ΣΚΗΝΗ ΕΚΤΗ.

ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΗΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗΣ ΣΚΗΝΗΣ.

Ὁ ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ τῆς Ἀκαδημίας ὑπαροίγων τὸ
παραπέτασμα.

Ὁ Γ ρ α μ μ α τ ε ὕ ς .

Κύριε πρόεδρε, οἱ δικασταὶ γράφουσι τὰ ψηφοδέλ-
τιά των· δὲν θέλετε ὀρίσει νὰ παρευρεθῆτε εἰς τὴν
διαλογίην;

Κ α λ μ α ρ ι ς .

Ναί, ναί, ἔρχομαι ἀμέσως, κύριε γραμματεῦ. Πρὶν
ἀνακηρύξετε τὸν νικητὴν, σὰς παρακαλῶ νὰ ἀναγγεί-
λετε εἰς ὅλους τοὺς ζωγράφους, ὅτι θέλω συμπανη-
γυρίσει μετ' αὐτῶν τὴν ἑορτὴν ταύτην εἰς τὴν εἰ-
κίαν μου.

Ὁ Γ ρ α μ μ α τ ε ὕ ς .

Θέλετε συμπανηγυρίσει!

Κ α λ μ α ρ ι ς .

Μάλιστα· καὶ εἰμπορεῖτε νὰ προσθέσετε, ὅτι ὁ
πατὴρ τῆς Λαύρας, τῆς ὁποίας εἶμαι κηδεμὼν, διέ-
ταξε, διὰ τῆς διαθήκης του, νὰ μὴ συζευχθῇ ἡ κόρη
του εἰμὴ ζωγράφον ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας ἐστεμμένον·
ὥστε ὁ σήμερον στεφανωθησόμενος εἰμπορεῖ νὰ ζητή-
σῃ αὐτὴν εἰς γάμον. Ἡ προῖξ αὐτῆς συμποσοῦται εἰς
100,000 ταλλήρων.

Ὁ Γ ρ α μ μ α τ ε ὕ ς .

Κύριε πρόεδρε, σπεύδω νὰ προσκαλέσω αὐτοὺς ὅ-
λους καὶ νὰ διακοινώσω εἰς αὐτοὺς τὸ ἀριστεῖον τὸ
ὅποιον προσθέτετε εἰς τὸ βραβεῖον τῆς Ἀκαδημίας.

(Ἀπέρχεται).

ΣΚΗΝΗ ΕΒΔΟΜΗ.

ΡΑΒΙΕΝΝΑΣ, ἐν τῷ σηκῷ. ΣΑΛΒΑΤΩΡ. ΚΑΛ-
ΜΑΡΙΣ.

Σ α λ β α τ ῶ ρ .

Ἡ κόρη τῆς ὁποίας εἰσθε κηδεμὼν ἔχει ἑκατὸν χί-
λιάδων ταλλήρων προῖκα;

Κάλμαρις.

Ὅχι ὀλιγώτερα, φίλτατε συ. δεδεδεφε. Ἄδεν ὀρίζετε
κὰ παρευρεθῆτε εἰς τὸν θράμβόν μου;

Σαλβατώρ.

Σὰς εὐχαριστῶ. Θέλω περιμείνει ἐνταῦθα· δὲν ἀ-
γαπῶ τὸν πολὺν ὄχλον.

Κάλμαρις.

Ἄ! κύριε Σαλβατώρ, πόλλakis παρευρεθῆτε εἰς
θμηγύρις πολυθλωτέρας τοῦ σημερινοῦ διαγωνισμοῦ.
Ἄλλ' ὅπως ἀγαπάτε.

(Ἐξέρχεται).

ΣΚΗΝΗ ΟΓΔΩΗ.

ΣΑΛΒΑΤΩΡ. ΡΑΒΙΕΝΝΑΣ.

Σαλβατώρ.

Ἐλα, Βερνάρδε· καιρὸς εἶναι νὰ καταβῆς· εἰ τὸν ἡ-
κουσας;

Ραβιέννας.

Ἄ! τὸν πονηρὸν κηδεμόνα!

Σαλβατώρ.

Ἐκατὸν χιλιάδων ταλλήρων προῖκα! τὸρα ἐννοῶ
πὺς ἔδωκεν εἰκοσι χιλιάδας διὰ τὴν Δανάην. Ὁ ἐξο-
χάτατος Ζεὺς ἤξεύρει νὰ μεταχειρίζεται καλῶς τὰ
χρήματά του. ἀλλ' ἔπεσεν αὐτὸς εἰς τὴν παγίδα,
καὶ δὲν ἔχω πλέον κἀμμῖν τύψιν συνειδότος εἰς τὸ
νὰ τὸν ἐξελέγξω, ἀν ἐπιμείνη θέλων νὰ ἀμφισβητήσῃ
τὰ δίκαιά σου ὡς ἐραστοῦ καὶ ὡς τεχνίτου.

ΣΚΗΝΗ ΕΝΝΑΤΗ.

ΣΑΛΒΑΤΩΡ. ΡΑΒΙΕΝΝΑΣ. ΛΑΥΡΑ.

Λαῦρα.

Ἐδῶ ἀκόμη, Βερνάρδε; . . . (Παρατηρήσασα
τὸν Σαλβατώρ, ὑποχωρεῖ συνεσταλμένη).

Σαλβατώρ.

Μὴ φοβῆσθε τίποτε. Βλέπετε φίλον, ἀδελφόν.

Ραβιέννας.

Τὸν μέγιστον ζωγράφον τῆς Ἰταλίας.

Σαλβατώρ.

Μετ' ἐσέ, φίλτατε Βερνάρδε.

Λαῦρα, πρὸς τὸν Ραβιένναν, χαιρετί-
σασα πρῶτον τὸν Σαλβατώρ.

Ἐδὲν μ' ἐξηγεῖς τὰς ἀμοιβαίας ταύτας φιλοφρο-
σύνας;

Ραβιέννας.

Εἶναι ὁ περίφημος ζωγράφος Σαλβατώρ Ρόζας.

Λαῦρα, πρὸς τὸν Σαλβατώρ μετὰ
θαννασμοῦ.

Ἄ! κύριε . . .

Σαλβατώρ.

Καὶ ἰδοὺ ὁ περίφημος ζωγράφος Βερνάρδος Ραβιέν-
νας· διότι, ἀκούσατε, θέλει ἀναγορευθῆ νικητῆς. (Ἐπι-
ὀμιλοῦντος τοῦ Σαλβατώρ πρὸς τὴν ἀποροῦσαν Λαῦ-
ραν, ὑψοῦται τὸ παραπέτασμα καὶ ἀποκαλύπτεται ἡ
πινακοθήκη· οἱ ζωγράφοι καὶ τὸ πλῆθος περιστοιχί-
ζουσι τράπεζαν ἰσταμένην ἐπὶ ἐκρίωματος· περὶ αὐτὴν
κάθηνται οἱ κριταὶ τοῦ ἀγῶνος· ὁ γραμματεὺς ἐγεί-
ρεται διὰ νὰ ἀναγγεῖλῃ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ψηφοφο-
ρίας· ὁ Κάλμαρις, πλησιάζας πρὸς αὐτὸν ὀπισθεν,
κρατεῖ τὴν σημείωσίν του εἰς τὴν χεῖρα.)

Ὁ Γραμματεὺς.

Τὸ βραβεῖον ἀπονέμεται παμψήφει εἰς τὴν εἰκόνα
τῆς Δανάης.

Κάλμαρις, πρὸς τὸν γραμματεῖα.

Ἰδοὺ ἡ σημείωσις ἡ περιέχουσα τὸ ὄνομα τοῦ ζω-
γράφου.

Ὁ Γραμματεὺς πρὸς τὸν Κάλμαριν,
μὴ λαμβάνω τὴν σημείωσίν του.

Μὲ συγχωρεῖτε, κύριε πρόεδρε· ἡ σημείωσις αὐτῆ
μ' ἐνεχειρίσθη ἀπὸ χθές. (Ἀποσφραγίζει τὴν σημείω-
σιν τοῦ Ραβιέννα καὶ ἐξακολουθεῖ, γεγωνυῖα τῆ φωνῆ,
μὴ προσέχων εἰς τὰ σημεῖα τῆς ἀγανακτήσεως τοῦ
Κάλμαρι.) Ἐζωγράρισε τὴν Δανάην, ὁ Βερνάρδος
Ραβιέννας! (Σάλπιγγες χαιρετίζουσι τὸ ὄνομα τοῦ-
το· ὁ Κάλμαρις ἀπασβολωθεὶς ἀποθέτει τὴν σημείω-
σίν του εἰς τὸν κόλπον του καὶ ἐμβάίνει εἰς τὸ πλῆ-
θος τῶν θεατῶν· αἱ ἐπευφημίαι ἐξακολουθοῦσιν· φω-
ναὶ δὲ ἀκούονται· ποῦ εἶ, αἰ ὁ ζωγράφος; ποῦ
εἶται ὁ Βερνάρδος Ραβιέννας; . . . Ὁ Σαλβα-
τώρ κλείει τὸ παραπέτασμα.)

Λαῦρα.

Ἄ! Βερνάρδε! τί ἀπροσδόκητον πρᾶγμα!

Ραβιέννας.

Λαῦρα!

Σαλβατώρ.

Ἐλα νὰ σὲ ἀσπασθῶ ἀδελφέ! . . . Ἄλλὰ πα-
ραμέρισε ὀλίγον· ἰδοὺ ὄρμα ὁ σάαγρος· ἄφες με νὰ
δεχθῶ ἐγὼ τὴν πρώτην τοῦ ῥύγχους του προσβολῆν.
(Ἡ Λαῦρα καὶ ὁ Ραβιέννας παραμερίζουσιν.)

ΣΚΗΝΗ ΔΕΚΑΤΗ.

ΤΑ ΤΗΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗΣ ΠΡΟΣΩΠΑ. ΚΛΑΜΑ-
ΡΙΣ, εἰσέρχεται ὡς μαινόμενος.

Κάλμαρις, πρὸς τὸν Σαλβατώρ, ἀρπάσας
αὐτὸν βαραύσας ἀπὸ τοῦ βραχίονος.

Ἄπιστε! εἰς πόσους λοιπὸν πωλεῖς συγχρόνως
τὴν αὐτὴν εἰκόνα;

Σαλβατώρ.

Κύριε πρόεδρε, προσέξατε, εἰμποροῦν νὰ σὲ ἀκού-
σωσιν· ἐνῶ ὁ λόγος ἦτο, ἐν περιπτώσει ἀποτυχίας, νὰ
μείνῃ τὸ πρᾶγμα μεταξύ μας.

Κάλαρις.

Ἡ συμφωνία μας εἶναι ἄκυρος.

Σαλατώρ.

Σύμφωνι, καὶ στοιχηματίζω, ὅτι ἀνησυχεῖτε διὰ τὰ χρήματά σας. Ἴσως μάλιστα παραδέξεσθε ἅδη τὴν γνώμην ἐκείνων, οἵτινες φρονοῦσιν, ὅτι εἶμαι εἰς τῶν ληστῶν, τῶν θαυμαζομένων εἰς τὰς εἰκόνας μου. Ἄλλ' ἡσυχάσατε, κύριε πρόεδρε, τὰ τάλληρά σας θέλουσ' ἀποδοθῆ σῶα καὶ ἀνελλιπῆ.

Κάλαρις.

Ἄς μὴν ἐλπίζῃ ὁ συνένοχός σου εἰς τὴν προῖκα τῆς Λαύρας, διὰ νὰ σὲ βοήθησῃ εἰς τὴν ἀπόδοσιν ταύτην καὶ νὰ σὲ πληρώσῃ τὸν ὑπερθεματισμὸν δι' ὃν καὶ μόνον βεβαίως προστιμήθη ἀπὸ ἐμέ. Τώρα θέλω διαμαρτυρηθῆ καὶ πληροφορήσει τοὺς κριτὰς, ὅτι σοῦ καὶ μόνου ἔργον εἶναι ἡ Δανάη.

Σαλατώρ.

Εἶθε ἐλέγετε ἀλήθειαν! ἠθέλετε αὐξήσει τὴν δόξαν μου! Ἄλλὰ μάθετε πρὸ πάντων, κύριε πρόεδρε, τὸ θαῦμα αὐτὸ τοῦ ἔρωτος Ὁ Ῥαβιέννας, διὰ νὰ ζωγραφίσῃ τὴν βραβευθεῖσαν εἰκόνα, διότι αὐτὸς τὴν ἐζωγράφησε, πιστεύσατέ με, εὖρε τρόπον ὀλιγώτερον δαπανηρὸν, ἂν καὶ δυσκολώτερον τοῦ ἐδικοῦ σας· πρῶτον ἔγεινε ζωγράφος, καὶ ἔπειτα κατώρθωσε ν' ἀγαπηθῇ ἀπὸ τὴν Δανάην, τὴν ὁποίαν εἰκόνισε.

Κάλαρις, ἰδίᾳ.

Τῆ ἀληθείᾳ, αὐτὴ ἡ ὁμοιότης . . . δὲν καταλαμβάνω τί τρέχει. (Γεγωνία τῆ φωνῆ.) Καὶ ἀληθῆ ἂν ἦνε ὅλα ταῦτα, διὰ νὰ συζευχθῇ τὴν Λαύραν, εἰς χρεῖαν τῆς συναινέσεώς μου.

Σαλατώρ.

Τὴν ἐδώκατε πλέον διὰ τοῦ γραμματέως τῆς Ἀκαδημίας, καὶ ἂν παλινωθῆσεται, πρῶτον κρατῶ τὰς εἰκοσι χιλιάδας τῶν ταλλήρων σας, διὰ νὰ σᾶς διδάξω πῶς τιμωροῦνται οἱ θέλοντες νὰ ἀπατήσωσιν ἄλλους, καὶ ἔπειτα, ἀναγγέλλω εἰς τὴν ἀκαδημίαν καὶ εἰς τὸ κοινὸν τὴν δολιότητα, τὴν ὁποίαν ἤλθετε νὰ με προτινέτε, ὑμεῖς, ἐνδοξότατε πρόεδρε!

Κάλαρις.

Ἄφρων ἐγώ!

Σαλατώρ.

Ἐλάτε, ὑποκύψατε ἀγογγύστως εἰς τὴν εἰμαρμένην.

Κάλαρις.

Ἄλλ' αὐτὸς ὁ Ῥαβιέννας, ἴπου εἶναι;

Σαλατώρ.

Ἐδῶ, ἐδῶ, κρύπτεται ἐν τῇ μετριοφροσύνῃ αὐτοῦ. Πλησίασε, ζωγράφε εὐτυχῆ· πλησίασατε καὶ ὑμεῖς, χαριεστάτῃ αὐτοῦ νόμφῃ.

Κάλαρις, βλέπων τότε πρῶτον τὸν Ῥαβιένναν.

Ὅποιος ἀλλόκοτος μεταμφιεσμός! . . . Ἄ! εἶναι τὸ ἐνδύμα τοῦ γέροντος Σιμαβίου! . . . Ἐννοῶ τώρα. (Βλέπων τὴν Λαύραν.) Κυρία μου, καταλαμ-

βάνω διατι δὲν ἠθελήσατε νὰ ἀποκαταστήσω τὸ γένειον εἰς τὸν πώγωνά τοῦ σεβασμίου τούτου διδασκάλου. (Ἰδίᾳ.) Πρὸ καιροῦ μ' ἐνέπαιζον· τὸ φρονιμώτερον εἶναι νὰ κάμω τὰ πικρὰ γλυκὰ, διὰ νὰ βάλω εἰς τὸ χερί τοῦλάχιστον τὰς εἰκοσι χιλιάδας τῶν ταλλήρων μου.

Σαλατώρ.

Ὁ κηδεμών μας φαίνεται μαλακώτερος, ἰδοὺ δὲ καὶ ὁ Ἀκαδημαϊκὸς σύλλογος ἐρχόμενος ὅλος πρὸς ἡμᾶς. (Ὅπισθεν τοῦ παραπετάσματος ἀκούονται φωναί· Ζήτω ὁ Βερνάρδος Ῥαβιέννας! Τὸ παραπέτασμα ἀνοίγεται καὶ εἰσέρχεται ὁ γραμματεὺς τῆς Ἀκαδημίας, παρακολουθούμενος ὑπὸ τῶν ζωγράφων καὶ μέρους τῶν θεατῶν.)

ΣΚΗΝΗ ΕΝΔΕΚΑΤΗ.

ΤΑ ΤΗΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗΣ ΠΡΟΣΩΠΑ. Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ. ΟΙ ΖΩΓΡΑΦΟΙ. Πολλοὶ ἄλλοι ἄνθρωποι, φέροντες δάφνας εἰς τὰς χεῖρας.

Ὁ Γραμματεὺς.

Λέγουσιν, ὅτι ὁ βραβευθεὶς εἶναι ἐδῶ· ἐπειδὴ δὲν ἔρχεται νὰ ζητήσῃ τὸν στέφανόν του, κομίζομεν τὸν στέφανον τοῦτον ἡμεῖς πρὸς αὐτόν.

Σαλατώρ, παρουσιάζων εἰς αὐτὸν τὸν Ῥαβιένναν.

Ἰδοὺ αὐτὸς, κύριε γραμματεῦ, καὶ κύριοι! . . . Ἐὰν ἀπορῆτε διὰ τὸν ἱματισμὸν του, μάθετε, ὅτι, ἐν τῇ ὑπερβολῇ τῆς μετριοφροσύνης του, μετρημφιέσθη ὅπως τὸν βλέπετε, διὰ νὰ ἀποφύγῃ τὸν θρίαμβόν του, καὶ εἶχε μάλιστα λάβει τὴν θέσιν τοῦ μακαρίτου Σιμαβίου ἐν τῷ σηκῷ τούτῳ.

Ὁ Γραμματεὺς.

Ἀγαθὸς τοῦτο οἰωνὸς διὰ τὴν φήμην τοῦ νέου ἡμῶν συναδέλφου· καὶ αὐτοῦ ὁ ἀνδριάς θέλει λάβει ποτὲ τὸν σηκὸν του ἐν τῇ ἀκαδημίᾳ μας. (Πρὸς τὸν Κάλαριν.) Ἄλλὰ, κύριε πρόεδρε, ὑμῖν ἀπέκειται νὰ στεφανώσετε τὴν θαυμαστὴν ταύτην εὐφυῖαν ἄμα καὶ μετριοφροσύνην.

Κάλαρις, λαβὼν τὸν στέφανον καὶ προσποιούμενος θημυδίαν.

Πρόσελθε, ζωγράφε ἔξοχε· σὲ στεφανῶ ἐπ' ὀνόματι τῆς Ἀκαδημίας, καὶ . . .

Σαλατώρ.

Γενναϊότης, φίλε πρόεδρε· συμπλήρωσον τὴν διπλὴν ταύτην θυσίαν.

Κάλαρις.

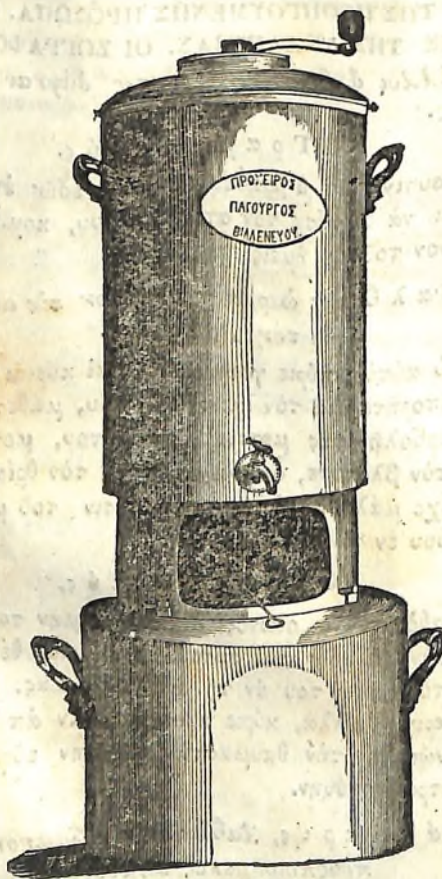
Καὶ, κατὰ τὴν διαθήκην τοῦ πατρὸς τῆς Λαύρας, σὲ νυμφεύω μετ' αὐτῆς. (Ὁ Ῥαβιέννας καὶ ἡ Λαύρα κυττάζουσιν εὐγνωμόνως τὸν Σαλατώρ· τὸ πλῆθος κράζει· Ζήτω ὁ Βερνάρδος Ῥαβιέννας! Τὸ παραπέτασμα πίπτει.)

Τέλος τῆς δευτέρας καὶ τελευταίας πράξεως.

ΠΑΓΟΠΗΚΤΗΣ Η ΠΑΓΟΥΡΓΟΣ.

Ὁ χειμὼν τέλος πάντων παρέρχεται, καὶ ἤρ-
χισε τοῦ θέρους ὁ καύσω, πλησιάζουσιν αἱ ἡμέραι
καθ' ἃς αἱ καλαὶ Ἀθῆναι μεταβάλλονται εἰς πνιγη-
ρὰν κίμινον, καὶ οἱ αὐχμῶντες καὶ ὀλίγου δεῖν διαφ-
ρέοντες αὐτῶν κάτοικοι, χανδὸν καταπίνουσι τῶν
αἰώνων τὴν ἐνδοξὸν κόριν, καὶ στρέφουσι τοὺς κεκ-
μηκότας τῶν πόδας πρὸς τὸ Παισιλυπον, τὸ κοινὸν
καταφύγιον, ὅπου παγωτὰ ἐμφοροῦμενοι, παραμυθοῦσι
τὸ πάθος τῶν χωρὶς νὰ τὸ θεραπεύωσι. Πολλοὶ δὲ, τὸ
βαλάντιον ἀσθενέστερον ἔχοντες, κάθηνται τεθλιμμένοι
ἀπέναντι τοῦ ὄρουσίου τούτου Παραδείσου, καὶ τεί-
νουσιν ἰκέτιδας χεῖρας διὰ μίαν τοῦ πολυτίμου πο-
τοῦ σταγόνα. Ἄλλ' αἴφνης ἔρχεται στιγμή, καὶ ἀ-
παίσιον ἄκουσμα διατρέχει τῶν Ἀθηνῶν τὰς ὁδοὺς

αὐτὸς πάγος ἐτελείωσεν, ἐξήντηλῆθησαν αἱ φάραγκες
τοῦ Πάρνηθος καὶ τῆς Κυλλήνης τὰ ἄντρα! ὦ ὁ
ποία δημοσία συμφορὰ τότε! Ὅποια ἀθυμία κατα-
λαμβάνει τὴν πόλιν! Αἱ χεῖρες πίπτουσιν ἀδρανεῖς,
οἱ πόδες ἀκίνητοισιν, αἱ γλῶσσαι κρέμανται, ὁ νοῦς
ἀργεῖ, μόνη δὲ ἡ φαντασία ἔπταται εἰς τοῦ Ὀλύμπου
τὰς δροσερὰς νάπας καὶ τὰς ψυχρὰς κορυφάς, εἰς τὰς
ἐκρωρεῖας τῶν ἄλπεων, καὶ πολλοὶ, ὀλόκληρον τὸ
λευκὸν ὄρος τῆς Ἰβητίας ἂν εἶχον μεταβεβλημένον
εἰς παγωτὸν, εἰσι βέλαιοι ὅτι ἤθελον τὸ καταβρο-
χθίσαι πολλοὶ καὶ εἰς αὐτὴν τοῦ Μήδου τὴν τύχην
ὅθ' ἔσπερον, ἂν ἐδόξατο νὰ μεταβάλλωσιν εἰς πάγον
πᾶν πρᾶγμα οὗ τινος ἤπτοντο, ἄλλοι δὲ ὀλίγον πάγον
θὰ ἐδίδον ὅ,τι ἔχουσι πολυτιμώτερον ἐπὶ γῆς, καὶ

ἄλλοι ἐν τῇ ἀπελπισίᾳ τῶν καταρσύγουσιν εἰς ποι-
μάτων τινῶν ἀνάγνωσιν γνωστῶν διὰ τὴν ψυχρότη-
τά των.

Ἄλλὰ τί ὁ ἀνθρώπινος νοῦς δὲν ἐξευρίσκει; Αὐτὸς
ὅστις διὰ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ ἀφῆρσε τὴν ἀπόστασιν,
διὰ τοῦ χλωροφορίου ἀφῆρσε τὴν ἀληθινά, αὐ-
τὸς καὶ διὰ τοῦ ἐνταῦθα εἰκονιζομένου παγοπηκτου
ἢ παγουργου ἀφῆρσε τὸν καύσωνα. Σύγκειται δὲ
τὸ σκεῦος τοῦτο ἀπὸ τέσσαρας συγκεντρικῶν κιλόν-
δρου, ὧν ὁ πρῶτος, ὁ ἐξώτατος περιέχει ὕλην τινὰ
μὴ ἀγωγὸν τῆς θερμότητος, ὁ δὲ δευτέρος ὕδωρ, ὁ
τρίτος μίγματα συγκεῖμενον ἀπὸ τρία μέρη θειϊκῆς
σόδας καὶ δύο θαλασσίου ὀξέως, ἢ ἀπὸ ἓν μέρος νι-
τροαμμωνιακοῦ ἄλατος καὶ ἓν μέρος ὕδατος (ὅπερ
βραδύτερον μὲν ἐνεργεῖ, ἀλλ' εἶναι διαρκές), ὁ δὲ τέ-
ταρτος τὰ βρευστὰ τὰ μέλλοντα νὰ μεταβληθῶσιν εἰς
παγωτὰ. Τὸ περιεχόμενον τοῦ τρίτου κιλόνδρου μετα-
βάλλει τὸ ὕδωρ τοῦ δευτέρου εἰς πάγον, δι' ἀπλῆς
στροφῆς τῆς ἐν τῇ κορυφῇ τοῦ σκεύους χειρίδος· γί-
νεται δὲ ἡ ὅλη ἐργασία ἐν ὀλιγωτέρῳ χρόνῳ τῶν 10
λεπτῶν, καὶ ἐπὶ μετρία δαπάνῃ ἐν πάσῃ στιγμή καὶ
ἐν αὐταῖς ταῖς ἐρήμοις τῆς Ἀραβίας δύναται τις νὰ
κατασκευάζῃ παγωτὰ, καὶ νὰ καλῇ τὸν χειμῶνα με-
σοῦντος τοῦ θέρους:

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ.

ΜΙΧΑΗΛ Ο ΝΟΣΤΡΑΔΑΜΟΣ.

Ἰπὸ

Ι. ΔΕ-ΚΙΓΑΛΑ.

Il faut avouer qu'il se met
d'étranges folies dans la tête
des hommes. (Molière)

Μεταξὺ τῶν μετὰ Χριστὸν προφητῶν συναριθμεῖται
καὶ ὁ Νοστράδαμος, ὅστις εἰς τινὰ τῆς Εὐρώπης μέρη
ἀπολαύει παρὰ τῷ ὄλῳ τὴν αὐτὴν ἦν καὶ ὁ Ἀγαθάγγ-
γελος ἐν Ἑλλάδι τοῦ μάντεως ὑπόληψιν. Ἴσως δὲ
κατὰ τὴν ἐσχάτην ταύτην τριετίαν Εὐρωπαῖοι τινὲς
ἐνησχολοῦντο εἰς τὴν ἐξήγησιν τῶν προφητειῶν του,
ὡς πολλοὶ ἐκ τῶν ἡμετέρων εἰς τὴν τοῦ Ἀγαθαγγέ-
λου ἐπὶ τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνος. Τούτου ἐνο-
κα νομίζομεν ὅτι θέλομεν εὐαρεστήσει τοὺς ἀναγνώ-
πτας ἀναφέροντες ὀλίγα τινὰ περὶ τοῦ βίου αὐτοῦ.—
Κατήγετο οὗτος ἐξ ἐπατριδῶν, καὶ ἐγεννήθη τὴν 14
Δεκεμβρίου τοῦ 1503 ἔτους, κατὰ τινὰς μὲν ἐν Σο-
λόνη, καθ' ἄλλους δὲ ἐν ἀγίῳ ῤεμουγγίῳ, κωμοπό-
λει τῆς ἐν Γαλλίᾳ Προβηγκίας. Ὁ πατὴρ του ἦτο
σύμβολαιογράφος, ὁ δὲ πάππος του μετῆρχετο τὴν
ιατρικὴν, καὶ παρ' αὐτοῦ λέγεται ὅτι ἐδιδάχθη τὴν
πρώτας ἀρχὰς τῆς μαθηματικῆς, ἴσως δὲ καὶ τῆς ἰα-
τρικῆς. Ἔχε πρὸς τοῦτοις καὶ θεῖον πρὸς μητρὸς.
ὅστις, κατὰ τὸ, τότε ἐπικρατοῦσα συρμόν, καταγι-
νετο εἰς τὴν ἀτρολογίαν, καὶ πιθανῶς ὁ γένος Νο-

στράδαμος: ἐδιδάχθη παρ' αὐτοῦ τὴν ἐπιστήμην ταύτην εἰς ἣν ἀκολούθως διέπρεψε. Μόλις ἐφηβος ὢν ἐστάλη εἰς Μομπελλιέρον ἵνα διδαχθῆ τὴν ἰατρικὴν, ὅθεν μετὰ παρέλευσιν τινῶν ἐτῶν, ἦτοι τῷ 1525 ἔτει, ἠναγκάσθη ν' ἀναχωρήσῃ ἕνεκα τῆς ἐπισκεψίτης πανώλους νόσου, καὶ νὰ μεταβῆ εἰς Τολώσκην, καὶ εἰθὲν δ' εἰς Βουρδίγαλα, ὅπου ἤρχισε νὰ μετέρχεται τὴν ἰατρικὴν μέχρι τοῦ 1529 ἔτους, ὅτ' ἐπέστρεψεν εἰς Μομπελλιέρον διὰ νὰ λάβῃ, ὡς ἔλαβε, τὸ τοῦ διδάκτορος τῆς ἰατρικῆς ἀξίωμα· ἐπανελθὼν δὲ πάλιν εἰς τὰ αὐτὰ ὅπου καὶ πρότερον μετέρχετο τὴν ἰατρικὴν μέρη, καὶ καταλύτας ἐν Ἀγίνωφ, συνωκειώθη μετὰ τοῦ ἐκεῖ διατρίβοντος σοφοῦ Ἰουλίου Καίσαρος τοῦ Σκαλιγέρου, ὅστις, φαίνεται, τὸν παρεκίνησε ν' ἀποκαταστηθῆ καὶ νυμφρευθῆ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ. Ἀλλὰ μόλις ἤρχισε νὰ αἰσθάνηται τὰς ἡδοτάς τοῦ ἐγγάμου βίου, ἀποκτίσας καὶ δύο τέκνα, ὅτε ἄωρος θάνατος ἀφῆρπασε καὶ ταῦτα καὶ τὴν σύζυγον αὐτοῦ· ἠναγκάσθη ἄρα νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν Ἀγίνωφ, ὡς τόπον λυπηρῶν ἀναμνήσεων, καὶ νὰ μεταβῆ εἰς Μασσαλίαν, ὅθεν μετὰ παρέλευσιν ἐτῶν τριῶν μετέβη εἰς Σολόνην, ἔθθα ἐνυμφρευθῆ ἐκ δευτέρου περὶ τὸ 1544 ἔτος τὴν Ἄναν Πουσαρτ. Ἐν τούτῳ ἐξηκολούθει νὰ μετέρχεται τὴν ἰατρικὴν, ἐξασκῶν αὐτὴν μὲ μυστηριώδη καὶ ἀγυρτικὸν τινα τρόπον. Ὁ τρόπος οὗτος εἶναι βέβαιον, ὅτι εἶναι ἀνάξιος τῆς ἱεραῆς ταύτης ἐπιστήμης, ἀλλ' ἐλκύει δυστυχῶς πρὸς παντός ἄλλου τὴν προσοχὴν τῶν λαῶν, καὶ διεγείρει τὸν θαυμασμόν αὐτῶν. Τοῦτο συνέβη καὶ εἰς αὐτὸν τὸν Νοστράδαμον· οἱ σύγχρονοὶ τοῦ ἐκπλαγέντος ἀπὸ τὰς ἀγυρτικῶν αὐτοῦ ἐπιδείξεως, ἐθεώρησαν αὐτὸν ὡς τὸν ἐξοχώτερον τῶν ἀνδρῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ὅθεν ὅτε τὸ 1546 ἐνέσκηψεν ἡ πανώλης ἐν Ἀκῦα τῆς Γαλλίας, ὁ δῆμος προσεκέλευσε αὐτὸν ὡς ἄλλον Ἰπποκράτην διὰ ν' ἀπαλλάξῃ τὴν πόλιν τῆς λαοφθόρου μάστιγος. Ὁ Νοστράδαμος ἐδέχθη ἀσμένως τὴν πρόσκλησιν, καὶ ἐξεπλήρωσε τῷ ὄντι τὰ καθήκοντά του μετὰ πολλοῦ ζήλου καὶ δραστηριότητος, πάντοτε ὅμως μὲ τινα ἀγυρτεῖαν· διότι μετεχειρίζετο ἰδιά τινα φάρμακα ὡς ἀλάνθαστα θεραπευτικὰ, τῶν ὁποίων τὴν κατασκευὴν δὲν συγκατένευε πώποτε νὰ γνωστοποιήσῃ εἰς ἄλλον. Ἐξαιλεφθίτης δὲ τῆς ἐπιδημίας, ὁ δῆμος ἐβράβευσε αὐτὸν δι' ἀδράς συντάξεως, ἣν ἠκολούθει νὰ τῷ χορηγῆ διὰ πολλὰ κατὰ συνέχειαν ἔτη. Ἀλλὰ μόλις ἔπαυτεν ἡ ἐπιδημία καὶ ἄλλη ὁμοίως φύσεως ἀνεφάνη ἐν τῇ πόλει τοῦ Λουγδούνου, ὅπου καὶ πάλιν προσεκλήθη, καὶ ὅπου διέμεινε μέχρι τῆς ἐξαλείψεώς της. Μετὰ ταῦτα ἐπανελθὼν εἰς Σολόνην, δὲν ἤξιώθη πλέον τῆς αὐτῆς ὡς καὶ πρότερον ὑποδοχῆς, εἴτε διότι εἶχε γενῆ γνωστὴ ἡ πραγματικὴ αὐτοῦ ἀξία, ἢ ἕνεκα τοῦ ὁποίου συνήθως προξενεῖ θρόνον εἰς τοὺς συγχρόνους συμπολίτας ἢ ὑπερέχοντα φῆμη, ὡς λέγει καὶ τὸ Εὐαγγέλιον α οὐδαὶς προφήτης δεκτὸς ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ. Ἡ πρὸς αὐτὸν ἀπροσδόκητος αὕτη δυσμένεια τῶν συνδημοτῶν του ἐλύπησεν ἐπὶ τοσοῦτον τὸν Νοστράδαμον, ὥστε περιορίσας τὰς σχέσεις του, παρήτησε σχεδὸν τὴν ἐξάσκησιν τῆς ἰατρικῆς, καὶ ἀπεριώθη εἰς

ὀλοκρήρου εἰς τὴν μελέτην. Ἄν καὶ κυρίως ἐπηγγέλλετο μέχρι τῆς ἐποχῆς ταύτης τὴν ἰατρικὴν, δὲν ἐλείπεν ὅμως, ὡς κάτοχος τῆς ἀστρολογίας, ἐκπληρῶν ἐνίοτε καὶ τὰ τοῦ μαντεύως ἔργα. Οὐδέποτε ὅμως ἡ ἐργασία αὕτη ἀπασχόλησεν αὐτὸν πρὶν τῆς ἥς πραγματευόμεθα ἐποχῆς οὕτως ὥστε νὰ κατασταθῇ αὕτη τὸ κύριον καὶ μόνον αὐτοῦ ἔργον. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην, κυριευθεὶς φαίνεται ὑπὸ ἀγγλικῆς ὑποχονδρίας, ἢ ἐξάψεως τῆς φαντασίας, ἐνόμισεν αὐτὸν καταληφθέντα ὑπὸ πνεύματος προφητικοῦ, καὶ ἤρχισε νὰ ἐκθέτῃ ἐγγράφως τὰς προφητικὰς αὐτοῦ ἐμπνεύσεις, ἃς κατ' ἀρχὰς συνέγραψεν εἰς πεζὸν λόγον, ἀλλὰ δι' ἀποφθεγματῶν αἰνιγματωδῶν ὡς ὁ Ἰδῶς ὁμολογεῖ, καὶ τὰ ὁποῖα, πρὸς περισσοτέραν ἐμφασίν, ἠθέλησεν, ὡς λέγει, νὰ μεταφέρῃ ἀκαλούθως εἰς στραφὰς τετραστίχους. Συνέταξεν δ' ἐπτακοσίας, ταύτης διαιρέσας αὐτάς εἰς ἐπτὰ ἑκατοντάδας, αἵτινες κατὰ πρῶτον ἐξεδόθησαν ἐν Λουγδούνω τύποις Ριγώτου (Rigaut) τὸ 1555 μὲ τινα ἐπιστολὴν ἐπὶ κερκλῆς ἐνεῖδει προλόγου ἀποτεινομένην πρὸς τὸν νεογνὸν αὐτοῦ υἱὸν Καίσαρα. Ἡ ἔκδοσις τοῦ συγγράμματος τούτου ἐπροξένησε μέγαν εἰς τὴν Εὐρώπην κρότον, καὶ πολὺς λόγος ἐγένετο πανταχοῦ περὶ τοῦ Νοστράδαμου, τοσοῦτω μᾶλλον, καθ' ὅσον αἱ περὶ αὐτοῦ γινώμαι τοῦ κοινῶς διηρέθησαν, διότι τινὲς μὲν ἐθεώρησαν αὐτὸν ὡς φαντασιοκόπον ἢ καὶ φρενιβλαβῆ, ἄλλοι δὲ κατὰ τὴν τότε ἐπικρατούσαν πρόληψιν, τὸν ἐξέλαβον ὡς μάγον, καὶ ἀσεβεῖς μετὰ τοῦ δαίμονος σχέσεις ἔχοντα, ἄλλοι πάλιν διίσχυρίζοντο ὅτι πραγματικῶς κατεῖχε τὸ δῶρον τοῦ προφητεύειν, καὶ ἄλλοι ἐπὶ τέλους οὐδεμίαν ἐπέφερον περὶ αὐτοῦ κρίσιν, εὐρισκόμενοι εἰς ἀμηχανίαν, ἀδυνατοῦντες, ὡς ἔλεγον, νὰ κατανόησωσι καὶ ἐξηγήσωσι τὸ φαινόμενον!... Ὡς καιρὸς, ὦ ἀμάθεια!... Ἐν τοσοῦτω μεταξὺ τῶν θαυμασῶν τοῦ Νοστράδαμου ὑπῆρξε καὶ ὁ τότε ἡγομονεύων ἐν Γαλλίᾳ Ἐρρίκος ὁ Β'. καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ Αἰκατερίνη ἡ ἐκ Μεδίκων, οἵτινες κινούμενοι ὑπὸ θαυμασμοῦ καὶ περιεργείας, ἠθέλησαν νὰ ἰδῶσιν ἰδίως ὀφθαλμοῖς καὶ γνωρίσωσι πρωτοπικῶς τὸν προφήτην. Ἐπομένως διέταξαν ἐντόνως τὸν τότε διοικητὴν τῆς Προβηγγίας Κόμητα Τένδην νὰ τὸν ἐξαποστείλῃ εἰς Παρισίους ὅσον τάχος καὶ ἀξιοπρεπῶς. Τὴν 15. Αὐγ. τοῦ αὐτοῦ ἔτους παρουσιάσθη εἰς τοὺς ἡγεμόνας τούτους, οἵτινες τὸν ἤξιωσαν λαμπρᾶς ὑποδοχῆς καὶ τῷ ἐδώρησαν προσέτι ἑκατὸν χρυσὰ νομίσματα. Ἀκολούθως ἐστάλη πρὸς τοῦ Βασιλέως εἰς Πλαϊσὺ διὰ νὰ ἰδῇ τοὺς ἐκεῖ διαμένοντας βασιλόπαιδας, καὶ ἰδίως νὰ προμαντεύσῃ περὶ τοῦ μέλλοντος αὐτῶν. Ὅποια τινὰ δὲ ἐπροφήτευσεν περὶ τῶν βασιλοπαίδων εἶναι πάντη ἀγνωστον, βέβαιον ὅμως, ὅτι ἐξετέλεσε μετὰ μεγίστης ἐπιτηδειότητος τὴν ἐντολὴν ταύτην καὶ ὅτι ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν διευθυνόμενος εἰς τὸν τόπον τῆς διαμονῆς του Σολοῦν, πλήρης τιμῶν καὶ φιλοδώρημάτων. Ἡ δεξιότης αὕτη, καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ κοινῶς εὐμένης τοῦ συγγράμματος τοῦ ὑποδοχῆ, τὸν παρεκίνησαν νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸ ἔργον, καὶ οὕτως ἐν ἔτει 1558 ἐξέδωκε νέαν ἔκδοσιν ἐπινηξιμένην ὑπὸ τριῶν ἑτέρων ἑκατοντάδων ἢ τριεκοσίων νέων τετραστίχων στραφῶν. Τὴν

δὲ ἐκδοτὶν ταύτην, ἐμπεριέχουσαν χιλίας προφητείας εἰς ἰσπαρθμούς τετραστίχους στροφάς, ἀφίερωσε τῷ Βασιλεῖ, ὃν ἐθεώρει τρόπον τινα ὡς ἰδικίτερον αὐτοῦ προστάτην. Τοῦτων οὕτως ἐχόντων, συνέπεσε τὸ ἐπόμενον ἔτος ὡς ἀποδιώτη ὁ Βασιλεὺς Ἑβραῖος ὑπὸ τραύματος ὃ ὑπέφερον ἐν τινι ἵπποτικῷ ἀγῶνι, καὶ τὸν θάνατον τούτου ἐδόξαζε τὸ κοινὸν ὅτι προείπεν ὁ Νοστράδαμος ἐν τῇ 35 προφητείᾳ τῆς Α΄. ἑκατοντάδος, ἣτις ἔχει ὡς ἐφεξῆς:

• Le lion jeune le vieux surmontera
En champ bellique par singulier duel,
Dans cage d'or les yeux lui crevera
Deux classes une, puis mourir mort cruelle.

Ἡ δ' ἐπεξήγησις αὐτῆ τοσοῦτον ηὔξησε τὴν φήμην αὐτοῦ, ὥστε πανταχόθεν συνέβησαν πάσης τάξεως ἀνθρώποι διὰ τὰ ἰδῶσι καὶ γνωρίσωσι προσωπικῶς τὸν νέον τούτου προφήτην, ὅστις κατήντησε νὰ μὴ ἔχη σχεδὸν καιρὸν διὰ τὰ δέχεται τὰς ἐπισκέψεις. Ἄλλα καὶ αὐτὸς ὁ Βασιλεὺς Κάρολος ὁ Θ'. φθάσας εἰς Σολόνην ἐζήτησε πρὸ παντὸς ἄλλου νὰ ἴδῃ τὸν Νοστράδαμον καὶ ἀπάσας τὴν οἰκογένειαν αὐτοῦ· καὶ μετ' οὐ πολὺ διερχόμενος διὰ τῆς παρακειμένης Ἀρηλάτης, ἐζήτησε νὰ τὸν ἴδῃ ἐκ νέου, καὶ φιλοδωρήσας αὐτὸν 200 χρυσῶν νομίσματα, τὸν διώρισεν καὶ ἀρχιατρὸν τῆς Αὐλῆς. Δὲν ἐδυνάθη ὁμως ν' ἀπολαύσῃ ἐπὶ πολὺ τῶν ἀγαθῶν τῆς νέας ταύτης θέσεως, διότι μετὰ παρέλευσιν δεκαεῶς μηνῶν, προσβληθεὶς ὑπὸ βαρείας νόσου, ἀπεβίωσεν, ὃ δὲ νεκρὸς αὐτοῦ ἐνεταφιάσθη εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῶν ἐν Σολόνῃ Τσοκολαντῶν, ἐνθα φαίνεται τῷ βίσιόν τι ἐξ εὐωνύμων ἢ ἀνάγλυφος (αὐτοῦ εἰκῶν, ὑπὸ τὴν ὁποίαν ἀναγινώσκεται ἐπὶ μαρμάρου ἢ ἐξῆς ἐπιτάσιος ἐπιγραφῆς.

D. M.

Ossa clarissimi Michaelis Nostradami
Unius omnium mortalium iudicio dignissimi.
Cujus penè divino calamo, totius orbis;

Ex astrorum influxu,
Futuri eventus conscribuntur.

Vixit anno 62. menses 6. dies 17.

Obiit Solonæ

Anno CLJ. J. LXVI.

Quietem posterì ne invidete.

Ἐκτὸς τῶν εἰρημένων δέκα προφητικῶν ἑκατοντάδων ἐξεδόθησαν μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ δύο ἕτεροι ἑκατοντάδες, ὥστε τὸ ὁλόκληρον σύγγραμμα φέρει 12 ἑκατοντάδας ἢ 1200 τετραστίχους στροφάς. Τοῦ συγγράμματος τούτου ἔγειναν ἀκολούθως πάμπολλοι ἐκδόσεις μᾶλλον ἢ ἤττον διαφέρουσαι διὰ τροποποιήσεων καὶ παρασφαίρεισεων τῆς πρώτης, ὡς συνέβη παρ' ἡμῖν καὶ εἰς τὰς τοῦ Ἀγαθαγγέλου.

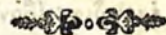
Ἐξέδωκε πρὸς ταῦτα ὁ Νοστράδαμος καὶ τινὰ ἄλλα συγγράμματα, τὰ ὁποῖα ὁμως δὲν εἶναι πολλοῦ λόγου ἀξία. Ταῦτα δὲ ἐπιγράφονται. — Ὑγιεινὰ παραγγέλματα. — Περὶ γλυκυσμάτων. — Ἐπετηρὶς τοῦ Νοστράδαμου. — Μεταγλώττισις εἰς τὸ Γαλλικὸν ποιήματός τινος τοῦ Γαλλικοῦ ἐκ τῆς Λατινικῆς με-

ταφράσεως καὶ Πραγματεῖα περὶ ψιμμυθίων καὶ μύρων.

Ὁ Νοστράδαμος ἀφῆκε τρεῖς υἱοὺς καὶ τρεῖς θυγατέρας, καὶ πρὸς τούτοις δύο ἀδελφοὺς, καὶ ὁμως ἡ οἰκογένεια τῶν Νοστράδαμων ἀπὸ τῆς παρελθούσης ἀκόμη ἑκατονταετηρίδος ἐξέλιπεν ὀλοτελῶς.

Τὸ ἐξῆς λατινικὸν δίστιχον, τὸ εὐστόχως καὶ μετὰ πολλὴν κομψότητα ἐφαρμοζόμενον εἰς τὸν Νοστράδαμον, ἀποδίδεται εἰς Στέφανον τὸν Ἰοδέλλην.

Nostra damus, cum falsa damus, nam fallere
nostum est,
Et cum falsa damus, nil nisi nostra damus.

ΠΕΡΙΗΓΗΣΕΙΣ.

Ἀρκτηκὸς ἔκπλους.

Τίς δὲν γνωρίζει ὅτι πρὸ ἑπτὰ ἐτῶν, τῆς ἐπιστάμης γενναῖος πρωταγωνιστῆς, ὁ Ἄγγλος πλοίαρχος Φραγκλίνος, ἀφ' οὗ πολλάκις περιήλθε τὰ δύο ἡμισφαίρια, καὶ τὰς μᾶλλον ἀγνώστους ἐσχατίας τῆς ὑδρογείου, ἀπέπλευσε τέλος πρὸς τὸν βορείον πόλον, οὗ τὰς ἐρήμους καὶ ἄλλοτε εἶχεν ἐπισκεφθῆ, ἐπὶ σκοπῷ καὶ ἐλπίδι τοῦ νὰ ἀνεύρῃ παρ' αὐτὸν καὶ ὑπὲρ τὴν Ἀμερικὴν δίοδον ἀπὸ τοῦ βορείου εἰς τὸν Βερναϊὸν Ὀκεανόν; Πόλλοι νέοι ἐξόχου ἱκανότητος καὶ γνωστῶν οἰκογενειῶν τὸν συνώδευσαν εἰς τὸν επικίνδυνον τούτον ἔκπλου, ὅστις ὑπέσχετο ἐν τῶν περιεργωτάτων νὰ λύσῃ γεωγραφικῶν ζητημάτων. Ἄλλ' εἰς τοῦ πόλου τὸ ἀχανὲς σκότος καὶ τὰς αἰωνίας ὁμίχλας βυθισθέντες οἱ γενναῖοι θαλασσοπόροι, πρὸ ἑπτὰ ἐτῶν δὲν ἐφάνησαν πλέον, καὶ μάταιαι ἀπέβησαν αἱ μακρὰ προσδοκίαι, μάταιαι αἱ ἰδιωτικαὶ καὶ δημόσιαι προσπάθειαι, μάταιαι αἱ ἀλλεπάλληλοι πλοίων ἀποστολαί, πρὸς ἀνεύρεσίν των. Ἡ Λαίδω Φραγκλίνου, ἡ πιστὴ σύζυγος τοῦ νέου Ἰάσωνος, ἀφ' οὗ προσέφερε πᾶσαν τὴν περιουσίαν της ὅπως ὀπίσθη πλοῖα, καὶ πείσῃ αὐτὰς ν' ἀκολουθήσωσι τοῦ ἀνδρός τῆς τὰ επικίνδυνα ἔχνη, ἀπελθούσα κατόκησε τὰς Ὀρκάδας, τοὺς ἀξένους σκοπέλους, οὓς δαίρουσι νυχθήμερον αἱ ὑπερβόριοι καταγιγίδες, καὶ ἐκεῖ ὁσάκις βλέπει λευκὸν ἰστίον εἰς τὸν ὄριζοντα, ἀναβαίνουσα εἰς τοὺς ὑψηλοτάτους βράχους, τῷ νέει διὰ τοῦ μανδουλίου της, τὸ καλεῖ διὰ τῆς χειρὸς, ἀλλὰ τὸ πλοῖον παρέρχεται, καὶ ὁ ὄριζων μένει ἔρημος πάλιν ὡς πρῖν.

Πέρυσι τινὰ ἔχνη τοῦ ἔκπλου ἀνεκαλύφθησαν. Εἰς ἀκτὴν ἔρημον καὶ χιονοσκεπῆ τῶν βορείων ἄκρων τῆς Ἀμερικῆς, εὐρέθησαν σχοινία τινὰ κεκκομμένα, καὶ τινὰ ὀστᾶ καὶ ἄλλα λειψάνα δείπνου, τοῦ τελευταίου ἴσως δείπνου τῶν ναυαγῶν. Ἄλλὰ καὶ ταῦτα δὲν συνετέλεσαν εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τῶν ἀπολωλότων, ἢ μᾶλλον ἐθεωρήθησαν ὡς ἀπόδειξις ὅτι ἀπολέσθησαν αὐτοὶ καὶ τὰ πλοῖα. Καὶ ὁμως οἱ φίλοι των, ἡ σύζυγος τοῦ Φραγκλίνου, καὶ ἡ Ἀγγλία πᾶσα, ἥς τὴν μέριμναν συνεμερίζετο ἅπασ ὁ ἐξηνυγετισμένος κόσμος, δὲν ἤθελον νὰ πιστεύσωσιν εἰς τὴν ἀπελπισίαν, καὶ ἐξηκολούθηον ἐρεῦνας ἀπεγνωσμένας.

Ἰδοὺ ὁμως, ἀκουσμε ἀνέλπιστον αἴφνης! Τὰ πλοῖα τοῦ Φραγκλίνου εὐρέθησαν, ἢ καὶ νομίζεται ὅτι εὐρέθησαν. Εἰς ἀξιωματικὸς τοῦ Ἀγγλικοῦ ναυτικοῦ, συναμιλῶν κατὰ τὸν λήξαντα Μάρτιον μετὰ τινος ἐμποροπλοιάρχου, Στορέϋ καλουμένου, ἤκουσε παρ' αὐτοῦ, ὅτι ἄλλος πλοίαρχος τῆς αὐτῆς ἐμπορικῆς οἰκίας, Κοβάρδος τοῦνομα, διοικῶν δὲ τὸ πλοῖον τὸ καλοῦμενον Ἀνανέωσις, διατρίβων συγχρόνως μετ' αὐτοῦ εἰς Κουσεβέκ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, τῷ εἶπεν ὅτι κατ' Ἀπρίλιον τοῦ ἔτους ἐκείνου ἀπίντησεν ἐν τῷ βορείῳ ὠκεανῷ, ἐντὸς πάγων συνασφιγμένα δύο πλοῖα, ὡς ἐφαίνετο, ἐγκαταλειμμένα, καὶ νομίζει ὅτι ταῦτα ἦσαν πιθανῶς ἐκ τῶν τοῦ Φραγκλίνου.

Ὁ ἀξιωματικὸς ἀνέφερεν ἀμέσως περὶ τούτου εἰς τὸ ναυαρχεῖον, ὅπερ ἐν τῷ ἅμα διέταξεν ἐρεύνας καὶ ἀνακρίσεις. Καὶ πρῶτον μὲν ἀνευρεθεὶς ἀνεκρίθη ὁ ἐμποροπλοίαρχος, ὅστις ἐπεκύρωσεν ὅσα εἶχεν ἐκθέσει, καὶ ἐπανέλαβε καὶ τὴν πρὸς αὐτὸν διήγησιν τοῦ ἄλ-

Φραγκλίνου τὰ πλοῖα· ἐπειδὴ δὲ ἐσπευδον νὰ ἐξελεθῶ τοῦ κινδυνώδους ἐκείνου μέρους, ἐν ᾧ ἢ θάλασσα ἦτον ἀκόμη καθαρὰ ὀμίχλης, καὶ ἐπειδὴ εἶχον ἤδη μακρυνθῆ πολὺ πρὶν λάβω τινὰ ἀπόφασιν, δὲν ἠδυνήθην πλεον ἢ ἀναγκασίω τὸν πλοῦν μου διὰ νὰ τὰ ἐξετάσω ἀκριβέστερον. Ἦδη ὁμως εἰμὶ γνώμης ὅτι αὐτὰ πρέπει νὰ εἶναι τ' ἀπολεσθέντα πλοῖα.

Μετὰ ταῦτα, ὁ ἀνακρίνας τὸν Κ. Στορέϋ, μαθὼν ὅτι ἡ σύζυγος τοῦ πλοιάρχου Κοβάρδου διέτριβεν ἐν ἄλλῃ τινι πόλει τῆς Ἀγγλίας, ἐσπευσεν ἀμέσως πρὸς αὐτήν, καὶ ἤκουσε καὶ ἀπὸ τοῦ στόματός της ὅτι τὴν αὐτὴν διήγησιν πολλακίς τῇ εἶχεν ἐπαναλάβει ὁ ἀνὴρ τις, ὅστις ἤδη ἀκόμη ἐκυβέρνα τὸ αὐτὸ πλοῖον, τὴν Ἀνανέωσιν, καὶ ἐπ' αὐτοῦ εἶχεν ἀποπλεύσει εἰς Βενετίαν, ὅτι δὲ ὁ ὑποπλοίαρχος, πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν εἶχεν ἀπέλθει εἰς τὴν πόλιν Λίμερικ, ὅθεν ἐμελλε νὰ μεταβῇ εἰς Ἀμερικὴν.

λου ἐμποροπλοιάρχου Κοβάρδου, ἧς τὰ κυριώτερα εἶσι·

— Τὴν 20ην. Ἀπριλίου 1851 παρέπλεον πρὸς ἀνοτολὰς τὰς ὑψάλους τῆς Νέας Φουνδλανδίας, εἰς Β. Πλ. 45° 30', ἔχων λαμπρὸν ἄνεμον ΒΑ, καὶ καθαρὸν οὐρανόν. Ἄλλ' αἴφνης ἀπίντησα πλέοντας παγαλόφους· εἰς δὲ ἐξ αὐτῶν ἦτον μέγιστος, καὶ πρὸς αὐτὸν ἦσαν προσηλωμένα πεπηγότα πεδία, ἐγκλεισόντα δύο τοῖςτα πλοῖα. Οἱ ἴστοι αὐτῶν ἦσαν συνασπασμένοι, αἱ κερκίδαι καταβεβησασμένα, καὶ τὰ πάντα οὕτω συνασπασμένα, ὥστε ἐφαίνοντο ὅτι διεχειμέρευσαν ὁμοῦ καθηλωμένα ἐν τῷ πεπηγόντι πελάγει. Περὶ τὴν πένυπτην ὥραν τῆς πρωίας, ὅτε ἀπείχομεν αὐτῶν περὶ ἓν μίλιον, ὁ ὑποπλοίαρχος μ' ἐκράξε νὰ ἰδῶ τὸν παγόλοτον καὶ τὰ πλοῖα. Καθ' ἣν στιγμήν δ' ἐνδυσθεὶς ἀνέβην εἰς τὸ κατὰστρομα, τὸ πλοῖόν μου ἦν κατάντικρυ αὐτῶν λαβῶν δὲ τὸ τηλεσκόπιον, παρατήρησα ἂν φαίνεται τις ἐπ' αὐτῶν, ἀλλ' οὐδεὶς ἐφαίνετο. Τότε δὲν ἐσυλλογίσθη τὸ

Τὸ ναυαρχεῖον λαβὼν τὰς πληροφορίες ταύτας ἐγραψεν ἀμέσως διὰ τῶν τηλεγράφων, εἰς μὲν τὴν Βενετίαν νὰ ἐξετασθῇ ὁ πλοίαρχος Κοβάρδος, ἅμα φθάσῃ εἰς αὐτήν, εἰς δὲ Λίμερικ, νὰ εὐρεθῇ ὁ ὑποπλοίαρχος, καὶ νὰ ἐρωτηθῇ ὁμοίως. Μετὰ δύο δὲ ἡμέρας ἐλάβε τὴν ἀπάντησιν τοῦ ναυαρχείου, ὅτι ὁ ὑποπλοίαρχος ἀεὶυρέθη ἐν Λίμερικ, τὴν πρωιτεραίαν τῆς ἀναχωρήσεώς του δι' Ἀμερικὴν, καὶ ἐξέτασθεις ἐπεκύρωσε τὰ ὡς ἐκ στόματος τοῦ Κοβάρδου μαρτυρηθέντα ὑπὸ τοῦ πλοιάρχου Στορέϋ. Κατ' αὐτὸν τα πλοῖα ἦσαν ἐντελῶς κατηρητισμένα, τὸ ἐν ὀρθῶν, τὸ ἄλλο ὀλίγον κεκλιμένον, αὐτὰ μὲν μέλανα, τοῖς δὲ ἰστούς ἔχοντα λελευκασμένους. Ἐφαίνοντο δὲ ἐντελῶς ἐγκαταλειμμένα. Ὁ ὑποπλοίαρχος διεγνήθη ἀκόμη ὅτι ὅταν εἶδε τὰ πλοῖα, ἀπῆλθε ἢ ἀναγγεῖλη τούτο εἰς τὸν ναύκληρον, ὅστις ἀσθενῶν καὶ κλινῆρης ὢν, ἀπεκρίθη μόνον «Καλῶς.» Ὁ ὑποπλοίαρχος ἐπρὸς μὲν δὲν ἠθέλησε ἢ ἀναλάβῃ τὴν εὐθύνην τοῦ ναυπηγικοῦ εἰς τὸν παγόλοτον, καὶ οὕτως ἐξηκολούθη

σε τὸν πλοῦν ἐνέγραψεν ὁμοίως τὴν περίστασιν εἰς τὸ ἡμερολόγιον.

Ἀλλὰ τὸ περιέργον εἶναι ὅτι, ἐρένης γενομένης, εἰς τὴν ἐρημερίδα τῆς πόλεως Λιμερικ, τῆς 28ης Μαΐου, 1851, εὐρέθη κατεχωρημένη ἐπιστολὴ ἐπιβάτου τινός τῆς Ἀνατολῆως, ἣτις εἶχε παρέλθῃ ἀπαρατήρητος. Ἴδου αὐτή.

Ἐκ Κουεβέκκς, τῆ 9 Μαΐου, 1851.

« Χθὲς ἐρθάσαμεν ἐδῶ μετὰ πλοῦν ταχύτατον κατὰ τὰς 13 πρώτας ἡμέρας, διότι ὅτε ἀπηντήσαμεν τοὺς πάγους, ἤμεθα ἤδη πρὸς δυσμὰς τῆς Νήσου τῶν Πτηνῶν, ἐντὸς τοῦ Κόλπου, καὶ ἐπὶ δεκαεξὶ ἡμέρας περιεπλούμενοι βοηθούμενοι ὑπὸ λαμπροῦ ἀνέμου. Ἀλλ' ἐκτοτε ἡ ὁδοπορία μας ἀπέβη λίαν ἐπιπικρὸς καὶ πολλὰ πλοῖα, ὡς ἡμεῖς ἐκτεθειμένα, ὑπέφερον. Ἄδυνατῶ νὰ σὰς περιγράψω τὴν ὄψιν τοῦ πεπηγότος πελάγους. Ἐπὶ δεκαεξὶ μίλια ἐπλεύσαμεν κατ' εὐθείαν, ζητοῦντες διέξοδον, ἀλλὰ μάτην καὶ τοῦτο πολὺ μᾶς ἐστενοχώρει, διότι ἀνευ τοῦ κωλύματος τούτου, ὅλος ἡμῶν ὁ διάπλους θὰ διήρκει μόνον δεκατρεῖς ἡμέρας καὶ ἡμίσειαν. Οἱ παγόλοφοι ἦσαν μέγιστοι τινῶν ἢ βᾶσις ἦν τριπλασία τῆς ὅλης τῆς ἐπιφανείας τῆς πόλεως Λιμερικ, καὶ ὑπερβολὴν δὲν λέγω ὅτι τὸ κωδονοστάσιόν αὐτῆς ἤθελε φανῆ μικρὰ βάρδος ἐνώπιον τοῦ ὕψους τινῶν. Αὐπηρὸν δὲ εἶναι ὅτι μακρόθεν μόνον ἀπαντήσαμεν ἢ μᾶλλον εἶδαμεν ἓνα ἐξ αὐτῶν ἐγκλειόμενα δύο πλοῖα, κατ' ἐμὴν γνώμην ἀνήκοντα εἰς τοῦ Φραγκλίνου τὸν στόλον, διότι κατὰ τὸ μήκος καὶ πλάτος ὅπου τὸν ἀπηντήσαμεν φαίνεται ὅτι προήρχετο ἀπὸ τὸν πορθυὸν τοῦ Δαίβου. Ἄν εἶχομεν ἀπαντήσει ἐν μόνον πλοῖον, ἐδυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν αὐτὸ ὡς ἐγκαταλειμμένον κητοθήραν. Ἀλλὰ δύο ὁμοῦ οὕτω πλησίον ἀλλήλων κείμενα, ἦσαν βεβαίως σύντροφά πλοῖα. Ἦσαν δὲ ταῦτα ἡμῖν προσήνεμα, ἡ δὲ θάλασσα ἦτον θυελλώδης, καὶ ὁμίχλη ἐπήρχετο· διὰ τοῦτο δὲν ἐδυνήθημεν πλησιάζαντες αὐτὰ νὰ τὰ ἐξετάσωμεν. »

Τὸ ναυαρχεῖον, ὅπερ ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν ἀφ' οὗ ἔλαβε τὴν πρώτην εἰδησίην, ἐνήργησε πάσας ταύτας τὰς ἐξετάσεις, ἠρώτησε συγχρόνως δι' ἐγκυκλίου πάντα τὰ λιμεναρχεῖα τῆς Ἀγγλίας καὶ Σκωτίας, ἂν ἀπὸ τινος λιμένος ἐλλείπη κητοθηρευτικὸν τι πλοῖον ἀπὸ τοῦ ἔτους 1850 ἢ 1851, καὶ συγχρόνως νέος στόλος ἐκπέμπεται πρὸς εὐρεσίαν τῶν δύο τούτων ἀγγελθέντων πλοίων.

Εἰς τὰ πλοῖα ταῦτα, διοικούμενα ὑπὸ τοῦ Κ. Ἐδουάρδου Βέλγερ, ἐνεβιδάσθησαν παντοῖα ἐργαλεῖα καὶ ἐφόδια ἀναγκαῖα εἰς τὰ πεπηγότα ἐκεῖνα κλίματα· ἐκτὸς δὲ τούτων καὶ πάμπολλα ἀερόστατα μετρίου μεγέθους, καὶ γαλβανικαὶ μηχαναὶ, δι' ὧν δύνανται νὰ καταβρυθῶσιν οἱ μέγιστοι πάγων ὄγκοι, οἱ ἔχοντες συνεσφιγμένα τὰ πλοῖα· καὶ ὀλόκληρον τυπογραφικὸν κατὰστημα, μετὰ πιστηρίων, καὶ ποικιλοχρῶν χαρτίων καὶ μεταξωτῶν λωρίδων, ἐτοιμῶν εἰς τύπωσιν.

Ἄμα φθάσῃ ὁ Ν. Βέλγερ πρὸς τὰς ἐρήμους τοῦ πόλου, τὸ ὄνομα τῶν πλοίων, τῶν πλοιαρχῶν, ὁ σκο-

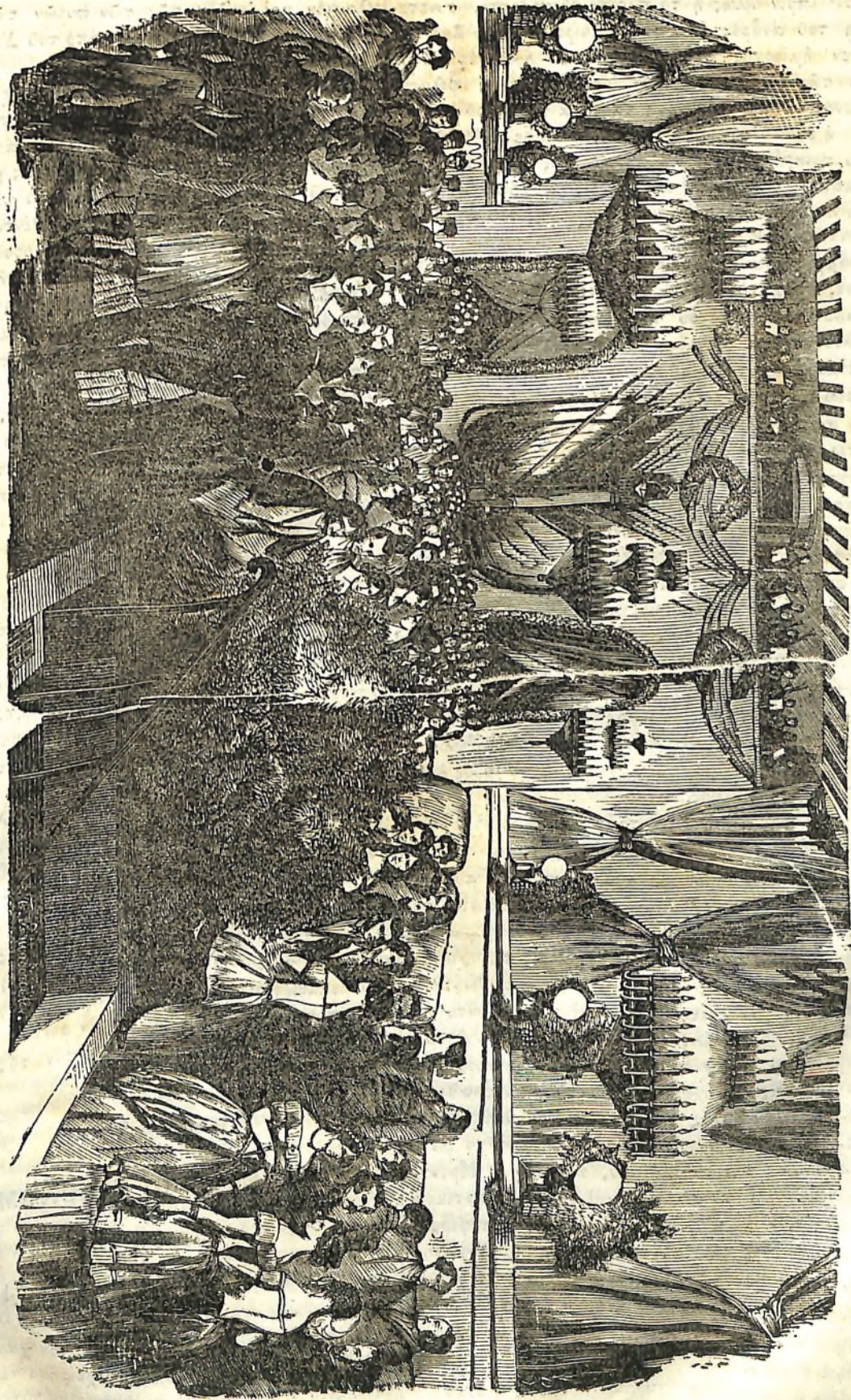
πὸς τῆς ὁδοπορίας των, ἡ γεωγραφικὴ θέσις τοῦ στόλου, θέλουσιν ἐκτυποῦσθαι κατ' ἡμέραν εἰς χαρτῖα καὶ λωρία μεταξωτοῦ, καὶ χιλιάδες αὐτῶν θέλουσιν ἐντίθεσθαι εἰς ἀερόστατα, καὶ διασπείρεσθαι διὰ τοῦ ἀνέμου. Δοκιμαὶ γινόμεναι ἐν Ἀγγλίᾳ ἀπέδειξαν, ὅτι διὰ τοῦ τρόπου τούτου δύνανται νὰ διασπαρῶσιν εἰς μεγάλας ἀποστάσεις. Γίνεται δὲ χρῆσις χάρτου ἐχρωματισμένου, διότι αὐτὸς μόνον φαίνεται μακρότερον ἐπὶ τοῦ πάγου καὶ τῆς χιόνος, καὶ τὰ ἀερόστατα κατεσκευάσθησαν οὕτως, ὥστε νὰ ἐπιπλέωσι καὶ ἐπὶ τοῦ ὕδατος.

(Ἐξ Ἀγγλικῶν εἰδησιῶν.)

Ἡ ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ ΕΟΡΤΗ.

Λαμπρὰ εορτὴ ἐφαίδρευε περὶ τὰ τέλη τοῦ Ἀπριλίου τὸν Πειραιᾶ, ἀναμνηστικουσα τὰς ἀρχαίας μεγάλας ἡμέρας του. Τὸν Σαπτὰλ, Γαλλικὸν ἀτμοπλοῦν, τὸ μέγιστον τῶν πολεμικῶν ἀτμοκινήτων ἀφ' ὅσα ποτὲ κατεσκευάσθησαν παρ' ὅλοις τοῖς ἔθνεσι, καὶ περιεργότατον διὰ τὸ ἰδιόρρυθμον τοῦ μηχανισμοῦ του, πρὸ ὀλίγου καταπλεύσαν εἰς τὸν λιμένα τῶν Ἀθηνῶν, ἐπεθύμησε νὰ ἐπισκεφθῇ ὁ Μεγαλειότατος Βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῆς Βασιλίσσης· ὁ δὲ πλοιαρχὸς αὐτοῦ, προθυμούμενος ἀξίως ν' ἀνταποκριθῇ εἰς τὴν γενομένην αὐτῶ τιμὴν, παρεκάλεσε τὸ Βασιλικὸν ζεῦγος νὰ δεχθῇ γεῦμα ἐντὸς τοῦ πλοίου του, καὶ ὁ ναύαρχος, ὅστις ἔτυχεν ἐπίσης ἐν Πειραιεὶ ὠρμισμένος, χορὸν ἐντὸς τῆς Ναυαρχίδος. Οἱ κάτοικοι πάντες τῶν Ἀθηνῶν, τοῦ θαύματος τούτου τῆς Βασιλικῆς ὑποδοχῆς θέλοντες ν' ἀπολαύσωσιν, ἀπὸ βαθέως ὄρθρου ἦσαν εἰς κίνησιν, καὶ ἀδιάκοπος σειρὰ ἀμαζῶν ἀνήρχετο καὶ κατήρχετο δι' ὅλην τῆς ἡμέρας τὴν Πειραικὴν, καὶ πάμπολλοι τῶν τοῦ ὄχλου, ἀνθη ἐστεμμένοι, πεζοὶ διὰ τῶν ἀγρῶν χαριστέραν καὶ δροσερωτέραν ἔτεμον τὴν πρὸς Πειραιᾶ. Ἄν καὶ δι' ὅλης τῆς ἡμέρας σφοδρὸς καὶ ἰσχυρὸς ἀπαρκτίας ἔπνεε, καὶ ὄχληρὰ ἤγειρε νέφη κονωροῦ, εἶχεν ὁμοίως ἡ ὄψις τῆς πόλεως ἐκείνης ἀληθῶς φαῖδρον τι καὶ εορτάσιμον.—Τίς ἐκ τῶν ὀρώντων τὰς πληθούσας αὐτῆς ἀγορὰς, τὰς πολυορόφους οἰκίας, τὰς εὐπρεπεῖς ἐκκλησίας, τὰς περιγύφους κρήνας, καὶ ὅσα ἄλλα κατεκόσμησεν αὐτὴν ἡ φιλόκαλος δραστηριότης τοῦ τε πρώην δημάρχου Κ. Θεοχάρη, καὶ τοῦ νῦν, Κ. Ὀμηρίδου, ἐδύνατο νὰ πιστεύσῃ ὅτι αὕτη εἶναι ἐκείνη, ἣτις πρὸ εἰκοσι μόνις ἐτῶν συνίστατο ἐκ μιᾶς καὶ μόνης καλύβης, καὶ ταύτης ἐν τῷ τέλεματι βατεουούσης, καταβρυούσης καὶ πηλοκτίστου, πενιχροῦ καταγωγίου τοῦ τελωνιακοῦ φύλακος;

Περὶ τὴν δευτέραν ὥραν μετὰ μεσημβρίαν ὁ Βασιλεὺς μετὰ τῆς Βασιλίσσης καὶ τῆς βασιλικῆς θεραπείας κατήλθον εἰς Πειραιᾶ, καὶ ἐπέβη τῆς βασιλικῆς λέμβου. Ἐν τῷ ἄμα δὲ πάντα μὲν τὰ ἐν τῷ Πειραιεὶ πλοῖα κατεκασμήθησαν ἀπὸ ἱριδῶς πολυ-

χρόνων σημαίων από ιστού εις ιστόν και από πλευ-
 ρού εις πλευρόν διατεινούμεναι, και ήρχισεν ολόφωνα
 κανονοβολισμός, πλήθος δ' άμετρον λέμβων κατεκά-
 λυψε πάσαν την θάλασσαν, και πρόσπευπον μετά
 ζητωκραυγών την βασιλικήν λέμβον μέχρις ου όφι-
 φθη εις τόν Σαπτάλ.
 Τό πλοϊον τούτο είχε παραγγελθή υπό Κα: ολέον-
 το: του Μεγάλου εις τά Γαλλικά Ναυπηγεία ώς τρι-
 3

κροτον· πρὶν ὅμως ἢ τὸ πλοῖον συντελεσθῆ, συνετελέσθη τοῦ ἀνδρός ἐκείνου ἢ μοῖρα, καὶ ὁ Σαπτάχ ἔμεινε ἡμίεργος ἐν τοῖς νεωρίοις. Ἄλλ' ἀφ' οὗτου ἄρχει τῆς Γαλλίας ὁ νεώτερος Ναπολέων, φιλοτιμούμενος νὰ ἐξακολουθήσῃ τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ του, ἐν ὅσοις ἢ ἐξακολουθήσεις ἐφικτὴ, διέταξε καὶ τοῦ μεγάλου τρικρότου τὴν ἀποπεράτωσιν, καὶ ἐπεθύμησε τὸν μετασχηματισμὸν αὐτοῦ εἰς ἀτμόπλοον. Αὐτὴ δὲ ἦν ἡ πρώτη ἀπόπειρα ἐφαρμογῆς τοῦ ἀτμοῦ εἰς τρίκροτον.

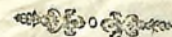
Ὁδηγούμενοι ὑπὸ τε τοῦ ναυάρχου Κ. Ῥωμαῖν Δεφοσέ, πρῶτην ὑπουργοῦ τῶν Ναυτικῶν ἐν Γαλλίᾳ, καὶ ὑπὸ τοῦ πλοίαρχου τοῦ Σαπτάχ, αἱ ΑΑ. ΜΜ. περιῆλλον πάντα τὰ μέρη τοῦ ὠραίου τούτου πλοίου, καὶ ἐθαύμασαν τό τε σύστημα τῶν ἰσθῶν αὐτοῦ, δι' ὧν οὐρῶ πνεύματι πλέει ἄνευ πάσης ἀτμοῦ βοήθειας, ὡς τὸ ἄριστον καὶ ταχύτατον τῶν ἰστοφόρων, καὶ τὴν τεραστίαν ἔλικα, ἣτις ὀπίσω τῆς πρύμνης ὡς γίγαντος βραχίων καταπληκτικῶς στρεφόμενη, κυκᾷ πανσθενῶς καὶ εἰς μέγα βάθος τὴν θάλασσαν, καὶ τὴν ἀτμογόνον μηχανὴν, ἣτις κατ' ἰδιαιτέρον σύστημα κατεσκευασμένη, ἐνεργεῖ οὐχὶ καθέτως ὡς αἱ συνήθειαι, ἀλλ' ὀριζοντίως, ἐλάχιστον σχετικῶς καταλαμβάνουσα τόπον, καὶ ἄλλας ἀγγινουστάτων ἐφευρέσεων ἐφαρμογὰς, οἷον τῆς μηχανῆς ἣτις συγχρόνως καὶ αὐτομάτως ἀντλεῖ τὸ θαλάσσιον ὕδωρ καὶ μεταποιεῖ αὐτὸ διὰ τοῦ ἀτμοῦ εἰς πόσιμον ἀρίστης ποιότητος, καὶ τὴν κρήνην εἰς ἣν ὀχεύεται τὸ ὕδωρ τοῦτο, καὶ ἀφ' ἧς οἱ ναῦται ἐκμυζάνουσιν αὐτὸ διὰ σιδηρῶν μαστῶν, χωρὶς ποτὲ οὐδὲ ῥάνις νὰ χυθῇ εἰς τὸ ἕδαφος.

Μετὰ δὲ τὴν περιήγησιν ταύτην, ὁ πλοίαρχος διέταξε νὰ τεθῇ τὸ τρίκροτον εἰς κατάστασιν ναυμαχίας, καὶ ἐν τῷ ἄμυ ἠνεώχθησαν ὅλαι τῶν πυροβόλων αἱ καταπακταὶ, καὶ ἤρχισαν ἀμφότεραι αἱ πλευραὶ ἐξεμουσαὶ φλόγας, καὶ οἱ ναῦται μεταδιαφύρων καὶ ζωηρῶν κινήσεων ἀνεφρίχωντο ὅτε μὲν εἰς τὰ σχοινία, ὅτε δὲ εἰς τὰς κεραιάς, καὶ ἄλλοτε εἰς τὰ θωράκια, καὶ ὅλαι αἱ ἐναέριοι ἐκείναι γραμμαὶ ἐφλογίζοντο ὑπὸ τοὺς πυροβολισμοὺς των. Ὀκτακίσιοι κανονοβολισμοὶ καὶ τουφεκισμοὶ τρισχίλιοι ἐξύπνησαν τὰς πρὸς αἰῶνων κοιμωμένας ἠχοῦς ὄλων τῶν μηχανῶν τοῦ λιμένος, καὶ ἐκλόνον αὐτὰς τῶν ἠσκημένων ναυτῶν τὰς καρδίας. Πάντα δὲ τὰ βλέμματα ἐστρέφοντο μετὰ θαυμασμῶν πρὸς τὴν βασιλίссαν, ἣτις ἐν ᾧ ἐβρόντα καὶ ἐκεραυνοδόλει τὸ πλοῖον, καὶ ἐφαίνετο ἀντικρυσ ἐκφαννόμενον, καὶ παγετώδης ὁ βορρᾶς κατεφέρετο ἀπὸ τοῦ Πάριθου καὶ τοῦ Βρυλλισσοῦ, ἀθαρόδητος, μὲ φαιδρὸν τὸ πρόσωπον καὶ μειδιῶντα τὰ χεῖλη, καὶ μὲν ἡ λεπτοῦσφ σκέπη ἔχουσα ἐπὶ τῶν ὤμων τῆς ἐβρόντης, ἵστατο ἐπὶ τοῦ φλογεροῦ καὶ καπνίζοντος ἠφαιστείου.

Ἀπὸ δὲ τὰ πολυμικὰ γυμνάσια ταῦτα μετέβη ἡ βασιλικὴ συνοδεία εἰς τὸ ἐν τοῖς κοίλοις τοῦ πλοίου παρεσκευασμένον πολυτελέστατον καὶ κατὰ γαλλικὴν φιλοκαλίαν διατεθειμένον γεῦμα· κατὰ δὲ τὴν ὀγδόην ὥραν τῆς ἐσπέρας, πυροτεχνήματα ἐβώτισαν διὰ μιᾶς πᾶσαν τὴν περιεχτικὴν λεκάνην, καὶ εἰς τὸ

γλαυκὸν καὶ ἰσθλίον φῶς τῶν πυρῶν τῆς Βεγγάλης, ἐφάνησαν αἱ βασιλικαὶ λέμβοι ἀπὸ τοῦ Σαπτάχ πρὸς τὴν Πανδώραν διευθυνομεναι.

Ἡ δίκροτος ναυαρχίς, ἡ Πανδώρα, εἶχε προσελκύσθῃ πρὸς μίαν τῶν ὠραίων ἀποδαθῶν τοῦ Πειραιῶς, καὶ προσδεθῆ στενωῶς εἰς αὐτὴν δι' ἀπογαίων καὶ ἀγκυρῶν. Γέφυρα δὲ διασκευασθεῖσα εἰς μικρὸν ἄλλος μυσρινῶν καὶ ῥοδοδαφνῶν, ἔφερεν ἀπὸ τῆς παραλίας εἰς τὸ κατάστρωμα, ὅπερ, ἀποκομισθέντων ὄλων τῶν ἐμποδῶν, διετέθη εἰς ἀπέραντον χοροῦ αἰθουσαν, κεκαλυμμένην ὑπὸ μεγαλοπρεποῦς σκηνῆς, ἣν ἀπῆρτιζον ὄλων τῶν ἐθνῶν αἱ σημαῖαι. Φυτὰ θάλλοντα κατεκόσμουσαν πάσας τὰς γωνίας· στέμματα ἀνθέων ἐκρέμαντο πανταχοῦ, καὶ περιερίλισσον τοὺς ἰστούς, μεταβληθέντας εἰς λυχνοστάτας. Αἱ δὲ λυχνίαι συνέκειντο θαυμασιῶς ἐκ συρμογῆς ξιφῶν, πυροβόλων καὶ ἄλλων ὄπλων, καὶ ὁ βασιλικὸς θρόνος ἐστηρίζετο ἐπὶ κανονίων ὀρειχαλκίων. Πάντων δὲ τούτων τῶν κοσμημάτων τὸ ὠραιότερον ἦσαν αἱ κυριαὶ τῶν τε Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Πειραιῶς, ὧν οἱ ὄφθαλμοὶ ἐστίλβον ὑπὲρ τὰς λυχνίας καὶ ὑπὲρ τοὺς λάμποντας τῶν περιδερσίων καὶ τῶν ψελλίων αὐτῶν ἀδάμαντας. Ὅ,τι δὲ ἰδιαιτέραν εἰς τὴν ἑορτὴν προσέθετεν ἀξίαν, ἦν ἡ χάρις καὶ ἡ φιλοφροσύνη μεθ' ὧν ἦ τε Κυρία Δεφοσσέ καὶ ἡ ἐρασιμία θυγάτηρ τῆς, ἡ Κ. Φουλουά, ὑπεδέχοντο τοὺς προσκεκλημένους. Πλουσία τράπεζα κατεῖχεν ὄλον τὸ δεῦτερον κατάστρωμα, ἐπὶ δὲ τοῦ πρώτου ἀδιακόπως διεδέχοντο οἱ χοροὶ, καὶ ἀπὸ ὑψηλοῦ παραπήγματος ἐβόεον ἡ μουσικὴ, ἡ χηροτέρα ἀντανακλωμένη ἀπὸ τὴν θάλασσαν. Περὶ τὴν τρίτην τέλος ὦραν μετὰ τὸ μεσονύκτιον διελύθη ἡ ἑορτὴ, ἧς ὁμοίαν δυνάμεθα μετὰ πεποιοθήσεως νὰ εἰπῶμεν ὅτι δὲν εἶδε ποτὲ ὁ Πειραιεὺς ἀφ' οὗτου ἐπλάσθη, ἐκτὸς ἂν πιστεύσωμεν ὅτι ἐν ταῖς ἀρχαῖαις ἡμέραις ἀληθῶς ἡ Ἀμφιτρίτη συνεκάλει περὶ ἑαυτὴν ἐν τῷ σμαραγδίνῳ πυρθμένῳ του χοροῦ τῶν σειρήνων, τῶν τριτόνων καὶ ναϊάδων. Καθ' ἣν στιγμήν οἱ προσκεκλημένοι ἀπῆρχοντο, ὁ ἄνεμος εἶχε κοπάσει, καὶ ἀμύμητον ἦν τὸ θέγμα ὄλων τῶν φώτων τῶν Γαλλικῶν πλοίων ἀντανακλωμένων εἰς τὸν τότε ἀβρίτιδωτον τῆς θαλάσσης καθρέπτην.

ΟΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΙ ΕΙΚΟΝΟΜΑΧΟΙ.

ὑπὸ Κ. Η.

(Συνέχεια. Ἰδε Φυλλάδιον ΝΑ΄.)

—ο—

Ὁ Θεόφιλος ἐγνώριζε καλῶς τὸν χαρακτήρα τοῦ ἡγεμόνος πρὸς τὸν ὁποῖον ἐπεχείρησε νὰ εἰρηνεύσῃ, καὶ ἤξευρεν, ὅτι, διὰ νὰ ἐπιτύχῃ παρ' αὐτῷ ἔπρεπε νὰ τὸν στείλῃ ἄνθρωπον δυνάμενον νὰ τὸν καταπλήξῃ μὲν διὰ τῆς ἐπιστημονικῆς καὶ πολιτικῆς ἐμπειρίας του, νὰ τὸν δελεάσῃ δὲ διὰ τῆς περὶ τὸν λόγον δεινότητος, νὰ τὸν γοητεύσῃ δὲ διὰ τῆς περὶ τὸν πρόπον ἐλευθεριότητος. Ὄθεν ὁ πρέσβυς τὸν ὁποῖον ἐξε-

λέξατο, ἐπιτηδεύατος ὢν οἴκοθεν εἰς τὸ νὰ ἐκ-
πληρώσῃ τοὺς δύο πρώτους ὅρους τῆς ἐντολῆς του,
ἔλαβε καὶ πόρους ἱκανοὺς ἵνα ἐκπροσωπέσῃ δεόντως
τὴν μεγαλοπρέπειαν τοῦ Βυζαντινοῦ αυτοκράτορος ἐν
τῇ ἐπικρατείᾳ καὶ ἐν τῇ αὐτῇ τοῦ καλίφου· διότι, ἐκ-
τός τῶν πολυτελῶν καὶ πολυαριθμῶν δώρων ὅσα ἔδω-
κεν αὐτῷ ἵνα προσφέρῃ εἰς τὸν Μαμουὺν καὶ τοὺς περὶ
αὐτὸν μεγιστᾶνας καὶ αὐλικούς, ἐπεγορήγησε πρὸς
τούτους εἰς τὸν πρέσβυν καὶ τὸ ὑπέρογκον χρηματι-
κὸν ποσὸν τῶν τεσσαράκοντα κεντηναρίων χρυσίου.

Ὁ Ἰωάννης ὁ Γραμματικὸς ἀνεχώρησεν ἐκ Βυζαν-
τίου ἐν ἔτει 832. Ἄμα φθάσας εἰς τὰ σύνορα τῆς
Συρίας, εὗρεν ἐν ταῖθι ἐπιτρόπους τοῦ καλίφου, ἀπο-
σταλέντας εἰς προὔπαντησιν αὐτοῦ καὶ ἐρωτήσαντας
πῶς ἔχοι ὁ βασιλεὺς· ὁ δὲ, πλείστον ἐνέπνευσεν ἀ-
μέσως εἰς πάντας θαυμασμόν διὰ τὴν ἐμβριθειαν τοῦ
ῥφους καὶ μάλιστα διὰ τὴν λαμπρότητα τῶν δω-
ρεῶν, καὶ τὴν δαψίλειαν μεθ' ἧς ἔσπειρε τὸ χρυσίον
ἄμμου δίκην, καθὼς λέγει ἡ ἐκ προστάγματος τοῦ
Κωνσταντίνου Πορφυρογεννήτου συγγραφείσα ἀνώνυ-
μος χρονογραφία. Ἐπιστήμου δὲ τυχὼν δεξιῶσεως καθ'
ὄλην τὴν ὁδοπορίαν, εἰσῆλθε πανηγυρικῶς εἰς Βαγδά-
τιον, παρέστη ἐνώπιον τοῦ Καλίφου, ἀπήγγειλεν εἰς
αὐτὸν τοὺς παρά βασιλέως λόγους καὶ ἀπῆλθε, μετὰ
τῆς αὐτῆς παρατάξεως, εἰς τὸ προσδιορισθὲν δι' αὐ-
τὸν κατάλυμα. Πρὶν ἐπιχειρήσῃ τὰς κυρίας διαπραγ-
ματεύσεις, ὁ πρέσβυς ἠθέλησε νὰ προσοικειωθῇ μὲν
ἔτι μᾶλλον τοὺς περὶ τὸν Καλίφην μεγιστᾶνας, ν' ἀ-
ξιώθῃ δὲ τῆς προσωπικῆς εὐνοίας τοῦ ὑπερτάτου ἄρ-
χιεπισκόπου. Ἡ μεγαλοπρέπεια ἦν ἀπέδειξε καθ' ὄλην
τὴν διατριβὴν του εἰς τὴν πρωτεύουσαν ἐκείνην τοῦ
Ἀραβικοῦ κόσμου συνετέλεσεν εἰς τοῦτο οὐκ ὀλίγον·
καὶ ἐπετηδεύθη περὶ τὸ μέρος αὐτὸ τῆς διαγωγῆς ἐπι-
ποσοῦτον, ὥστε σήμερον ἠθέλωμεν ὀνομάσει τὸν τρό-
πον του μειρακιωδῆ, ἀλλὰ ὁ τρόπος οὗτος ἦτο προς-
φορώτατος πρὸς τοὺς ἀνθρώπους πρὸς οὓς εἶχε νὰ
πολιτευθῇ. Οὐδεὶς τῶν πρὸς αὐτὸν φοιτῶντων ἐφ'
οἰαδῆποτε αἰτία, μεγάλη ἢ μικρᾶ, δὲν ἀπῆρχετο χω-
ρὶς νὰ λαβῇ σκεῦος ἀργυροῦν χρυσοῦ πληρῆς. Λέγουν
δὲ, ὅτι συνεστιώμενός ποτε μετὰ πολλῶν ἐκ τῶν με-
γιστᾶνων, διέταξε τοὺς ὑπῆρέτας νὰ φέρωσι τὴν λε-
κανὴν, εἰς ἣν συνείθιζε νὰ πλύνῃ τὰς χεῖρας· ἡ λεκά-
νη αὕτη, τὴν ὁποίαν οἱ Βυζαντινοὶ εἰς τὴν κοινὴν
τοῦ καιροῦ ἐκείνου γλώσσαν ὠνόμαζον *Χερνιθόξεστα*,
ἦτο χρυσῆ καὶ διὰ πολυτίμων λίθων κεκοσμημένη.
Οἱ συνεστιώμενοι Ἀραβες εἶχον ἰδεῖ αὐτὴν πολλάκις
καὶ εἶχον θαυμάσιον τὸ κάλλος καὶ τὴν πολυτέλειαν
αὐτοῦ σκεύους. Ἀλλ' αἰφνης ὁ ὑπῆρέτης ἐπανεβλῶν ἀ-
νῆγγειλεν, ὅτι ἀπωλέσθη· πολὺς τότε θόρυβος ἐγέν-
ετο παρὰ τοῖς βαρβάρους καὶ κίνησις ἵνα εὗρεθῇ τὸ
κλαπέν. Ὁ δὲ πρέσβυς, μετὰ πολλῆς ἀδιαφορίας, πα-
ρεκάλεσε νὰ παύσῃ ἡ ταραχὴ καὶ διέταξε τοὺς ὑπῆ-
ρέτας του νὰ φέρωσιν ἕτερον σκεῦος ἐπίσης λαμπρὸν,
ὅτι πρέπει τελευταῖον νὰ μεταχειρισθῇ καὶ
τοῦτο. Τὸ παραδοξότερον εἶναι, ὅτι, ἐάν πιστεύσω-
μεν τοὺς χρονογράφους, ὁ Ἰωάννης ὁ Γραμματικὸς
εἶχεν αὐτὸς παραγγεῖλαι τοὺς ὑπῆρέτας του ν' ἀπο-
λέσωσιν ἐξ ἐπιτήδους τὸ ἐν τῶν χερνιθόξεστων ἐκεί-

νων, διὰ νὰ παραστήσῃ τὴν κωμωδίαν ταύτην, ἥτις
ὅμως πολλὴν ἐπροξένησε κρότον καὶ βαθυτάτην ἐντύ-
πωσιν εἰς ὅλον τὸ Βαγδάτιον.

Ἄλλοτε πάλιν ὁ Μαμουὺν, ὅστις, ἀντιφιλοτιμούμε-
νος, ἄπειρα εἶχε πέμψει εἰς αὐτὸν δῶρα, ἀπεφάσισε
νὰ δώσῃ αὐτῷ χάρισμα πολυτιμότερον τοῦ χρυσοῦ καὶ
τῶν τιμαλφῶν λίθων· ὅθεν διέταξε νὰ σταλαῶσιν εἰς τὸν
πρέσβυν ἑκατὸν ἄνδρες ἐκ τῶν Βυζαντινῶν αἰχμαλώτων
τοὺς ὁποίους ἐφρόντισε καὶ νὰ ἐνδύσῃ εὐπρεπῶς. Ὁ
Ἰωάννης ὁ Γραμματικὸς ἔσπευσε νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ,
διὰ τὸ ἐξαιρετὸν τοῦτο δεῖγμα τῆς φιλοφροσύνης
καὶ φιλανθρωπίας· ἀλλὰ δὲν ἐδέχθη τὴν δωρεάν,
μέχρις οὗ, πέμψας εἰς Βυζάντιον, ἔφερεν ἰσαριθμοὺς
Σαρακηνοὺς, τοὺς ὁποίους, εἰς ἀντάλλαγμα τῶν ὁμο-
γενῶν, παρέδωκε τῷ μονάρχῃ τῶν Ἀράβων.

Δὲν περιορίζετο δὲ εἰς μόνας τὰς ἐπιδείξεις ταύ-
τας, δὲν ὠφελεῖτο μόνον ἀπὸ τὴν ἀδυναμίαν τὴν ὁ-
ποίαν οἱ ἰσχυροὶ ἐκείνηι δυνάσται τῆς Ἀσίας εἶχον
πρὸς τὴν ἀφιλοκέρδειαν, τὴν μεγαλαδωρίαν καὶ αὐτὴν
τὴν ἀσωτίαν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸ φιλόμουσον καὶ φι-
λότεχνον τῶν νεοφύτων ἐκείνων τοῦ πολιτισμοῦ, καὶ
μάλιστα τοῦ μεγάλου κυριάρχου, παρ' ᾧ ἐξεπροσώπει
τὸν Βυζαντινὸν βασιλέα. Ὅθεν ἀρπάζων πᾶσαν εὐ-
καιρίαν, καὶ προκαλῶν συχνάκις τὰς ἀφορμὰς, ἐξέ-
πληττε τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς διὰ τῆς εὐκολίας μὲ
τὴν ὁποίαν ἐλάλει περὶ τῶν σπουδαιοτέρων ζητη-
μάτων, καὶ ἰδίως περὶ τῶν φιλοσοφικῶν καὶ μαθη-
ματικῶν ἀντικειμένων, τῶν τοσοῦτον εἰς τὸν Καλί-
φην Μαμουὺν περισπουδάζων, καὶ διὰ τῆς πολυμα-
θείας ἣν περὶ ταῦτα ἀνεδείκνυε, καθιστῶν ἀριδύλον
εἰς αὐτοὺς ὁπόσον ἦσαν ἐπι κατώτεροι τῶν πρεσβυ-
τέρων γόνων τῆς σοφίας καὶ τῆς τέχνης. Ὁ Μα-
μουὺν, ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον δελεαζόμενος, ἤρχισε
νὰ μεταχειρίζεται τὸν πρέσβυν οὐχὶ ὡς ξένον, ἀλλ'
ὡς οἰκειόν, νὰ τὸν μετακαλῇ συνεχῶς, νὰ ἐπισκέ-
πτεται μετ' αὐτοῦ ἅπαντα τὰ καταστήματα τοῦ
Βαγδατίου, νὰ τὸν συμβουλευέται περὶ τῶν ἀπαι-
τουμένων βελτιώσεων καὶ νὰ πείθεται περὶ τῆς ἀνάγκης
τοῦ νὰ περιέλθῃ εἰς εἰρηνικότερας σχέσεις πρὸς
τὸ κράτος ἐκεῖνο, τοῦ ὁποίου καὶ μόνου ἠδύνατο εἶς-
εἶτι νὰ ζηλεύσῃ τὴν περὶ τὰς τέχνας καὶ τὰς ἐπιστή-
μας ὑπεροχὴν· ὥστε, ὅτε, μετὰ τινῶν μηνῶν ἐν τῇ
πρωτεύουσῃ τοῦ Ἀραβικοῦ κράτους διατριβὴν, ὁ Ἰω-
άννης ὁ Γραμματικὸς, μεγαλοπρεπῶς παραπεμφθεὶς,
ἐπανήλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν, τὰ πάντα ἐφαί-
νοντο προπαρασκευασμένα εἰς τὴν ὀριστικὴν παγίω-
σιν τῆς εἰρήνης ἐν Ἀσίᾳ.

Κατὰ δυστυχίαν εἰς τὸ κατὰ πόδας ἔτος ἀπέθα-
νεν ὁ Μαμουὺν καὶ διεδέχθη αὐτὸν ὁ ἀδελφός του
Μοτασσεμ. Ὁ Καλίφης οὗτος ἦτο μὲν ἐπίσης φί-
λος καὶ προστάτης τῶν ἐπιστημῶν, ὁμοιάζων τὸν
Θεόφιλον καὶ κατὰ τοῦτο, ὅτι παράφορον εἶχεν ἐ-
ρωτα πρὸς τὰς οἰκοδομὰς καὶ τὰς μηχανικὰς τέχνας·
ἀλλὰ πλείστα περιστατικὰ συνετέλεσαν εἰς τὸ νὰ
ἀνατρέψωσι τὸ ἐπὶ τοῦ προκατόχου του ἀρξάμενον
ἔργον τῆς πρὸς τοὺς Βυζαντινοὺς εἰρηνεύσεως. Ὁ
νέος ἡγεμὼν ἐπεθύμησε, φυσικῶς τῷ λόγῳ, νὰ λαμ-
πρύνῃ τὴν ἀρχὴν τῆς βασιλείας του διὰ πολεμικῶν

κατορθωμάτων ὁ Θεόφιλος ἀφ' ἐτέρου ἤλπισεν, ὅτι δὲν θέλει εὖρει παρ' αὐτῷ τὰ μεγάλα τοῦ προκατόχου του στρατιωτικὰ προτερήματα. Παρεκτός τούτου, καθὼς ἐν Βυζαντίῳ ἐπεκράτει ἡ θρησκευτικὴ μεταξὺ εἰκονομάχων καὶ εἰκονολατρῶν ἔρις, οὕτω καὶ παρὰ τοῖς Ἄραβιν εἶχε παραχθῆ πρὸ μικροῦ ματαία τις καὶ σοφιστικὴ φιλονεικία, ἃν τὸ Κοράνιον ἦαι ποιητὸν ἢ οὐ. Καὶ καθὼς εἰς τὸ Βυζάντιον ὁ Θεόφιλος προσπατῶν τῶν εἰκονομάχων, κατεδίωξε τοὺς εἰκονολάτας, οὕτω παρὰ τοῖς Ἄραβιν, ὁ Μοτασσεμ, ἀσπαζόμενος τὴν δόξαν, ὅτι τὸ Κοράνιον εἶναι ποιητὸν, ἠγωνίζετο νὰ ἐπιβάλῃ αὐτὴν, διὰ πάσης βίας, εἰς τοὺς ἄλλοτριωφρονοῦντας. Ἐκαστος δὲ τῶν δύο ἡγεμόνων ὑπεκίνησε κατὰ τοῦ ἄλλου τοὺς ἐν ἐκατέρῳ τῷ κράτει ἐτεροδοξοῦντας καὶ πάσχοντας. Ὅθεν αἱ ἐχθροπραξίαι ἐπανελήφθησαν κατ' αὐτὸ τὸ ἔτος τῆς τοῦ Μαμουὺν ἀποδιδώσεως.

Περὶ τὰ τέλη τοῦ 833, ἐννεήκοντα χιλιάδες Σαρακηνῶν ἐπέβαλον εἰς τὴν μικρὰν Ἀσίαν, ἀγόμενοι ὑπὸ Ἰβραήμ, τοῦ θείου τοῦ Καλίφου. Ὁ Θεόφιλος ἀντεπεξῆλθεν αὐτοπροσώπως κατὰ τῆς ἐπιδρομῆς ταύτης, ὑπὸ τῶν δύο ἐπιφανεστέρων αὐτοῦ στρατηγῶν παραπεμπόμενος, τοῦ Μανουὴλ καὶ τοῦ Θεοφύλου. Ὁ ἐξ Ἀρμενίων καταγόμενος Μανουὴλ ἦτο, ὡς προεῖπομεν (σελ. 18, ὅπου, κατὰ τυπογραφικὴν παραδρομὴν, τὸ ὄνομα τοῦ μετετράπη εἰς Μιχαὴλ) θεῖος ἀπὸ πατρὸς τῆς δεσποίνης Θεοδώρας, ἥτοι τῆς τοῦ Θεοφίλου συζύγου· ἀλλὰ πολὺ πρὸ τῆς ἀνυψώσεως αὐτῆς εἶχεν εἰσέλθει εἰς τὴν ὑπηρεσίαν καὶ παραχθῆ εἰς τὰ ὕψατα τῶν ἀξιομάτων. Διότι ἔτι ἐπὶ Μιχαὴλ Ῥαγγαβῆ, 812—813, ἦτο πρῶτος τῶν ἱπποκόμων ἢ πρωτοστράτωρ· καὶ ὅτε ἐστασίασεν ὁ Λέων ὁ Ἀρμένιος κατὰ τοῦ Μιχαὴλ, ὁ δὲ ἄθλιος αὐτὸς βασιλεὺς, καταπτοηθεὶς, ἀπέθετο τὴν ἀρχὴν, μόνη δὲ ἡ γενναία αὐτοῦ σύζυγος Προκοπία ἠθέλησε ν' ἀντισταθῆ, μετ' ὀλίγων πιστῶν, εἰς τὸν σφετεριστὴν ἐκεῖνον, ὁ Μανουὴλ, φυλάττων τοὺς ὄρκους αὐτοῦ, ἐδείχθη πρόθυμος ν' ἀγωνισθῆ ὑπὲρ τοῦ νομίμου κυρίαρχου. Ὁ Μιχαὴλ ἐπέμεινε ἀποφεύγων τὸν ἐμφύλιον ἀγῶνα, καὶ ἀνηγορεύθη ἤδη ὁ Λέων ὁ Ἀρμένιος. Ἀλλ' οὐδ' αὐτὸς, λησιμονήσας τὴν ἀνδρείαν καὶ τὴν χρηστότητα τοῦ Μανουὴλ, ἐμνησικίχησε κατ' αὐτοῦ, οὐδ' ὁ ἔσχατος τοῦ πεσόντος βασιλέως ὑπέρμαχος ἐζητέλιεν ἑαυτὸν ἀγενεῶς ἐνώπιον τοῦ νεωστὶ ἀνατείλαντος ἡλίου. Ὁ Λέων, ἅμα μετὰ τὴν ἀναγόρευσίν του, ἀναδείξας τὸν Μανουὴλ πατρίκιον καὶ στρατηγὸν τῶν Ἀνατολικῶν, περιορίσθη νὰ τὸν εἴπῃ· « οὐκ ἔδει σε πρὸς τὸν κατ' ἐμοῦ ὀπλιζέσθαι πόλεμον, » σύμβουλον τοῦ βασιλέως καὶ τῆς Προκοπίας γενόμενον. « Ὁ δὲ, μετὰ εὐγενοῦς παρρησίας, ἀπήντησεν· « ἀλλ' οὐδὲ σε ἔδει κατὰ τοῦ εὐεργέτου, ἔτι » δὲ καὶ συντέλου σου, χεῖρα ἀντάραι. » Δὲν ἔπαυσε δὲ ἔκτοτε ὁ Μανουὴλ διαπρέπων ἐπὶ τοῖς κατορθώμασιν αὐτοῦ, δι' ἃ μέγα ὄνομα καὶ κλέος ἀπέκτησε καὶ παρ' αὐτοῖς τοῖς Ἄραβιν, ὁ δὲ Θεόφιλος οὐδένα εἶχε στρατηγὸν ἐνάμιλλον αὐτοῦ ἢ τὸν προμνημονευθέντα Θεοφύλου.

Τοῦ δὲ Θεοφύλου τούτου ἡ ἱστορία εἶναι παραδο-

ξοτάτη. Καθὼς ὑπάρχουσιν ἐν Ἑλλάδι πολλοὶ ποταμοὶ τῶν ὁποίων βλέπομεν μὲν τὸ ρεῦμα αὐξάνον καὶ μέγα ἀποβαῖνον, ματαίως δὲ ἀναζητοῦμεν τὰς πηγὰς, διότι αἴρνης ἀπὸ τῆς γῆς ἀνατέλλουσιν, ἀδύλον δὲ πόθεν καὶ ποῦ ὑπὸ γῆν κατηνέχθησαν· οὕτω καὶ τοῦ Θεοφύλου ὁ μὲν βίος ὑπῆρξε πολυθρόλλητος ἐπὶ τῆς τοῦ Θεοφίλου βασιλείας, ἀλλ' ἡ καταγωγή ὑπὸ μυστηριώδους τινὸς καὶ θαυμασίου περικαλύπτεται σκότους. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἦτο, κατὰ μὲν τὸν Κεδρηνόν, « τῶν ἐκ βασιλικῆς σειράς Περσῶν », κατὰ δὲ τὴν ἐκ προστάγματος Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογενήτου συγγραφείσαν ἀνώνυμον χρονογραφίαν, καὶ αὐτὸς βασιλεὺς. Τὸ πρᾶγμα δὲν φαίνεται ἀδύνατον, διότι, ναὶ μὲν τὸ τῶν Σασσανιδῶν γένος καθρέθη ὑπὸ τῶν κατακτησάντων τὴν Περσίαν Ἀράβων, περὶ τὰ διακόσια ἔτη πρὸ τοῦ Θεοφίλου, ἀλλὰ πολλοὶ μικροὶ ἡγεμονίσκοι διετηρήθησαν, καὶ ἐπὶ τῆς τῶν Ἀράβων κυριαρχίας, εἰς διάφορα τῆς Περσίας μέρη, μάλιστα δὲ εἰς τὰς περὶ τὴν Κασπίαν χωρὰς, ἄλλοτε μὲν ἀναγνωρίζοντες τὴν Μωαμεθανικὴν δεσποτείαν, ἄλλοτε δὲ κατεξανσταμένοι κατ' αὐτῆς, τῆ συνεργεῖα ὄλων τῶν ἀντιπάλων αὐτῆς, καὶ ἰδίως τῶν Βυζαντινῶν. Λέγεται λοιπὸν, ὅτι ὁ πατὴρ ἐκεῖνος ἦλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν, εἴτε ὡς πρέσβυς μικροῦ τινὸς ἡγεμονίσκου, εἴτε ὡς φυγὰς, περὶ τὰ τέλη τῆς προηγουμένης ὀγδόης ἑκατοταστηρίδος, ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Κωνσταντίνου καὶ τῆς Εἰρήνης. Αἱ περιστάσεις, ὡς φαίνεται, δὲν ἦταν τότε δεξιαὶ εἰς τὸ νὰ ὑποκηνηθῆ ἡ Βυζαντινὴ αὐλὴ στάσιν ἐν Περσίδι κατὰ τῶν Ἀράβων, ὡς τε ὁ φυγὰς βασιλεὺς ἢ πρέσβυς, παντάπασιν παραμεληθεὶς ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἀπέθανεν αὐτόθι ἀκατονόμαστος, κατλιπὼν υἱόν, εἴτε ἐκ νομίμου γάμου μετὰ καπηλίδος τινὸς γυναικὸς, ἐν τῇ βασιλευσῆ ταύτῃ συναφθέντος, εἴτε καὶ ἔκ λαθραίας συναφείας. » Σημειωτέον ὅμως, ὅτι κατ' ἄλλην, τρίτην, γραφὴν, ἣν ἀναφέρουσιν ὅ,τε Λέων ὁ Γραμματικὸς καὶ ὁ Συμεὼν ὁ Μάγιστρος καὶ Λογοθέτης, ὁ Θεοφύλος δὲν ἐγεννήθη εἰς Βυζάντιον, ἀλλὰ προσέφυγεν εἰς αὐτὸ μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ 14 χιλιάδων Περσῶν, ἐπὶ Θεοφίλου ἤδη βασιλεύοντος· ἀλλ' οἱ τελευταῖοι οὗτοι χρονογράφοι ἐσύγχυσαν τὸν Θεοφύλου μετὰ τοῦ ἐπὶ Θεοφίλου τῶντι προσφυγόντος εἰς τοὺς Βυζαντινοὺς Βαβέκ, περὶ οὗ μετ' ὀλίγον. Ἡ δὲ προηγουμένως ἐκτεθεῖσα διήγησις εἶναι πιθαινότερα.

Κατὰ τὴν διήγησιν ταύτην, ὁ νέος Σασσανίδης διῆγεν ἐν τῷ Βυζαντίῳ, μετὰ τὸν τοῦ πατρὸς θάνατον, βίον ἀπορον, καὶ ἀφανῆ, ὅτε οἱ ὑπὸ τῶν Ἀράβων καταθλιβόμενοι Πέρσαι, οἱ αἰετοτε σώζοντες τὴν ἐλπίδα τῆς ἀπὸ τῆς δουλείας ἐλευθερώσεως καὶ προσηλωμένοι ὄντες εἰς τοὺς ἀπογόνους τοῦ βασιλείου αὐτῶν οἴκου, ἐπειδὴ « ἐξέλιπον ἐκ τῶν σκευῶν πολέμων καὶ τῆδε κάκεισε μετασκηνώσεων » ὑπὸ τῶν Ἀγαρηνῶν ἐλευρόμενοι οἱ τῆς βασιλικῆς φυλῆς, ἐνεθυμήθησαν τὸν ἄλλοτε εἰς τὸ Βυζάντιον πρεσβεύσαντα ἢ καταφυγόντα ἄνδρα καὶ ἐπέμψαν εἰς ἀναζήτησιν αὐτοῦ. Καὶ τούτον μὲν δὲν εἶ-

πον ἤδη μεταξύ τῶν ζώντων, ἀλλ' ἔμαθον, ὅτι εἰς τὴν νῆσον ὄξειαν, πλησίον τῆς Χαλκηδόνος, ἔζη γυνὴ χήρα, λέγουσα ἑαυτὴν μητέρα, ἀπογόνου τινὸς τῶν τῆς Περσίας βασιλέων. Ὦθεν, ἐξετάσαντες τὸν νεόν καὶ τὴν μητέρα, ἐπέβησαν, καὶ ἀπὸ ἄλλων τεκμηρίων καὶ μάλιστα ἀπὸ τῶν γνωρισμάτων τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος, ὅτι ὁ ζητούμενος φέρει τῶν ὄντι εἰς τὰς φλέβας αὐτοῦ τὸ τοῦ Ἀρταξέρξου αἷμα. Ἦτο δὲ τότε δωδεκαετῆς τὴν ἡλικίαν· καὶ, ἀναγγελέντος τοῦ πράγματος εἰς τὸν βασιλεύοντα κατ' ἐκείνο τοῦ χρόνου Λέοντα τὸν Ἀρμένιον, οὗτος δὲν τὸν παρέδωκεν εἰς τοὺς Πέρσας, ἀλλὰ, καλέσας αὐτὸν Θεόφοβον, ἀνέλαβε νὰ ἀναθρέψῃ τὸν νεόν ἐπαξίως τῆς καταγωγῆς, ἵνα τὸν μεταχειρισθῆ βραδύτερον ὡς ὄργανον ἐπιτήδειον τῶν κατὰ Ἀράβων βουλεύματων του. Ὁ νεός Θεόφοβος εἶχε πλείστην μὲν σώματος χάριν, πλείστην δὲ εὐφυῖαν πνεύματος, καὶ, θαυμασίως προκόψας, ἠγαπήθη, διὰ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν τῶν αἰσθημάτων αὐτοῦ εὐγένειαν, ὑπὸ τοῦ βασιλέως καὶ ὅλης τῆς αὐλῆς. Ὁ συνανατραφεὶς μετ' αὐτοῦ Θεόφιλος τὸν θεώρει ὡς ἀδελφόν, καὶ, βασιλεύσας, κατέστησεν αὐτὸν πατρίκιον καὶ τῶ ἔδωκε σύζυγον τὴν ἀδελφὴν του Ἑλένην. Μικρὸν δὲ πρὸ τῆς ἐπαναλήψεως τῶν πρὸς τοὺς Ἀράβας ἐχθροπραξιῶν, συνέβη γεγονός τι, τὸ ὁποῖον συνετέλεσε βεβαίως μετὰ τῶν ἄλλων εἰς τὴν διάλυσιν τῶν περὶ εἰρήνης διαπραγματεύσεων. Διότι Πέρσης τις, ὀνόματι Βαβέκ, ὅστις εἶχεν ἐπαναστατήσῃ κατὰ τοῦ Μαμίου καὶ ἐπὶ πενταετίαν ἠδυνήθη νὰ ἀντισταθῆ εἰς τοὺς κατ' αὐτοῦ ἐκπεμφθέντας στρατοὺς, ἥττηεῖς τοὺς τελευταίον, προσέφυγεν εἰς τὴν Σινώπην μετὰ τοῦ λειψάνου τῶν ὀπαδῶν αὐτοῦ, εἰς ἑπτακισχιλίου ἀνδρας συμποσομένους, καὶ ἔγραψεν ἐκεῖθεν εἰς τὸν Θεόφιλον, ὅτι παραδίδει ἑαυτὸν καὶ τοὺς γενναίως κατὰ τοῦ κοινού αὐτῶν ἐχθροῦ ἀγωνισθέντας στρατιώτας του εἰς τὸν Βυζαντινὸν βασιλέα. Ὁ Θεόφιλος ἐδέχθη εὐχαρίστως τοὺς πρόσφυγας αὐτοὺς, συνέκροτῃσεν ἀπὸ αὐτῶν ἴδιον τάγμα, τὸ ὁποῖον ἤσπε βραδύτερον, διὰ τῆς ἀφίξεως καὶ ἄλλων πολλῶν Περσῶν, καὶ συνεποσώθη μετ' ὀλίγον μὲν εἰς 14,000 ἀνδρῶν, ἔπειτα δὲ καὶ εἰς 30,000· μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Βαβέκ, ἀνέλαβε τὴν ἀρχηγίαν αὐτοῦ ὁ Θεόφοβος, τὸν ὁποῖον οἱ ἐπίκουροι ἐκεῖνοι ἐλάτρευσαν ὡς διάδοχον τῶν ἀρχαίων αὐτῶν μοναρχῶν· ὅθεν, παροτρυνόμενοι ὑπὸ τῆς πεποιθήσεως, ὅτι μάχονται ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν ἰδίου βασιλόπαιδος καὶ ὅτι, μετὰ τῶν Βυζαντινῶν συντασσόμενοι, ὑπὲρ τῆς ἰδίας ἀγωνίζονται ἀνεξαρτησίας, ἀπέβησαν φοβεροὶ εἰς τοὺς Ἀράβας καὶ πολυβρύλλητοι διὰ τὰς ἐπιδρομὰς καὶ τὰ κατορθώματα κατὰ τῶν σφετεριστῶν καὶ τῶν τυράννων τῆς πατρίδος των. Ἀπ' ἐτέρου καὶ ὁ Θεόφιλος περιποίηθη παντὶ σθένει τοὺς πολυτίμους ἐκείνους συμμάχους. Ἐπέτρεψεν αὐτοῖς τὴν πρὸς τοὺς Ῥωμαίους ἐπιγαμίαν, ἀνήγαγε πολλοὺς ἐξ αὐτῶν εἰς τὰ ἔσπασα τῶν βασιλικῶν ἀξιωμάτων καὶ ἔνευμεν ἐν γένει εἰς αὐτοὺς ἅπαντα τὰ προνόμια τῶν ὑπηκόων τοῦ κράτους. Ἐκ δὲ τούτου οὐ μικρὰ παρήχθη ἐπιλοτυπία τῶν Βυζαντινῶν πρὸς τοὺς ἐξέτους ἐκείνους, ζήλοτυπία

ἀπ' ἧς πολλὰ ἔπαθεν ὁ ἀγαθὸς Θεόφοβος, γενόμενος ἐπὶ τέλους ἀδικον αὐτῆς θύμα. Ἰπὸ τοιούτων περιστοιχισμένους ἀνδρῶν, ἀντιπαρῆσθη ὁ Θεόφιλος κατὰ τῶν ἐμβαλόντων εἰς τὴν μικρὰν Ἀσίαν Σαρακηνῶν. Ἐγγὺς δὲ γενόμενος τῶν ἐχθρῶν, συνέκροτῃσεν συμβούλιον περὶ τοῦ ἐπιτηδείου τῆς ἐπιθέσεως τρόπου. Ἐνταῦθα ὁ μὲν Μαμουήλ, ὅστις ἀείποτε ἐφρόνει, ὅτι δὲν συμφέρει νὰ ἐκτίθεται ὁ βασιλεὺς εἰς τοὺς ἀγῶνας τούτους, ἐγνωμοδότησε νὰ ἐπιτραπῆ ἡ μάχη εἰς ἓνα τῶν στρατηγῶν· ὁ δὲ Θεόφιλος ἐξεναντίας ἐνόμισεν, ὅτι ὁ αὐτοκράτωρ πρέπει διὰ τῆς παρουσίας του νὰ ἐμψυχώσῃ τὸν στρατὸν καὶ προστούτοις, ὅτι φρόνιμον εἶναι νὰ ἐπιτεθῶσι κατὰ τοῦ ἐχθροῦ διὰ νυκτός, ἵνα ἐλαττώσῃ τὴν ἐκ τοῦ πλήθους ὑπεροχὴν τῶν Ἀράβων. Προέβηκε δὲ, ὅτι εἶναι πρόθυμος αὐτὸς νὰ ὀρμήσῃ πρῶτος, μετὰ τοῦ τῶν Περσῶν πεζικοῦ, πεπεισμένος, ὅτι τοῦτο θέλει ἀρκέσει εἰς τὸ νὰ τρέψῃ τὰ Ἀραβικὰ στίφη, τῶν ὁποίων τότε, περικυκλωθέντων ὑπὸ τοῦ ἱππικοῦ, θέλει συμπληρωθῆ ἡ καταστροφή. Ἀλλὰ πολλοὶ ἀντεῖπον εἰς τὸ σχέδιον τοῦτο, ὑποδεικνύοντες, ὅτι ὁ Θεόφοβος προτείνει τὴν τοιαύτην νυκτομαχίαν, πρὸς ἣν οἱ Πέρσαι αὐτοῦ ἦσαν μάλιστα εἰθισμένοι, ἵνα σφετερισθῆ τὴν ὅλην τοῦ κατορθώματος τιμὴν. Ὁ δὲ Θεόφιλος παρεδέχθη ἐκατέρας τῶν γνωμῶν τὸ εὐγενέστερον μέρος. Ἀπεφάσισε δηλαδὴ, ὅτι θέλει στρατηγήσει αὐτὸς καὶ ὅτι θέλει ἐπιτεθῆ ἐν ἡμέρᾳ, διότι ὁ διὰ νυκτός ἀγὼν, ἐν ἀφανεί καὶ ἄνευ θεατῶν καὶ μαρτύρων γενόμενος, ἀποναρκώνει τὸ κύριον τῆς ἀνδρείας κέντρον, τὴν φιλοτιμίαν. Ὁ Ἰσραὴμ ἐντούτοις εἶτε δειλίας ἕνεκα, εἶτε ἄλλης τινὸς ἀγνώστου αἰτίας, εἶχεν ἀπέλθει μετὰ ἀνδρῶν μυρίων, ἀναθεὶς τὴν ἡγεμονίαν τοῦ λοιποῦ στρατοῦ εἰς τὸν Ἀβουχάζαρ. Καὶ γενομένης τότε σφύραξος φοβεράς, καὶ δεινῆς ἐκτέρωθεν πάλης, οἱ Βυζαντινοὶ ἐπὶ τέλους ἠναγκάσθησαν νὰ ὑποχωρήσωσι· μόνος δὲ παρέμεινεν ἐν τῷ πεδίῳ τῆς μάχης ὁ Θεόφιλος μετὰ τὰς βασιλικὰς φάλαγγας καὶ διςχιλίων Περσῶν, ὑπὸ τὸν Θεόφοβον τεταγμένων. Οἱ γενναῖοι οὗτοι ἄνδρες κατέλαβον παρακείμενόν τι βουνὸν καὶ περιστοιχισθέντες ἐνταῦθα ἀπανταχόθεν, διετέλεσαν μέχρι τῆς ἑσπέρας ἐκθύμως προσβαλλόμενοι ἅμα καὶ ἀγωνιζόμενοι· διότι οἱ μὲν ἐχθροὶ, γινώσκοντες παρόντα τὸν βασιλέα, ἐπόθουν νὰ λάβωσιν αὐτὸν αἰχμάλωτον, ἡ δὲ βασιλικὴ φρουρὰ καὶ ἡ Περσικὴ μοῖρα διεκαρτέρησαν, ἵνα μὴ πάθωσι τὸ ὄνειδος τοῦτο. Νυκτός δὲ ἐπιγενομένης, ὁ Θεόφοβος κατεσοφίσαστο τοὺς Σαρακηνούς, παραγγείλας εἰς τοὺς στρατιώτας νὰ ποιήσωσι, διὰ σαλπύγων καὶ ἄλλων ὀργάνων, θόρυβον μέγαν καὶ ἀλαλαγμὸν, ὡς ἐπερχομένης τάχα βοήθειας εἰς αὐτούς. Οἱ Σαρακηνοὶ ὑπωπευθίσθησαν τῶντι τοιοῦτό τι, καὶ, φοβηθέντες μήπως κυκλωθῶσιν ἐνταῦθα καὶ παγιδευθῶσιν οὕτω μεταξύ δύο ἐχθρῶν σωμάτων, ὑπεχώρησαν ἐπὶ μικρὸν· καὶ τότε οἱ περὶ τὸν βασιλέα, ἰδόντες τὴν ὁδὸν ἀνοιχθεῖσαν, ἀπῆλθον ἐπίσης πρὸς τὸ διασφευγὸς στρατόπεδον. Ἐκεῖ ὁ Θεόφιλος ἐπέπληξε μὲν τοὺς φυγάδας, πολλὰς δὲ ἀπένευμε χάριτας καὶ τιμὰς εἰς τοὺς περὶ Θεόφοβον, οἵτινες, φιλοτιμηθέντες

τες ἐκ τούτου, παρεκάλεσαν, νὰ ἐπιτραπῆ εἰς αὐτοὺς καὶ μόνους ἢ τοῦ πολέμου ἐξακαλούθησις, διαθεβαίνοντες, ὅτι θέλουσι τρέψει τοὺς Σαρακηνούς. Ἄλλ' ὁ βασιλεὺς, δὲν ἔλαβε τότε χρεῖαν νὰ ἐκθέσῃ τοὺς γενναίους ἐκείνους ἀνδρας, διότι ὁ ἐχθρὸς, πλείστην παθὼν ἐν τῇ προηγουμένῃ μάχῃ βλάβην, ἐθεώρησε φρόνιμον νὰ ἐκχωρήσῃ τῆς μικρᾶς Ἀσίας, δεύτερον μὴ ἀποπειρώμενος ἀγῶνα.

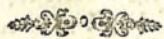
Ὁ πόλεμος ἐπανελήφθη κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος, ὅτε πολλὰ αὖθις Σαρακηνῶν μυριάδες ἐνέβαλον εἰς τὴν Καππαδοκίαν. Ὁ Θεόφιλος, ἀντεπεξελθὼν, συνεκρούσθη πρὸς τοὺς πολεμίους εἰς τὸ τμήμα τῆς ἐπαρχίας ταύτης, τὸ καλούμενον Χαρσιανὸν καὶ ἐπέτυχεν ἤδη νίκην ὁλοσχερεστάτην, διότι οὐ μόνον φοβεράν ἐπέγηγε κατὰ τῶν Ἀράβων στρατὸν, ἀλλὰ καὶ εἰκοσιπέντε χιλιάδας αἰχμαλώτων αὐτῶν ἔλαβεν. Ἐπανελθὼν δὲ εἰς τὴν βασιλεύουσαν ἀπὸ τοῦ λαμπροῦ τούτου κατορθώματος, ἐτέλεσεν ἐν θριάμβῳ ἀγῶνα ἵππικόν, εἰς ἃν δὲν ἀπέκλισε νὰ συναγωνισθῆ καὶ αὐτὸς, κατὰ τὸ ἔθος. Εἰς τὸ ἀγῶνα τοῦ Βυζαντίου ἵπποδρόμιον παρετάχθησαν τὰ τάγματα τὰ πρὸ μικροῦ ἐν τῇ μικρᾷ Ἀσίᾳ νικηφορήσαντα, καὶ οἱ πολυάριθμοι αἰχμαλωτοὶ ὅσους ἀπὸ τῆς ἐκστρατείας ταύτης ἤγαγον ἄπειρον δὲ συνέρρευσεν πλῆθος λαοῦ, ὅστις ἦτο ἀνυπόμουνος νὰ ἴδῃ αὖθις τὴν αὐτοκράτορα ἐκεῖνον, τοῦ ὁποῦ ἠγάπα τὴν δικαιοσύνην καὶ θαυμάζε τὴν ἀνδρείαν. Ὁ Θεόφιλος παρέστη ἐποχοῦμενος μὲν ἐπὶ ἄρματος συρομένου καὶ ἵππων λευκῶν, περιβεβλημένος δὲ μανδύαν τῆς τῶν Βενετῶν μερίδος, ἥτοι πράσινον καὶ ἐν τῷ ἄμα τὰ ἐνθουσιῶντα πλήθη ἐπεδόθησαν, μετὰ χαριστάτης ἀφελείας. «Καλῶς ἦλθεσ, ἀούγκριτε φακτοράρη!» Γενομένης τότε τῆς ἀρματοδρομίας, ἐνίκησεν ὁ αὐτοκράτωρ καὶ ἐστεφανώθη, ἀδιαλείπτως ἀνευφημούμενος καὶ χαιρετιζόμενος· καὶ τῇ ἀληθείᾳ ὁ στέφανος προσῆκε τῷ ἀνδρὶ, οὐχὶ διότι κατεπρότερησε τῶν ἐνταῦθα συναγωνιστῶν ἀλλὰ διότι οὐδένα εἶχε τὸν ἐνάμιλλον ἐπ' ἀνδρείᾳ καὶ τόλμῃ εἰς τοὺς ἄλλους ἐκείνους καὶ δεινότερους ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος ἀγῶνος. Ἐπεκόσμησε δὲ τὴν πανήγυριν ταύτην καὶ ἕτερα ἀξιωματικῶν ἀμειβόμενα. Μεταξὺ τῶν αἰχμαλώτων Σαρακηνῶν ὑπῆρχέ τις ἵππευς, σώματος μὲν ῥώμην ἔχων θαυμαστὴν, παράδοξον δὲ κεκτημένος περὶ ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας δεξιότητα καὶ χρώμενος ἐπὶ τοῦ ἵππου δυσὶ δόρασιν, ἐπίσης εὐφυῶς καὶ ἐντέχνως. Ὁ δομῆστικὸς τῶν σχολῶν, ἥτοι ὁ ἀρχηγὸς τῆς βασιλικῆς φρουρᾶς, ὅστις ἐγνώρισε τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον, ἀνήγγειλε τὸ πρᾶγμα εἰς τὸν αὐτοκράτορα, ἐπιθυμήσαντα νὰ δοκιμάσῃ τὴν τέχνην τοῦ ἄνδρος, παραστάς ὁ Σαρακηνὸς ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἵπποδρόμου καὶ ἐπιδείξας τὴν δεξιότητα, ἐθαυμάσθη καὶ ἐχειροκρατήθη παρὰ πάντων. Εἰς μόνος τῶν παρισταμένων ἐξεμυκτήρισε τὸν ξένον τοῦτον ἀθλητὴν, ὡς μηδὲν ἀνδρείον, μηδὲ καταπληκτικὸν κατορθοῦντα. Ἦτο δὲ ὁ τὰ τοιαῦτα λέγων εὐνοῦχος, ὅστις ὅμως, πρὸ καιροῦ καταλιπὼν τὸ ἐπονείδιστον καὶ θηλυπρεπὲς ἔργον εἰς ὃ εἶχε καταδικασθῆ, τὸν στρατιωτικὸν ἠσπᾶσθη βίον καὶ εἶχε διαπρέψει καὶ τιμηθῆ ἐπὶ τῇ ἀνδρείᾳ. Καὶ ἐπειδὴ ἔκαμνε τὰς πα-

ρατηρήσεις τοῦ γεγωνυῖα τῇ φωνῇ, πλησίον τοῦ βασιλέως παριστάμενος, ὁ Θεόφιλος, στραφείς πρὸς αὐτὸν, «ἀλλὰ σὺ,» τὸν ἠρώτησε μετὰ δυσπιστίας τινὸς εὐλόγου, «δύναται τι τοιοῦτον ἐργάσασθαι;» Ὁ δὲ, «δύο μὲν βασιλεῦς,» ἀπήντησε, «μὴ μαθῶν οὐδὲ μεταχειρίσασθαι δόρατα δύναμαι οὐδὲ γὰρ ἐν πολέμῳ τοιαύτης φλυαρίας χρεῖα· ἐνὶ δὲ χρησάμενος τὴν εἰς θεὸν πεποιθήσιν ἔχω βεβαίαν ὡς κρῖναι μνίσω τε τοῦτον καὶ τοῦ ἵππου καταβαλῶ.» Ὁ Θεόφιλος, εὐχαρίστως ἐπιλαβόμενος τῆς εὐκαιρίας τοῦ νὰ μὴ ἀφήσῃ ἀνίκητον τὸν ξένον ἐκεῖνον πολεμιστὴν, προσεκάλεσεν ἀμέσως τὸν Ἕλληνα νὰ καταστήσῃ ἔργον τοὺς λόγους. Καὶ τῶντι οὗτος ἐπιβὰς εὐθὺς τὸν ἵππον, καὶ δόρυ λαβὼν, καὶ συμπλακείς πρὸς τὸν Σαρακηνόν, ἐντὸς μικροῦ κατεκρήμνισεν αὐτὸν τοῦ ἵππου, ἐπαινεθείς ὑπὸ τοῦ βασιλέως καὶ λαβὼν δῶρα εἰς ἀνταμοιβὴν στολᾶς καὶ περιβολᾶς πολυτίμου. Ἦτο δὲ ὁ εὐνοῦχος οὗτος Θεόδωρος ὁ Κρατερὸς, ὁ μετ' ὀλίγον γενόμενος ἀρχηγὸς τῆς τῶν ἁγίων τεσσαράκοντα δύο μαρτύρων φάλαγγος, ὡς θέλομεν λάβει ἀφορμὴν κατωτέρω νὰ ἱστορήσωμεν.

Ἄλλ' ἐπανερχόμεθα εἰς τὴν ἐξιστόρησιν τῶν ἀδιαλείπτων πρὸς τοὺς Σαρακηνούς πολέμων· ἐν ἔαρι τοῦ 835 ἔτους, οἱ πολεμιοὶ οὗτοι ἐπεχείρησαν νὰ ἐκπλύνωσι τὸν ῥύπον, ὃν κατὰ τὸ προηγουμένον ἔτος εἶχον πάθει, καὶ ἐνέβαλον πολυάριθμοι εἰς τὴν Καππαδοκίαν. Ἀφ' ἑτέρου καὶ ὁ αὐτοκράτωρ, θαρρῶν εἰς τὸ πρόσφατον κητόρθωμά, ἀντεπεξῆλθεν αὐτοπροσώπως πάλιν κατ' αὐτῶν, ὑπὸ τῶν πιπτῶν αὐτοῦ Μανουὴλ καὶ Θεοφύλου δορυφορούμενος· ἀλλ' ἡ τύχη ἐφάνη ἤδη δυσμενὴς πρὸς τὸν γενναῖον Θεόφιλον. Συμπλακέντων τῶν δύο στρατῶν, οἱ Βυζαντινοὶ, μετὰ καρτερικὸν ἀγῶνα, ἀσυγκρίτῳ τῷ λόγῳ εὐαριμότεροι ὄντες τῶν Σαρακηνῶν, ἤρχισαν νὰ κλίνωσι μόνος ὁ βασιλεὺς, μετὰ τῶν Περσικῶν ταγμάτων, ἐξηκολούθει ἀτρομήτως ἀμυνόμενος καὶ περὶ ἀπανταχόθεν ἤδη περικυκλωμένος. Ὁ ἀγαθὸς Μανουὴλ, ὅστις, θεωρῶν ὅτι ἡ παράτασις τῆς μάχης ἦτο ἀδύνατος, εἶχε διατάξει τὴν ἐγκαιρὸν τοῦ στρατοῦ υποχώρησιν καὶ τὴν κατάληψιν ὀχυρᾶς τινος ὑπ' αὐτοῦ θέσεως, βλέπει μετ' ὀλίγον μακρόθεν τὸν βασιλέα ἐμμένοντα καὶ κινδυνεύοντα περὶ τῶν ὄλων. Ὁ Μανουὴλ ἀναγκαιτίζει ἀμέσως τὴν υποχώρησιν· καὶ ἀφοῦ ἐπὶ μικρὸν ἐθαύμασε τὴν τόλμην ἐκεῖνην, ἥτις ἀείποτε ὑπὲρ τὴν ζωὴν καὶ τὸν θρόνον ἔθετο τὴν ἰδίαν φιλοτιμίαν καὶ δόξαν, ἠσθάνθη, ὅτι καιρὸς εἶναι νὰ δράμῃ πρὸς σωτηρίαν αὐτοῦ, τόσῳ μᾶλλον, ὅσῳ, ἐπειδὴ αἰείποτε, ἂν καὶ ἀδίκως, ὑπέβλεπε τοὺς πρόσφυγας Πέρσας, ἐπῆλθεν αὐτῷ κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἡ φοβερὰ ὑπόνοια, ὅτι ἐνδέχεται αὐτοὶ νὰ παραδώσωσι τὸν βασιλέα εἰς τοὺς πολεμίους, ἵνα συνδιαλλαγῶσι πρὸς αὐτούς. Ὅθεν, προσκαλέσας τοὺς γενναϊότερους τῶν ἵππεων καὶ ἀναβαρρῶνας αὐτούς, «ὦ ἄνδρες,» εἰπὼν, «τὰς μελίσσας, αἰδεῖσθε, αἰ τοῦ βασιλέως κατόπιον τῷ φιλτρῷ βαλλόμεναι πέτανται.» ὤρμησεν, ὡς περὶ τις λέων ὑπὲρ τῶν τέκνων ἀγωνιζόμενος, καὶ, διαρρήξας τοὺς περιχυθέντας ἤδη ἀπανταχόθεν ἐχθρούς, φθάνει μέχρι Θεοφίλου, ὅστις, ἐπαγοόμενος καὶ δεπ-

χόμενος πληγὰς βραχέας, ἤρχισεν ἤδη νὰ αἰθάνεται ἐκλιποῦσας τὰς δυνάμεις αὐτοῦ, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὸ θάρρος. « Ἄγε δὴ, » ἀνείραξε τότε ὁ Μικνουήλ, « ὦ βασιλεῦ, ἔπου μοι προπορευομένῳ καὶ τὴν ὁδὸν σοὶ εὐρύνοντι. » Καὶ στρέψας τὸν ἵππον, ἤρχισε τὴν υποχώρησιν, ὅτε βλέπει μετ' ὀλίγον, ὅτι ὁ Θεόφιλος δὲν ἠκολούθησεν, ἀλλ' ἐπέμενεν ἐτι ἀμφοισθητῶν πρὸς τὸν ἐχθρὸν τὴν πρόδηλον νίκην· ὁ Μικνουήλ ἐπανέρχεται αὐθις καὶ ἰκετεύει τὸν Θεόφιλον νὰ φεισθῆ τῆς ζωῆς αὐτοῦ ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τοῦ ὅλου στρατοῦ, ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τοῦ κράτους· καὶ, νομίσας ὅτι, τὸν κατέπειτεν, ἀναλαμβάνει νὰ διεξέλῃ τὸ δευτέρου ἀνά μέσον τοῦ πυκνουμένου κατὰ πᾶσαν στιγμὴν ἐχθρικοῦ στίφους. Πικρῆται ὅμως, ὅτι ὁ Θεόφιλος, ἔξω φρενῶν γενόμενος ὑπὸ τῆς ιδέας τοῦ νὰ τρέψῃ εἰς τοὺς ἐχθροὺς τὰ νῶτα καὶ προτιμῶν τὸν θάνατον μάλλον ἢ αἰσχύνῃν τοιαύτην, ἐνέειστο ἐτι εἰς τὸ πεδῖον τῆς μάχης. Τότε ὁ Μικνουήλ, προελάσας τὸ τρίτον, καὶ ἀπειλήσας τὸν αὐτοκράτορα, ὅτι προτιμᾷ νὰ τὸν θανατώσῃ αὐτὸς παρὰ νὰ τὸν ἴδῃ πίπτοντα αἰχμάλωτον εἰς τοῦ ἐχθροῦ τὰς χεῖρας καὶ δέτας δι' ἰσχύων μετὰ τοῦ ἰδίου ἵππου τὸν ἵππον τοῦ Θεοφίλου, ἔσυρεν αὐτὸν αἰματόφυρτον κατόπιν του· καὶ ἐνῶ οἱ Πέρσαι ἀνεχαίριζον τὴν ὁρμὴν τῶν πολεμίων, ἤγαγεν ἐκεῖνος τὸν ἡγεμόνα ἀσφαλῶς ἐν τῷ μέσῳ τοῦ στρατοῦ του. Ὁ στρατὸς οὗτος εἶχε προκαταλάβει, ὡς εἶπομεν, διὰ τῆς προνοίας τοῦ Μικνουήλ, ὄχυράν τινα θέτην καὶ ἐδέχθη ἐνταῦθα μετὰ ζωηροτάτης ἀγαλλιέσεως τὸν βασιλέα αὐτοῦ, τὸν ὁ ζωηροτάτης ἀγαλλιέσεως τὸν βασιλέα αὐτοῦ, τὸν ὁ ποῦτον ἐνόμιζεν ἤδη θανόντα ἢ αἰχμάλωτον. Τοσοῦτον δὲ ἀνέλαβε θάρρος, ὥστε οἱ Σαρκακηνοὶ, μὴ τολμήσαντες νὰ ἐπιχειρήσωσι μάχην δευτέραν, ὑπεχώρησαν.— Ἄπαντα τὰ τοσοῦτον ἐντιμα διὰ τὸν Θεόφιλον περιστατικὰ ταῦτα ὁμολογοῦνται καὶ ὑπὸ τοῦ Κεδρηνοῦ, καὶ ὑπὸ τῆς πολλῆς μνημονευθείσης ἀνωνύμου χρονογραφίας, καὶ ὑπὸ τοῦ Μαρξίστου Συμεῶν, καὶ ὑπὸ Λέοντος τοῦ Γραμματικοῦ καὶ ὑπὸ ὄλων ἐν γένει τῶν Χρονογράφων. Ἄλλὰ τὸ οἰκτρὸν εἶναι, ὅτι τοσοῦτον ἦτο τὸ πάθος τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν κατὰ τοῦ Θεοφίλου, ὡς ἐκ τῆς θρησκευτικῆς διαφωνίας, ὥστε τιμῆς δὲν ἠσχύνθησαν, εἰς γελοῖαν ἐμπίπτοντες ἀντίρρῃσιν, νὰ ἀποδώσωσιν εἰς θειλίαν τὴν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ μεγίστου τῶν κινδύνων ἐγκαρτέρησιν τοῦ βασιλείου.

(Ἀκολουθεῖ).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

ΤΟ ΣΤΟΜΙΟΝ ΤΗΣ ΠΡΕΒΕΖΗΣ, ὑπὸ Γ. Χ. Ζαλακώττη. Ἀθήνησι, τύποις Φ. Καραμπίνη καὶ Κ. Βάφα. Τὸ ποιημάτιον τοῦτο περιλαμβάνει τὴν διήγησιν τῆς εἰσβολῆς τεσσάρων Ἑλληνικῶν λέμβων εἰς τὸν Ἀμβρακικὸν κόλπον ἐν ἔτει 1828. Καὶ ὅμως ἐπὶ τοῦ ἀφελεστάτου τούτου θέματος, ὁ ποιητὴς κατῴρωσσε νὰ πλέξῃ 128 τετραστιχοῦς στροφάς πλήρεις φαντασίας, εὐαισθησίας, τόνου καὶ χάριτος, ἐχούσας δὲ, ἐκτὸς τῶν προτερημάτων τούτων, ἀτινχ, καθ' ἡ-

μετέραν κρίσιν ἀναδεικνύουσιν αὐτὰς ἐν τῶν κλασικῶν προϊόντων τῆς νεωτέρας ἡμῶν φιλολογίας, καὶ ἕτερα δὴ ἀπαραίτητα εἰς δόκιμον ποίημα, παρ' ἡμῖν ὅμως δυστυχοῦς ἐνίοτε ἀμελούμενα, τὴν εὐρυθμίαν καὶ τὴν ἀκριβείαν τῆς στιχοουργίας, καὶ τῆς γλώσσης τὴν εὐγένειαν καὶ τὸ κάλλος. Οὕτως εὐρίσκωμεν ζωηρὰς ἀποκύημα φαντασίας τὴν ἐπίνοιαν τοῦ ἐν ἀρχῇ ἐνυπνίου, καὶ ποιητικωτάτας τῆς περιγραφῆς πάσαι, τὰς τῶν συμπλοκῶν, τὰς τῶν θέσεων, καὶ ἄλλας ὁμοίας. Ἴδού εἰς παράδειγμα προκείμεθα μίαν αὐτῶν.

Μικρύνονται πέραν βολῆς οἱ γενναῖοι.

Ἡ θάλασσα ἄγρια ἐδῶ δὲν βοᾷ,

Γελά τῶν κυμάτων ἐδῶ ἡ θεᾷ,

Μιστὸς εὐωδίας ὁ Ζέφυρος πνέει.

Ἴδου δεξιόθεν, τοῦ Κόλπου φραγῆ,

Ἐκτείνονται λόφοι καὶ μύρτα μυρία,

Εὐώνυμος ὅμως... ὦ χαῖρε ἄγρια

Τῶν πάπων μου γῆ!

Καὶ ἡ περιγραφή τῆς νυκτός:

Ἐν τούτοις ὁ ἥλιος δύσεται, βέλη

Τινάσσων πρὸς τ' ἄνω φωτὸς πορφυροῦ,

Καὶ ἀναστα σκοτούς ἡ νύξ Ζοφεροῦ

Τὸν μαῦρον μανδύαν αὐτῆς διαστέλλει.

Ἀλλάσσει τὴν ὄψιν ἡ γῆ, μελανὰ

Τὴν ἐναστρον στέγην τὰ νέφη γεμίζου,

Μαυρίζου τὰ δάση τῆς γῆς, καὶ μαυρίζου

Τὰ κύκλω βουνά.

Καὶ τοῦ πλοῦ ἡ περιγραφή:

Ἐνῶ πρὸς τὸν Κόλπον ἡ θάλασσα φεύγει

Σαλεύουσα μέχρι μυχοῦ, κ' ἐλαφρὸς

Εἰς τ' ἄγρια νῶτά της· παίξει ἀφρὸς

Ταυτόδρομα φεύγουσιν νηῶν δύο ζεύγη.

Ἐν εἶδει σταυροῦ τὰ λευκά των πτερὰ

Εἰς εὐριον πνεῦμα ζεφύρου ἀπλόνοον,

Πιστὸν καὶ μὲ ῥύγχος ὀξὺ αὐλακόνου

Ὀργύλα νερά.

Καὶ πάλιν

Τὴν ἀγκυραν ἄρκτη, ναῦται ἀνδρείοι!

Ἡ κύπτουσα πρόρα κτυπᾷ τὸ νερόν,

Ἡ ἄλυσις τρίζει· μὲ θεοῦν ἠχηρόν,

Ἡ ναῦς τὰ πτερὰ δεξιόθεν ταυνοῖ.

Ὅπισθ' αὖ φεύγουσιν καὶ πλοῖα καὶ γῆ,

Κ' ἐνῶ ἀρμενίζει πλευροῦσιν κλιμένῃ,

Κατὰθαμβὸν ἐτι τὸ πλήρωμα μένει.

Ἐν ἄκρα σιγῆ.

Σταυρώσατε, πάλιν βοᾷ, τὰ ἱστία

Τὸν δρύϊνον στρέφων εὐθὺς χαλινόν,

Καὶ στρέφεται ἄρα ἡ ναῦς ὡς πτηνόν,

Καὶ αὐρὰ τῆς πλήττει τὴν πρόμνην οὐρία.

Βαθεῖαν δ' ἀποδεικνύουσι καὶ ἀληθῆ τὴν εὐαισθησίαν, ἥ, τε ἐν στροφ. 77—79 ὀργῆ τοῦ πλοιοῦρχου, ὅστις ἐναπελείφθη τοῦ κινδυνώδους εἰσπλου, καὶ ἡ διὰ πλάσις (ἐν στροφ. 86 καὶ 107) τοῦ χαρρακτῆρος τοῦ νεανίου, ὅστις, ἐπιπληχθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ του ἐπὶ δεξιᾷ, ἀποκρίνεται διὰ μεγάλου ἀνδραγαθῆματος

καὶ εὐδὲν ποιητικώτερον τοῦ τρυφεροῦ ἐκείνου κοπε-
τοῦ τῆς χανουμίτσας, θρηνούσης τὸν νέον καὶ ἀνδρεϊόν
τῆς σύζυγον

Χανουμίσα Χάρις, ὠραία γυνή,

Ἐμπρὸς τοῦ νεκροῦ γονατίζουσα κλαίει.

Ἀκοίμηνος πόνος τὰ σπλάγχχνα τῆς καίει,

Τὸν νοῦν τῆς κλονεῖ.

Δειλαίκα! φρενήρης κτυπᾷ τοὺς κροτάφους

Φρενήρης ὑψώνει τὰς χεῖρας αὐτῆς,

Καὶ βόστρυχοι κόμης ἀτάκτου, λυτῆς

Κυμαίνουσι καὶ χύνονται μέχρις ἐδάφους.

ὦ δύστηνος χήρα! Πικρὰ στοναχὴ

Τῆς πνίγει τοὺς θρήνους. Τὸ στήθος τῆς σπάζει

Κ', ἐτοίμη νὰ φύγῃ, τὸ στήθος τῆς δέρει

Ἀλγοῦσα ψυχὴ.

Σελίμη! Ψυχὴ τῆς ψυχῆς μου, ἐγείρου'

Σὺ, ὅστις ταχὺς ὡς ἰεράς πετᾶς,

Σελίμη! κραυγάζει. ἰακούεις βροντᾶς,

Ἄκούεις βοῶσάν τὴν γῆν τῆς Ηπειροῦ;

Γκιαβοῦραι τὸν κόλπον πατοῦν μὲ ὄργην,

Ὀπλίσου! Σαλπίζει τῆς μάχης ὁ δαίμων,

Οἱ λόγοι σὲ κράζουν, ὁ ἵππος Σου βρέμων

Δακτύζει τὴν γῆν.

Ἄλλ' ὦν συμφορὰ μου! ἡ σπάθ' ἡ καμπύλη

Ἀδέσποτον τεῦχος, μνημεῖον φρικτὸν

Τοῦ πάθους σου, κρέματα, κ' αἷμα πικρὸν

Τῶν δέκα πληγῶν σου σκεπάζει τὰ χεῖλη.

ὦ πῶς τὴν θανὴν σου ἐγὼ ν' ἀνεχθῶ; ..

Ἠλατύτερον, φίλοι, ἀνοίξατε μνήμα,

Ἐκεῖ κ' ἐγὼ σπεύδω μὲ πρόθυμον βῆμα,

Τὸ μνήμα ποθῶ.

Εἰς αὐτὴν δ' ἀντιτίθεται ἡ ἀνδρική θλίψις τῶν νκυ-
πῶν καὶ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ φονευθέντος πλοίαρχου.

Κοιμᾶται, ἰδοὺ ὁ Ἄνδρέας κοιμᾶται,

Καὶ κύκλω πρὸς τανταὶ φίλοι πολλοί.

Κοιμᾶται, πλὴν μίξ, θαρροῖς, ἀπειλὴ

Εἰς τ' ἄλλα χεῖλη του ἐτι πλανᾶται.

Ὁ πένθιμος κύκλος σιγᾶ τῶν νκυτῶν.

Ἠλὴν εἰς, σαλευούσας ὡς ἔχων τὰς φρένας,

Ἐγγὺς τοῦ νεκροῦ ἤρμει, σταυρωμένης

Τὰς χεῖρας κρατῶν.

Τὰ χεῖλη του μόνον σφραδίζουσι ἄλλοιαν,

Ψυχρὰν εἰς τὸ λείψανον, ἄψιν κολλᾶ,

Καὶ δάκρυα πλὴν δὲν χύνει θολά . . .

Τὰ δάκρυα, φεῦ, τοῦ πληροῦν τὴν καρδίαν!

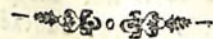
Ἡ δ' ὠραιότερα ἀντανάκλασις τοῦ ζωηροῦ αἰσθη-
ματος καὶ τῆς εὐγενεοῦς φαντασίας τοῦ ποιητοῦ, εἰσὶν
αἱ τρεῖς στροφαὶ αἱ σφραγίζουσαι καὶ στέρουσαι ὅλον
τὸ ποίημα.

Τὴν γλώσσαν δ' ἐπαινοῦντες, δὲν ἀρνούμεθα μὲν
ὅτι ἐλαφρά τινα, γραμματικὰ ἀμαρτήματα, διορθω-
θέντα ἅπαντα κατὰ τὰς ἐπικρίσεις τῆς ἐπὶ τοῦ συνα-
γωνισμοῦ ἐπιτραπίου (1), ἐξέρυγον τὸν ποιητὴν. Ἀλ-

(1) Οἶον θ ν ἤ ξ α ν τ α ἀντὶ θανόντα (ἐν ᾧ ὅμως ὑ-
πάρχει θ ν ἤ ξ ω. Ὁ δὲ ὄντως ἐν πολέμῳ). — Ὁ λ α ἰ λ λ α ψ
ἀντὶ ἡ λ α ἰ λ λ α ψ, — ὁ ο ὕ π ο ς ἀντὶ ἡ χ ο ς — κ λ α υ θ μ η -
ρ ι σ μ ὀ ν ἀντὶ κ λ α υ θ μ ὀ ν. — Τέρμα β ε α χ ὺ, δηλ. τὸ διὰ βρα-
χέος ἐρχόμενον.

λὰ τ' ἀμαρτήματα ταῦτα εἰσι τόσῳ σπάνια, ὥστε δὲν
ἀρκοῦσιν ὅπως προκαλέσωσι τὴν μέλαιναν ψῆφον ἡμῶν,
ἀναλογιζομένων, ὅτι ἐξ αἰτίας τοῦ εἰσέτι ἀμφίβολου
καὶ ἀπαγοῦς τῆς ἡμετέρας γλώσσης, δὲν ὑπάρχει ΟΥ-
ΔΕΝ τῶν μέχρι τοῦδε ἐκδεδομένων ποιημάτων, ἴσως
δυνάμεθα νὰ εἰπῶμεν καὶ συγγραμμάτων, ἀπῆλλα-
μένον τοιούτων καὶ βαρυτέρων· ἐξ ἐκντῆς μάλιστα,
χάριτας ἀποδίδουσι τῷ ποιητῇ διότι προφανῶς ὑπὲρ
τινα καὶ ἄλλον ἐπιμελεῖται τὸ καθαρεύειν, καὶ, ἐκτὸς
τῶν δύο ἢ τριῶν ἡμαρτημένων, διδάσκει πῶς ὠραῖοι
στίχοι γράφονται δι' ὠραίας γλώσσης. Ἄλλ' ὅτι πρὸ
πάντων ἐπίζηλον εὐρίσσομεν παρ' αὐτῷ, εἶναι ἡ τῆς
γλώσσης ὑψὲ καὶ στροφή, ἡ περὶ τὴν φράσιν ἐγκράτεια,
ἡ φιλόκαλος χρῆσις, οὐδέποτε δὲ καταχρησις, τῶν ἐπι-
θέτων, ἡ ἐντονος καὶ ἀδίκιστος σύνθεσις, ἡ ἀληθὴς καὶ
γραφικὴ μεταφορὰ, ὅ οὐχὶ κατ' ἐπιφάνειαν, ἀλλ' ἐσω-
τερικῶς οὕτως εἰπεῖν, κατὰ τὸν νοῦν τῆς γλώσσης
Ἑλληνισμός, ὅστις ἀποδεικνύει λελογισμένην τῶν ἀρ-
χαίων μελέτην καὶ ἐπιτυχητὰς τῶν πρὸς τὴν αὐτῶν ἀ-
πομίμησιν. Ἡ ποιητικὴ τοῦ Κ. Ζαλακώστα ἐλέγχει
ὅτι τρεῖς αὐτὸς ἔλαβε διδασκάλους, τὴν φύτιν, τὸν
Αἰτχίλον, τὸν Δάντην, τρεῖς, ὧν ἕκαστος ὅκει ὅπως
ἀναδείξῃ ποιητὴν μέγαν τὸν μαθητὴν του. Ἄν δὲ καὶ
τοῦ στεφάνου οὗ ἐστερηθῆ ἀνεπαρκὲς ἀντιστήκωμα τὸ
ρύλλον τοῦ ἡμετέρου ἐπικού, δὲν διαστέλλομεν ὅμως νὰ
τῷ ἀπονεύμεν αὐτὸ μετὰ πεποιθήσεως πληρε-
στάτης.

P.

Αἰ γ ρ μ α.

Τὴν ἀμφίβολόν μου, φίλε, κεφαλὴν ἐν σηκώτῃς,

Δούλος Ἕλληνα θὰ γενῶ.

Κ' ἂν τὴν κεφαλὴν μου πάλιν εἰς τοὺς πόδας μου σι-
μώσης.

Ἐπὶ θρόνον θὰ φανῶ.

Ἡ γαστήρ ἐξ ἧς ἐξῆλλον τὸ πῦρ ἦτο, καὶ ἐπάνω

φωσφορίζοντος πυρὸς

Μ' ἀποθέτουσι αἱ χεῖρες τῶν ἀνθρώπων ν' ἀποθάνω,

Κὶ ἀφανίζομαι σκληρῶς.

Σ. Κ. Κ.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΠΑΝΔΩΡΑΣ.

ΤΩ Κ. Π. Α. ΕΙΣ Λ Ἐρωτᾶται τί δηλοῖ τὸ λέ ε ε,
λέ ε ε τοῦ ζ. ἀριθμοῦ τῆς ἀνοδοῦσης. Δὲν περιεμένομεν
τοιαυτὴν ἐρώτησιν, οὐδ' ἐνομιζομεν τοιαυτὴν ἐξήγησιν ἀνα-
γκαίαν. Ἡ Ἀνοδοῦσις ἦτον, ὡς γνωστὸν, μικρὰ ἀπόπειρα
ἐπιταγωγῆς ἐλαφρῶν τιμῶν καὶ χαριέντων Γερμανικῶν ἡμῶν
εἰς τὴν ἡμετέραν μουσικὴν. Εἰς ἐξ αὐτῶν εἶναι καὶ ὁ τοῦ ζ.
ἄσματος τῆς Ἀνοδοῦσης, ληθεῖς ἐκ τοῦ γνωστοῦ μελο-
δράματος ὁ κ α τ α ι κ ο ς τ ῆ ς Β ι ε ν ν η ς ε ν Β ε ρ ο -
λ ἰ ν ω. Τὸ Γερμανικὸν ἄσμα περιέχει Γερμανιστὴν τὴν λέξιν
λέ ε ε, ὡσάκις τὸ Ἑλληνικὸν τὴν περιέχει Ἑλληνιστὴν, καὶ
τοῦτο πρὸς κομιδῆσιν τῶν ἐν τῷ λόγῳ καταχρωμένων τῶν
λέξει ταύτη; Ἄλλ' ἡ κατάχρησις αὐτῆς εἶναι ἀσυτηρίως
μέλλων παρ' ἡμῖν ἢ παρὰ Γερμανοῖς, καὶ ὑπάρχουσι τινες
γυναῖκες μάλιστα, καὶ πρὸ πάντων γραφίαι, εἰς πᾶσαν δευ-
τέραν λέξιν ἢ ὀλλγου δεῖν, παρενέραντα καὶ ἐν λέ ε ε. Τοῦ-
το δικωμώδησεν ὁ ἀριθ. ζ. τῆς Ἀνοδοῦσης· καὶ ἂν πρᾶσ-
εγκωμώδησεν καὶ ἄλλοι, τοῦτο ἦτον ἐκ περιστοῦ.